¶ Roberti whyttyntoni lychfeldiensis Editio.

¶ Secunda pars grammatices.
De sillaba et eius quantitate.
De prima media & vltima sillaba cognoscenda cum

Atis admirari nequeo/quidnã animi habent nonnulli huc
temporis grammatice professores: quod sillabarum quantitates/
quo (nescio) abducti fastidio discipulis legere contemnant. Quom
etenim grammatica recte scribẽdi recteq₃ loquendi sit scientia: res
prima et necessario amplectenda videtur grammatico/vel solutaz
vel pedestrem orationem lecturo: vt accentum. hoc est recte pul=
chreq₃ pronũciandi peritiã calleat. Comperies q̃ plurimos (apud
nostrates presertim) adolescentulos: qui terentianas commedias:
horatianas histor: et tulliana officia: virgilianam poesim probe interpretari norint.
At si queras cuiusq̃ sillabe quantitatem: defixo vultu herent cogitabundi tanq̃ in=
cognitum et inauditum obstupescentes/audies etiam complures presbiteros (quod
absurdius est) sacras (quas frequentat ecclesia) odas insulsissime legere: legẽdo clau=
dicare: claudicando barbare/et inepte pronunciare. At vnde id: nisi quod illi asini
bipedes (liceat sic eos appellitem) numerosam: orationem a soluta non discernant. Cul
pane eoꝝ dicam: an potius suoꝝ preceptoꝝ: qui ordine preposterο/consentaneum ꝛ
efficacem discipuloꝝ erudiendoꝝ peruertunt modum: tanq̃ extructores inertes/qui
fundamentũ edificij a tecto iacere nituntur. Legunt alij ciceronis officia que mora=
lis philosophie argutijs scatursũt. Alij vero euãgelia et pauli epistolas/quibus pro
funda theologie abissus reconditur: ambiciosi ꝛ audaces interpretantur: priusq̃ pri=
ma grammatices rudimenta intelligant. Expergiscimini igitur vos grammatice pro
fessores: lethео flumine sopiti: atq₃ nõ minus vestro pudori: quam discipuloꝝ vtilitati
mature consulite. Sillabaꝝ quantitates vnde ad accentũ cõmodius peruenitur disci
pulis aperite neq₃ ad accentũ soli: verũ etiam ad omnia carminũ genera erit aditus.
Ne tam facile reijciatis illud quod tam noue q̃ veteris legis sanctissimi ꝛ eruditissi=
mi viri obuijs (vt aiunt) cõplectebantur vlnis. Nonne carminũ studiosi fuerũt sancti
et eruditi viri: Quid hieremias in vtero sanctificatus: nõquid trenoꝝ librum eo car=
mine scripsit: quo genere poematis (hieronymo teste) apud grecos vsus dicitur Si=
monides: quid Iob iustissimus: qui magnã partem calamitatũ heroico versu decur
rit. Audi quid iubet psalmographus secundũ cor dñi electus In hymnis confitemini
illi. Noue legis: rite si scruteris/inuenies carmine qui delectati sunt. Ambrosium/hie
ronymũ/Augustinũ/vt manifestant sua opera cũ multis alijs/ꝛ qui poemata edide=
runt sanctissima/vt prudentiũ: prosperũ: ioannẽ damascenũ: cosmum: hierosolymita=
num cũ ceteris. Unde habemus sacros quos ecclesia frequentat hymnos nisi ab his
supra memoratis. Quid de summis philosophis censes. Nonne plato ille diuinus (diuo
augustino teste) poemata edidit ꝛ tragedias: Quid empedocles: nonne philosophus ꝛ
poeta fuit: tragedias et xerxes transitum carmine scripsit/alios taceo. Quodsi ita tibi
placeas/vt religiosiorem/sanctiorem/et sapientiorem te his superioribus iudices: poe
mata ꝛ omnia carminũ genera reijcias vel (si possis) explodas. Sin eos bene et beate
censuisse cogites: cum his poemata ꝛ carmina (saltem probata) euoluas/ames/colas.
At tandẽ nobis obijcies forte (quod iusto curiosior hac in re tibi videar) quid ad hanc
rem attulimus. Respondeo. Id quod tui torporis et fastidij causas (forsan) excutiet.
Quosdam de hac re scripsisse comperio alios tamen iusto succinctius: alios autẽ qui
plenius scripserunt: nunc supervacaneos: nunc cymerijs (vt aiunt) tenebris obscuriores:
nũc ita ambigue vt ignores. Quo vultus teneas mutantem protheа nodo. Quare his
incõmodis te et alios (modo placeat industria) leuare studui. Pedestri oratione hoc
de sillabarum quantitate opusculum edidimus: eo quod soluta oratio plerisq₃ onero
sior comprobatur quam vt pueroꝝ ingeniola memoriter facile complectãtur. habet
enim in se carmen nescio quid latentis energie: vt et facilius adipiscatur (expertus lo=
quor) et tenatius/durabiliusq₃ inhereat. Eo fit (vt mea fert opinio) quod carmen certo
pedum numero/et debita temporis mensura complexum coartatur: ita vt facilius et
delectabilius collectum/memoria recondi possit. Soluta vero oratio laxioribus ha=
benis quasi in liberiori campo vagis diffluit discursibus: ne in angusto memorie repo
sitoriolo tam cõmode: et tam facile contrahi et recludi queat Postremo ex meis his
leuiusculis lucubrationibus: nõ deerunt perfricta frontis obtrectatores supercilliosi: qui has

(vt [illegible]) [illegible]. Postica [illegible] abanco suspendere [illegible]. Sentient tamen (si bilem mouerint) qui fenum (vt dicitur) habet in cornu: perlustrans aliorum opusculis quedam forsitan minus visura aucupabuntur: accusantes hoc opusculum minus perfectum fore. At [illegible] hieronymianum responsum sibi habeant velim. Nulla (inquit) tam sancta tam iusta, et tam prouisa est constitutio: que in futurum plurimos nõ patiatur defectus et que aliquando correctione non egeat. Dicam igitur non arrogans cum Augustino bono/non me pigebit. si alibi erro dicere. quisquis ergo hec audit vel legit: vbi pariter certus est: pergat mecum. vbi errorem suum cognoscit: redeat ad me. vbi meum: reuocet me. Hecque (amore [illegible]) [illegible] cum charitatis zelo curramus pro brauio. Et si quid in hoc opusculo congerendo/ laudis et meriti promeruerim: illi detur qui vbi vult spirat et benedictionis gratiarum largitur/cui sit honor et gloria Amen.

Nicolaus Strange possidet

De sillabarum quantitate.

Secunda pars grammatices (vt sentit tam sulpicius quam sipontinus) est sillaba. Et vt alii quidã sentiunt prosodia que latine accentus dicitur. Sed qm̃ accentus (nisi prius perspecta sillabarũ quantitate) cognosci nequit igitur sillabarũ quantitatẽ prius cõstringere liber. Et qm̃ omnis que a ratione suscipitur de aliqua re institutio (vt de officiis primo censuit cicero) debet a diffinitione proficisci vt intelligatur / quid sit id de quo disputetur iccirco primo quid sillaba sit diffinire haud dissentaneũ visum est.

Diffinitio sillabe.

Sillaba dicatur que vnam aut plures tenet in se
Litterulas halitu atq̃ tono prolata sub vno
Quam spectant tempus: numerus sic litterularũ
Spiritus: accentus testatur vt ille perottus

Sillaba est vox litteralis vnam vel plures in se litteras continens / sub vno spiritu et vno accentu indistanter prolata.
Sillabe accidunt quattuor Tempus / Numerus litterarũ / Spũs / et Accentus.

Diffinitio temporis.

Est tempus per quod metitur sillaba queuis
Sillaba que breuis est vnius dicitur esse
Temporis: et fertur tibi sillaba longa duorũ
Que breuis / aut longa est: cõmunis dicitur esse

Tempus est per quod cuiuslibet sillabe mensura cognoscitur et quantitas. Tempora sunt tria / breue / longum / et cõmune. Omnis sillaba breuis vnius est temporis / longa vero duorũ est tẽporũ / qui autẽ breuis indifferẽter aut longa est / dicit cõmunis.

De numero litterarum.

Ad sex litterulas ab vna sillaba constet
Testes a simul ab sic abs crux trans simul & stirps

Numerus litterarũ accidit sillabe. Nam sillaba ab vna ad sex litteras constare potest vt A / ab / abs / crux / trans / et stirps.

Numerus siue diuisio litterarũ.

Bina et viginti sunt nunc elimenta latinis
Quinque vocales a / e / i / o / simul v sunt
y Ypsilon at greca est et mutuo sumpta latinis
Grecis dumtaxat scribendis vocibus apta
Preter vocales est consona littera queuis
Semiq̃ vocales sunt hec l m n r s x z
Mute sunt nouem b c d f g k p q t

L m n r simul s liquidas dic quinqꝫ fuisse
Quorum dūtaxat nunc hec l r obtinet vsus
H haspirandi nota est sed littera nulla

¶ Et quam in litteras (vnde sillaba conflatur) incidimus priusquam alterius progrediamur earundē diuisionem et potestatem dilucidare operepreciū visum est littere autem apud latinos sunt due et viginti A b c d e f g i k l m n o p q r s t v x y z. Quarum quinqꝫ sunt vocales A E I O et U. y vero vocalis greca est et in grecis scribitur dictionibus vt Tytirus. Ceteras omnes preter vocales consonantes dicimus/quarum nouem sunt mute b c d f g k p q t. Semiuocales sunt septem l m n r s x z. Et ijs due sunt liquide l et r. Apud priscos tamen fuerunt quinqꝫ l m n r et s.

I simul v quum sit vocali iuncta sequenti
Vel sibi principio vocis sit consona simplex
Simplicis in medio vocis sed quando locatur
Inter vocales i fertur consona duplex
Talis et in quinto per cesuram genitiui
Vel recti remanet/pronomen et tamen aufer
Compositi in medio simplex i consona habetur.

¶ I et v quando in principio dictionis alijs vocalibus vel sibijpsis connectuntur vnā conficientes sillabam simplices sunt consonantes vt inno. vates vinum vult ijs ijdem. Quando autem i in medio simplicis dictionis inter duas vocales posita cū vocali sequenti connectitur est duplex consonans vt Troia aio meio eius cuius. Eadem etiam remanet in casibus deductis per cesurā genitiui vel nominatiui vocali sequēti decisa vt pompeius pompei caius cai. Excipitur ei datiuus pronominis in quo vocalis est in dictionibus vero compositis est simplex consonans vt in reijcio.

X duplex/sic zita quod est simplex aliquando

¶ X et z dicuntur duplices consonantes/quia duarū consonantiū vim habent et pro duabus ponuntur x autem pro c et s ponitur vt in axis quod idem sonat quod acsis/z autem pro duplici s. vt in grecizo quod idem ferme sonat quod grecisso.

De spiritu.

Spiritus est duplex alter leuis/alter et asper

¶ Spiritus sunt duo alter leuis qui leni et molli sono enunciatur vt qui in vocali desinunt vt da/mo/pro/pre. etc. Alter est asper qui aspero sono enunciatur vt qui in duplici consonanti desinit vt crux/stirps/frons.

De prima sillaba cognoscenda.

Principio vocis que constat sillaba prima est
Octo modis quanta est istis que noscitur apte
Vocali preeunte aliam/sic et positura
Compositura/dipthongo/sic preposititura
Deriuato/exemplo/precepto quoqꝫ certo

¶ Prima sillaba ea dicitur que in principio dictionis pluriũ sillabarũ ponitur. Cuius quantitas octo modis cognoscitur vocali ante vocalem/positione/compositione/derivatione/dipthongo/prepositione/exemplo/et regula.

¶ De vocali ante vocalem.

Vocalem breuies/alia comitante latinis
Grecis interdum longa interdum breuiatur
Ei longabis quinte quando immediate
I preit/at breuis (vt fidei) si consona presit
Fio cum ductis produc r/e/ni comitetur
Ehu produces aha dius simul ohe.

¶ Vocalis ante vocalem in latinis dictionibus semꝑ corripitur vt deus. Sed in grecis aliquando producitur vt zoilus/troilus. Troes aliquando breuiatur vt iambus hyades/iacchus/producit̃ etiam in ei quinte declinationis quando i immediate precedit ei vt in diei/speciei. quod si consonans preerit ei corripit̃ vt in fidei/rei/spei/producitur in fio et eius ductus vt fiebam/fiam. nisi quum r sequitur e tunc enim corripit̃ vt in fierem fieri/producitur etiam in ehu dius/aha/et ohe.

Arbitrio breuis aut longus genitiuus in ius
Alterius breuies/sed produc semper alius

¶ In his genitiuis que in ius exeunt vocalis prior indifferens est virgilius illius immense ruperunt horrea messes idem alibi. Quis cladem illius noctem quis funera fando. Idem alibi vnius ob noxam et furias aiacis oilei.

¶ De grecis dictiõibus q̃ vocalẽ añ vocalẽ breuiãt ꝛ q̃ ꝓducũt cõmunes tã primis quã medijs sillabis regulas subijciem⁹.

filius apollinis et climenes.
vt nasicas — vt calcos — vt phaeton
A grecis super a breuies super i simul eqꝫ — A ante a e et i.

pater vlissis qui inde dicitur laerciades. — nomen angeli
Sed produc aer sic laertesqꝫ michael

nomẽ nymphe agnice a naso quod est fluo. — ꝓelium mulieris — vrbis ꝓpriũ — vrbs laconie
Taygeta et nais/thais/lais quoqꝫ lais

regis priami filius ꝛ sacerdos appollinis. — filius atrei frater agamẽnonis rex spartae ciuitatis.
vt laocoon — vt menelaus
A super o simul b grecis producere debes — A añ o ꝛ b

antiquissimus et clarus pictor. filius beli qui in egipto regnauit confusio rerum

Aglaophon tollas danaus chaos atqz phaartes

anchise et veneris filius vt aeneas rex athe=niensium vt thesea .i. appollo typhoea

E ante a E super a produc/quarto at sup a breuiabis

quidam ventus. .i. spectaculum

Et boreas cyneasqz leantes iunge theatrum

lamina ex auro vel argento insule due i hispanico mari vbi repertus primũ visus fundarũ qui nũc vulgo vocant maiorica et minorica.

Bractea carneades baleares sic nemeens

.i. vxor leonis filius aenei regis aeto=lie. a lyanes .i. lea

Adde neera lea et meleager sicqz leena

gladius flãmeus vel versatilis vel gladius ex vtraqz parte acutus. .i. tortella vel pastillus de tegea oppido arcadie. quidã philosophus item alius tyrannus heraclie.

Romphea et artocrea tegeens iunge chlearcus

.i. ludicra cantilena vel saltatio regio arcadie inter cleonẽ et chyloriũ vrbes promontoriũ laconiae

Communes plateam choream nemeam maleam dic

nympha marina nerei filia. vt threissa.nereis. vt eetion.sermone ea nesee. vt eous quã fit ab eos quod orientẽ signi. nã eos aurora significat producitur.

E añ i et o E breuis est super i/super e breuis est super oqz

accentu in pma rex est ventorũ accentu in scda varius et dolosus. .i. patus. vna gentis qui latina leporaria dicitur.

Aeolus et meon meoris sicqz lageos

fluuius achaie iuxta pisam vrbem teste plinio. vt alpheus. filius priami vxor enee/alia creontis vxor iasonis.

E ante b E super b debes producere/deme creusa

circulus in q duodecim signa sunt. vt zodiacus. .i. miseria elegia insule que sunt in ponto. delos insula siue delia

I super a breuies/in cyanee atq; lagia — I ante a

virg. vrania poli insula vna musarum

Iasius sic priamides sic dia thalia

.i. sapientia villa in qua plato studuit filia iouis et latone ac soror appollonis aut phoebi.

Cõmunes sophia ac achademia sicq; diana

rex siciliae. vt hieron vt dijambus polihymnia/iolla.

I breuis super e/super i simul o/tamen aufer — I ante e i et o.

ex pyeria propter musae .i. bellona .i. dea belli vel furor bel licus. populus dictus est quos ex tunc ma cedones ea loca i colluere. filia ina chi regis argiuorum.

Pyerius clio ac enyo pieris io.

.i. regio grecorum in asia. sinopaeus populus cynicus et inuentor cynicae sectae.

Ionia et spio sic diogines/quoq; terne

pater solis et sepe ponitur pro ipso sole.

Flexus in quibus i preit on pro teste hyperion

.i. filius aeneae. vt iulus nam pro insula corripitur.

I breuis est sup b/sed chius mobile demas — I ante b

.i. diuinus et sanctus fluuius thessa lie e monte pelio exiens. .i. appollo

Diuus sperchius dehinde iis adiunge licius

.i. sonare et clamare iungere vt boare regio minoris asie ad hellespontum est etiam in vrbe in troade et femina troiana.

Est breuis o sup a: demas troas simul et que — O ante a

O seruant longum primato testis heoa

vt troes .i. troie fluuius simois

O super e simul i breuies: typhoea tolle — O ante e et i

pp̄riū viri vt troicus stoicus heroicus.

Zoilus herois sic possessiua fit icusq;

quedam auis habens leporinam carnem et quidam piscis.

ex troica

Troius et trois achelois sicq; lagois

vt aloides virgi. in sexto hic et aloidas geminos immania vidi.

Et patronymica a patribus venientia longis

visa qui e septentrio dicatur qꝫ ex septē. stellis constet.

rex athenarum thesei filius. vt demophoon

rex pheacū alcynous

vt chous arctous.

O ante o et v. — O curta est super o simul v/ui mobile in ous

ciuitas apuliae vt capua

U añ oēs vocales. — Ante omnes alias vocales v breuiabis

vt a crete cretens ierne iernens dirce dircens.

Possessa a grecis ducta elongantur in ens

vt sperchius lycius peneius troius achelous lesbous murtous.

Finita ac ius simul eius otus ous

De positione.

Uocalem quotiens comitatur consona bina
Jmmediate aut vna duplex geminata de eodem
Uerbo/vocalem producit eam positura

Positio est quando in eadem dictione post vocalem due aut plures immediate sequuntur consonantes vt carmen rastra: aut vna duplex vt [illegible] greci iubent geminata littera vt addo assum possum Torus agger: que omnes precedentem vocalem positione longam faciunt.

Diuersis verbis nominū quam fit positura
Consona quum simplex vocem finit precuntē
Et que subsequitur vocem simul incipit altra

Positio fit aliquando in diuersis dictionibus vt si vna dictio in consonantem desinat et sequens dictio a consonante incipiat vt in illo virgiliano ad quē tum iuno supplex iis vocibus vsa est.

Quum post vocalem que natura breuis adstat
Mute subiecta est liquida/hec vocalis habetur
Communis/sed si sit longa nequit breuiari.

¶ Quando post vocalem natura breuem liquida immediate post mutam sequitur vel in eadem dictione vel in diuersis precedens vocalis indifferenter produci vel corripi potest vt in illo Ouidiano heroidum. Jam patrem famulumque patris lucemque timebam. Idem alibi piscosamque gnidon grauidamque amathunta metallo. Horatius in odis mercuri facunde nepos atlantis. Sed si natura longa sit vocalis breuiari nequit vt aratrum/simulacrum/volucrum/febris/salubris/amatrix. &c.

Vox si precedens vocali desinat/atque
Incipiat vocem comitantem consona bina
Illam vocalem non producit positura
Sed liquida illa sequens mutam/longat breuiat ve

¶ Fit etiam positio (vt sentit sulpicius) si precedens dictio in vocalem natura breuem desinat/et sequens dictio a duabus pluribus ve consonis incipiat illo virgiliano fresus. Tribulaque traheque et iniquo pondere rastri. At huiusmodi vocalis (vt mea fert opinio) que natura est breuis: non per positionem istic produci dicitur: sed per liquidam que mutam sequitur/cuius natura est (vt dictum est) vocalem natura breuem reddere ancipitem. Nam si huiusmodi vocalem per positionem longam esse contenderes tunc sequeretur vt huiusmodi vocalis semper produci deberet quod erroneum esse probat illud virgilianum. Terras que tractusque maris celumque profundum in que: hec dictio que ante huiusmodi iuncturas indifferenter et corripitur et producitur. At illud virgilianum te non decipiat ponite spes sibi quisque sed hec quam angusta videtis. Illud quoque horatianum linquimus insani rudes premia scribe. enim in huiusmodi iuncturis liquescit et vim amittit et vocalis precedens indifferens est per liquidam que mute subiecta est.

Principio vocis quando est x zita ve iunctum
Vocalem vocis fine haud longat pereuntis

¶ Si dictio precedens in vocali natura breui desinat et sequens dictio a duplici (quales x et z) incipiat non fit positio vt probat illud virgilianum. Jam medio apparet fluctu nemorosa zazinthos lucanus Tales fama canit tumidum super equora persem.

¶ De compositione.

Prima patris quanta est eadem sit compositiuo
Quamuis vocalem mutet: modo consona prestet
A nubo tolle innuba pronuba connubiumque
vt causidicus   et composita a iuro
Et dicus a dico: sic deiero peiero iunge
a sopitus   a notus.
Semisopitus eis sic cognitus agnitus adde
Azimus a zima: sic de sugo sanguisugamque

¶ Compositione cognoscitur prima sillaba. Nam cuiuscunque quantitatis est sillaba in primatiuo/eiusdem erit in compositione: dummodo eadem manet consonans licet vocalem mutet vt sicut quero habet primam longam dipthongo: ita et inquiro mediam que sine dipthongo scribitur. Et cado primam corripit sic et occido eius compositum mediam corripit. Sed hinc excipiuntur composita quedam a nubo vt innubus pronubus et connubium quod secundam commune habet similiter composita a dico tercie in dicus terminata vt causidicus. Et a iuro vt deiero peiero. A sopitus vt semisopitus. Et cognitus agnitus a notus. Et azimus a zima sanguisuga a sugo.

Jouis vbi
duo viri cō
uenerant.
vt bisotius bisacutus biuium triuium

Corripe bi bis tri longarit in positura

.i. duorum
annorum

Jis primā produc binus/bimus quoqꝫ trimus

.i. currus
a quibus
equis
tract⁹

.i. bimus
vt bimulus

Et trinus/bige/trige genus id reliquisqꝫ

¶ hec aduerbia bis bi tri in compositione corripiuntur vt bisotius bisacutus/biuium triuium biceps triceps. Excipiuntur ea quibus accidit positio vt bissenus bisillaba trisillaba producuntur etiam ista binus bimus trinus trimus bige trige et id genus reliqua vt bimulus trimulus quadrimus quadrimulus quadrige biiuge triiuge quadriiuge.

Cū pars compositi prior (haud monosillaba) vocis
Finit in i: breuis est i: in quando positura
Producit: velut hec tibicen vbiqꝫ et ibidem
J cunctis reliquis produces compositiuis
Casibus obliquis quorum tantū i reperitur
V similiqꝫ modo breuiabunt hisce latini
Compositis: greci o breuiant simul atqꝫ latini

omnipotens.i. qui oīa pt clauiger. qui claues gerit dapifer q̄ dapes fert igniuom⁹. ignē vomēs. auricom⁹ qui aureos crines habet.
biiugus. biiugi equi q̄ duo sunt ad iugū.
tibicen q̄ tibijs canit ilicet ire licet vł statim diduco: diuidere vel seperare.

¶ Quando prior pars dictionis composite (non monosillaba) in i per omnes casus desinit: tunc illud i corripitur ni obstet positio. Exempla de his que corripiūt. vt omnipotens clauiger dapifer igniuomus auricomus. Sed biiugus trige & quadrige (vt dictū est) producunt et id genus alia q̄ duplū enim in i longū contrahūt quod & tibicen facit. Exempla de positione vt semiscriptus semistratus falligraphus quanq̄ in huiusmōi per liquidam mute subiectā indifferens esse potest. Monosillaba dixi: quoniam prior pars dictionis composite est monosillaba producitur vt in his ilicet scilicet diligo diduco siquis et huiusmōi. In oībus reliquis compositis que i in obliquis dūtaxat casibus (at non in nominatiuo) habent i semp producit vt in his quanticūqꝫ qualicūqꝫ quantiuis quālibet vtriqꝫ tantidem plerisqꝫ et similia. Similiter i producitur in his tibicen vbiqꝫ & ibidem Similiter v in huiusmōi compositis corripit vt puluerulentus virulentus quadrupes connupeta. Itidem o tam apud grecos vt enaphorā calcographus christophorus quam apud nos vt sanguinolentus vinolentus cynosura: et hec de compositis.

¶ De deriuatione.

Quanta patris prima est (si littera non varietur)
In deriuatis eadem plerisque manebit
Hec tamen a breuibus tollas que longa tenentur

regio nobilis et fertilissima
lapsus ruina fortuna euēt⁹ omen piculū
.i. leticie plenus
qr domos tegat.

Italiam/casus/iucundus/tegula/latus/

insulis et quedam herba · sp̄acium centum annoꝝ · malus lasciuus luxuriosus · moneri aptus

Mobilis et totus/sicelia/secula/nequam

lac pressum · ouium pastor .i. ouilio · .i. humor liquidus · a iuuenis · quia aque terris ičluse sunt.

Caseus/opilio/liquoꝛ/cum iunioꝛ/humoꝛ/

.i. nutrimentū vel aliqd quod nos accēdit et[illegible] qd excitat ad aliqd agendū · .i. nutrimentū · cereris ira vexatus .i. isanus vel furiosus. · sanguinis canalis. · .i. dens aratri.

Fomes/fomentum/ceritus/venaqꝫ/vomer/

.i. aliter inim⁹ vel tardus · benignus · instrumentū quo aguntur naues · qui remū agit. · he that loketh a lytell asyde

Secius/humanus/remus/cū remige/petus/

.i. vicio aliquid dare. · robur et potentia · dirus vel mortalis · mensura terre ducentoꝝ p. pedū in lōgitu dine et dimidij in latitudine. · cathedra.

Vitupero/vires/feralis/iugera/sedes

s'pars hyp · .i. equus bos et asinus. · .k. · seria e vas oblongum artificꝫ apponuntur ensū locis. · .h.

Rapaqꝫ/iumentum/cū demis/seria/nouus

an ape · lanterne · mars belli deus iouis filius ex iunone. · nette · sunt in quibus iacēt infantes.

Simia/laterna/gradiuus/rhetia/cune

.i. preceptio vel norma · proprie cū dolore siue indignatiōe maiorē vocē emittere interdū sive affectu vehe menter exclamare · supramodū sumptuosus vel abiectus iacens. · .i. filius priami

Regula/vociferoꝛ/pꝛofusus/pꝛiamides qꝫ

ut regis legis vocis · cōterrare dilatare frangere debilitare mollificare. · pinguedo porci aut sius extractum ac densatū sue occisa.

Casibus obliquis rex/lex/vox/ macero / sumen

lōc cū vniuersis pp̄lis cōuenit. · honoris cupido

Vnde comitia sic ambitus participale

Que formant per itum cognosco/agnosco supina

comodus conueniens vtilis necessarius. .i. sicule aut sicilienses muse.

Opportunus / sicelides/alibi quoque dicta.

¶ Deriuatione cognoscitur prima sillaba. Nam quanta est prima in primitiuo tanta etiam erit in deriuatiuo vt amator cuius prima corripitur sicut in amo vnde deriuatur seruata tamen litteratura/ nam aliquando mutatur litteratura vt in sedes quod ab sedeo deriuatur et tum mutatur quantitas nam in sedeo prima producitur/ in eo cuius primitiuo prima corripitur. Excipiuntur etiam hec que sequuntur que licet a breuibus deriuentur producuntur tamen in prima sillaba: italiam ab italo rege / casus a cado/ iucundus a iuuo/ tegula a tego/ latus a tuli/ mobilis a moueo/ totus a tot/ sicilia a siculo rege/ secula a secando vel sequendo vel potius a sene vt vult varro/ nequam a nequeo / caseus a coacto/ opilio ab oue/ liquor a liquo/ iunior a iuuene/ humor ab humo/ fomes et fomentum a foueo/ ceritus a cerere/ vena a venio/ vomer a vomendo/ sicilis a sicus / humanus ab homo/ remus a remoueo/ remige a remex/ petus a petendo/ vitupero a vicio vires a vireo/ feralis a ferendo eo quod mortem fert/ iugera a iugo/ sedes a sedeo rapa a rapio/ iumentum a iuuo/ columella auctore/ denus a decem/ seria a serium et rusu/ nonus a nouem/ fimus a fimando/ latrina a latendo/ gradiuus a gradu/ vt docet festus/ rhete a retineo/ cune a cunctis quibus similes sunt. Regula a rego/ opportunus ab ob et portu/ profusus a profundo/ priamides a priamo rege/ rex a rego/ lex a lego vox a voco/ macero a macer/ flumen a fluo/ conubia a con et eo. Ambitus participium a supino ambitum/ vociferor a voco/ et (vt quidam censent) a voce/ sicelides a siculo.

¶ Que a longis orta corripiuntur.

A patribus longis venientia corripiuntur

est cuius sermo cum risu aliquid incessit. qui potest vel natura aptus est diu stare. est proprie index cuiuscumque operis ponitur etiam pro monumento vel ornamento capitis .i. crimen

Ista dicax/stabilis/manus/et titulus/diciumque

acutus solers et precisus futurorum. frequentatiuum a no nas. a trype .i. lactes boum .i. pingue intestinum.

Atque sagax/siquidem/nato sicque bubulcus omasum

.i. simplex insulsus .i. vrina exterior pars sub corpendice dicitur. varices vene in tibiis quo frequenter tumide sunt et obtorte a quibus varicosus appellatur qui tumidiores habet huiusmodi venas.

Et fatuus/lotium/femur/ac odium/varicosus

est per quod via datur vel fundum fluminis lacus maris et cuiuscumque aque vel locus qui propter breuitatem aque transiri potest. .i. somnus. .i. inducere somnum. .i. candela

Dux ducis/atque vadum/sopor/atque soporo/lucerna

sonitus qui ex arbore aut re alia confracta redditur. caducum debile et quod facile frangi potest. summa pars spice.

Adde fragor/fragilis/quater/atqz quaternus/arista

pulvis minutissimus aridus.

Iunge farina/oculus/pluuia/atqz curculus/harena

frictella vel cibus ex pulvere factus diminutivum ab effusa. a poynte or a litylle. .i. parva mamma diminutivum. signum anuli et illud quod fit in cera tractu.

Hic aqua/ofella/et abes/ligula/atqz mamilla/sigillum

fortus in mensa i scutella vel in lymbolis. vetula eo quod multos habet annos cumulus rei congeries in acutum et lata. trabs cui tectum imponitur.

Atqz sodalis/anus/vel acervus/iunge tigillum

macula culpa vel signum quod aliquid notat. .i. letare incoctus vel immaturus.

His nota sic vir onat coniunge fides et acerbus

¶ Hec autem a longis corripiuntur: dicax a dico in/stabilis a stabo verbo. Manus a mano ad fine mundo. Titulus a titum titu/vicium a vito/sagax a sagio/siquidem a si et quidem/nato a no nas/bubulcus a bobus/omasum ab omnia/fatuus a fatum/ lotus a lotum/femur a femina/odium ab odi/varicosus a varix/dux a duco/vadum a vado is vel vador aris/sopor et soporo a sopio verbo/lucerna a luceo/fragor et fragilis a frango quater et quaternus a quattuor/arista ab areo/farina a ferre/oculus ab oculo/ pluuia a pluuit frequenti/curculus a currus sine curru/harena ab areo/aqua ab equo .i. plano/ofella ab offa. Abes ab absum/ligula a lingua/mamilla a mamma/sigillum a signo sodalis a inadeo/anus ab annus/acervus ab aggere/tigillus a tigno. Nota a notice a quo noto as/vir a vi/onat ab o letantis interiectione fides a fio et dictu/acerbus ab acer.

¶ De dipthongo.

Cum vim servantes vocales sillaba iungit
Binas: dipthongus fertur/que longa tenetur
Vocalis comitans quam vult breuiare latinis
At e diuerso grecis producta locatur.

¶ Dipthongo cognoscitur prima sillaba vt audio cinge aeneas foenum. Nam vbicunque dipthongus ibi sillaba longa in latinis dictionibus. Sed si vocalis sequatur corripitur apud latinos vt preire prehensus. In grecis tamen producitur vt in actus aeas et aeagrius. Ouidius. Aeacus eginam genitricis nomine dixit. Lucanus. Parua in occeanus sed puri gurgites acas. Virgilius. Surgite iam medio portatus aeagrius hebrus/dipthongus vt diffinit Sulpitius est conglutinatio et coniunctio duarum vocalium in eadem sillaba vim suam seruantium. Dipthongi apud latinos sunt quattuor quarum due ae et eu scribuntur et proferuntur. Dipthongi apud grecos vt tenet Theodosius sunt octo quas hic enumerare per longum foret quare qui eas noscere velit inde Tortellium legat.

De prepositione.

Preposita eadem remanebit compositus
Quanta fuit simplex: vocalis in breuiarit
Hanc comitans: longat de sequens illa positura
Prepositas iacio iunctas longat positura

Prepositione cognoscitur prima sillaba eius cui prepositio in compositione eandem quantitatem seruat quam in simplicitate vt e in edisco que producitur tam compositione quam simplicitate/et re in recubo que corripitur tam compositione quam simplicitate. Sed aliquando vocalis sequens facit hanc corripi vt in deamo praeensus. et aliquando producitur positione vt in respon deo producitur enim prepositiones cum iacio iuncte vt in adiicio conijcio subijcio obijcio iniicio/nam prior i est consonans et sic fit positio. Ouidius adiice troiane funiorem anticenilia pacis. Virgilius hos germane malis oneras: atque obijcis hosti. Nam illud lucani figuratum esse oportet Cur obijcis magno tumulum manesque vagantes et illud silij. Arietat in primos obicit immania membra.

E de prae pro se sic di si nulla sequatur
(Vocalis) debent longari preposita

i. longe vel procul fugiens vel procul a finibus suis vagans. — i. profugus
i. profugio
i. profugo
anteriores prophete rei enarrare longo intervallo. — i. propheta
nepotis filius — i. pronepos.

Pro breuis ante fugus / fugio / fugo / pheta / neposque

neptis filia — i. proneptis
crudelis per malens procax. — i. proteruus
i. publice legere. — i. profiteor
i. proicere — i. profor
i. festinare quasi ante tempus parare. — i. propero
penitus imponitur aliquando pro alto. — i. profundus

Sic neptis / teruus / fateor / fari / pero / fundus

i. irreligiosus non sacris execratus sacrilegus enim appellatur quod ex religioso vel sacro in hominum visum conuersum est. — i. prophanus
ex sacro humanis visibus promiscuum facere. — i. prophano
i. procul hubio vtique profecto. — i. profecto
subdio vinorum cum plurali grandiferdo clestiario cardinum. — i. procella
est qui hominibus quod rem pecuniariam vel publicam administrandam concedens erat. — i. profestus

Et phanus / phano / sic fecto / cellaque festus

offspryng — i. genus — i. propago
i. propages
i. petere — i. procio
i. propercius
iter facere — i. proficiscor.

Sic pago / pages / cio / percius / atque ficiscor

proprie gustare vino poculum altero afferre.
supremo dare exponere.
i. profectio

Iis pro communis propino / profundo / profectus

argumentū quod vtrinq aduersariū capit.

Greca di pro breuiant veluti ista dilema/proponthus

i. diuidere separare. — qui bene differit eleganterq enarrat.

Di nos longamus preter dirimo/atq disertus
Est re breuis/ni quum producit eam positura
Re longat refert a res/reijcitq aliquando

¶ Hec prepositiones e de pras pro ꝛ se tam simplicitate ꝗ̄ cōpositione producunt nisi vocalis sequatur tunc eni corripitur vt in deamo dealbo. Sed prepositio pro corripitur in profugus/profugio profugo propheta pronepos procuro/proternus ꝓfiteor ꝓfor aris ꝓpero ꝓfundus ꝓcella ꝓphanus ꝓphano ꝓfecto ꝛ ꝓficiscor. In his tamē ꝓpino ꝓfundo ꝓfectus est communis. Hec prepositiones di ꝛ pro in grecis dictionibus corripiunt vt in dilema ꝛ proponthus. sed in latinis dictionibus di producitur preter in dirimo ꝛ disertus. Hec prepositio re vbiq corripitur vt in redeo nisi quando eam producat positio vt in reddo relligo. Producitur etiam re in refert quando componitur de res et fert/producit aliquā in reijcio. Virgilius in georgicis reijce ne maculis infuscet vellera pullis. Et eneidos. xi. reijciunt parmas et equos in prelia vertunt. Statius thebaidos. vi. Et patria vigil arte locon hos reijcit ictus. Dico reijcio aliquā quia re nunq natura producitur. licet eni primū i sit cōsonans tn̄ quia non fit duplex cōsonās nisi ponitur inter duas vocales ante cōpositionē (vt patet in biiugus et triiugus) ideo nō est positio ꝛ ideo naturā corripitur vt eneidos. v. Ore reiectantem mixtosq in sanguine dentes.

¶ De exemplo.

Sillaba si quanta est dubites et regula desit,
Exempla autoris probi tu consule semper

¶ Exemplo cognoscitur prima sillaba. sicubi eni nō succurrit regula. ad autorū exempla confugias vt si hesitaueris quanta sit prima huius dictionis immisma consulas illud horatianū Regale immisma philippos et ita eius quantitatē inuenies.

¶ De precepto sine regula.

Preterita elongant bisillaba cuncta priorem
Sed bibit atq fidit scidit et stetit et dedit aufer
Cum tulit/in quibus et vocalis preuenit altre

¶ Precepto sine regula cognoscitur prima sillaba Nam omne preteritum bisillabū producit priorē vt vidi legi/hec tamen primā corripiunt bibi fidi scidi dedi steti ꝛ tuli et cetera omnia vocalem ante vocalem habentia vt rui fui.

Preteritū primā geminans breuiabit vtranq
Sed cedo et pedo cū alijs quibus est positura
Tollas que breuiant primā longantq secundā
Preteritis reliquis tanta est quoq sillaba prima
Quanta est presentis tamen istinc excipiuntur
Hec genui/polui/potui/simul atq coegi

Reppulit et sic rettulit illis repperit addas

¶ Omne preteritū geminans primā sillabā vtranqꝫ corripit vt pupugi tutudi hinc tñ excipiuntur preterita a cedo ꝛ pedo cū alijs in quibus est positio vt cecidi pepedi momordi pependi que primā sillabā corripiūt ꝓducta scdā. In oībus alijs pteritis tanta est prima pteriti quāta est pñtis his exceptis genui posui potui ꝛ coegi quoꝝ primā corripitr. licet pma pñtis vnde nascunt̄ sit longa similiter hec reppuli rettuli repperi quoꝝ prima positione producit̄ licet prima pñtis vnde deducuntur sit breuis.

Prima preceptis quanta est ductis eadem sit
Littera si non mutetur vel sit positura
Primaqꝫ preteritis quanta est eadem sit in illis
Temporibus cunctis que deducuntur ab illo
Ram/ sem/ rim/ ro/ se/ sunt preterito quoqꝫ ducta
At de presenti sunt tempora cetera cuncta
Participans presensqꝫ gerundia dusqꝫ futurū

¶ Annotandū est quod quāta est prima pñtis tanta erit in eius deductis vt in amo cuius prima corripit̄ itidem in amabā et alijs deductis. Sed si littera mutetur vel sit positio hec regula fallit vt in reor cuius prima corripitur tamē in rebar eius deducto ꝓducit̄. Similiter in edo cuius prima corripit̄ tamen in essem eius deducto ꝓducit̄ positione. Aduertendū est etiā quanta est prima pteriti tanta erit in eius deductis vt in legi cuius prima producit̄ sic ꝛ in legerā legissem et alijs deductis. Et in steti cuius prima corripit̄ ita ꝛ in steterā stetissem ꝛ reliquis deductis. Et hec sunt deducta a preterito pfecto indicatiui pteritū plusq̄pfectū eiusdē modi vt amauerā preteritū pfectū optatiui ꝛ ꝯiūctiui vt amauerim/ pteritū plusq̄pfectū optatiui ꝛ ꝯiūctiui vt amauissē futurū ꝯiūctiui vt amauero/ pteritū infinitiui vt amauisse. Reliqua aūt tpa a pñti deducunt̄ similiter pticipia pñtis ꝛ posterioris futuri in dus etiā gerūdia in di/ do/ ꝛ dū.

¶ De supino.

Primam producunt bissillaba cuncta supina
Tolle supina queo lino/ do/ ruo/ sto/ sino/ eoqꝫ
Atqꝫ reor/ cieo/ sero/ que primam breuiabunt
Sed cunctis ceteris est sillaba prima supinis
Quanta est preteriti de quo deducta fuerunt

¶ Omne supinū bissillabū ꝓducit priorē sillabā vt lusū lotū/ demptis istis quitū a queo litū a lino/ datū a do/ rutū a ruo/ statū a sto/ situ a sino/ itū ab eo/ ratū a reor/ citū a cieo (nā a cio quarte ꝓducit̄) satū a sero q̄ oīa priorē corripiūt/ sꝫ ceteroꝝ supinoꝝ tāta est pma/ quāta pma pteriti vñ nascunt̄ vt amatū cuiꝰ pma corripit̄ vt in amaui vñ deducit̄.

In ductis eadem remanebit prima supini
In rus participans/ sic preteritūqꝫ supino
Sunt deriuata et verbalia pleraqꝫ cuncta

¶ Obseruādū est/ quāta est pma supini/ tāta erit in eiꝰ deductis/ vt in lectus cuiꝰ pma corripit̄ vt in itū eiꝰ simplici. Excipiunt̄ ābitꝰ pticipiū cū qbusdā alijs i deriuatiōe pus dictis deducta a supino sūt iste pticipiū pteriti ꝛ potius futuri similiter oīa ferme v̄balia.

¶ De crementis.

vt amamus — vt volumus possumus

A mediis verbum producit/et v breuiabit
vt dare circundabam venudabo pessundarem

Ex do fit da breuis cum prime compositiuis
vt amemus.amaremus.ameris.legemus.legeris.amatore.docetore.
docemus.doceremus.doceris.audiem9.audiens.legitote.auditote

E simul o medijs verbum producit vbiqz
vt legens vel legere presenti indicatiui — imparatiuo presenti legere. — optatiuo tempore presenti legerem

Sed super r prius e breuis est in tempore queuis
preterito imperfecto coniunctiui legerem

Terne presenti imperfecto preteritoqz
vt amaueram/legeram/amauerim/amauero/vt amaberis vel re.
docueram/audiueram/docuerim/docuero/doceberis vel re.
legerim legero.

Et pre ram/rim/ro/beris et bere a borqz futuro
vt amauimus/legimus/docuimus/audiuimus. — vt audimus

Corripit i super m verbum medijs:nisi quarte
vt audire audirer audire.

Tempore presenti/at super r producit vbiqz
vt amaueritis docueritis legeritis
audieritis legitis amabitis docebitis. — vt petiui audiui coniui.

Corripit i pre t/verbum medijs:super v/sed
vt auditis. — vt audito audite.

Et tis presentis quarti flexus/sic to teqz longat
vt possimus possitis — velimus velitis. — malimus malitis. — nolimus nolitis — nolite nolito

I super m vel t possum volo/nataqz longant.

Sequunt regule speciales de primis sillabis secundum ordinem litterarum.

vt scabo scabellum labium.

A Pre b primis breuies:producito ducta — A ante b
.i.ad stan=dum abilis. — q ventilatio sit pestate ad re=frigerandum corp9
fabula pprie sermo vel confabulatio.vel res ad vtilitatem siue delectationem hominum confecta/
vt fabar fabor fabilis fabula fabella:vt flabam flabo flabilis flabellum:vt nabam/nabo/nabilis/vt stabam/bo. .i.hominum diuersorum siue hospitium.

A for/flo/no/sto/preter stabilis stabulumqz
a hewner quam auis — .i.ruina vel macula tracta ab oleo aut alio liquore — .i.leniter ac sensim descendere

A longat cabro/labes/labor quoqz verbum

.i.cibus seu maxime que bruta depascunt.
putridus et qui tabes patitur. .i.sanguis corruptus .i.putrere pigrere deficere tabe fluere. .i.li. .i.morbus

Tabidus et tabo/sic tabeo / pabula / tabes

Scabidus et strabo proprium et quedā antea dicta

¶A ante b in primis sillabis corripitur vt scabo scabellū labiū. Excipe deducta a foe faris vt fabar fabor fabulis fabula bella. Et a sto vt stabam/bo/bilis/bellū. Et a no ys nabā/bo/bilis. Et a sto as vt stabam bo/pter stabilis et stabulū que a breuiant. Producunt etiā cabro labes labor verbū Tabidus tabo tabeo tabes nomen pabulū strabo quando est ppriū. Et antea dicta vt deriuata que deriuatione noscunt vt pabulor a pabulū. tabesco a tabeo es tabefactus a tabes. rc. Quod si alicubi equissime lector iusto succinctiorē me iudices: ad superiora precepta.i.generales regulas recurras velim. Nam breuitatis amator pro horatiano monitu. Quicquid precipies esto breuis vt cito dicta percipiāt animi dociles. teneātque fideles nōnulla hic et inferius pretereo. que (cū superius satis manifesta sunt) sepius repetere fugua castell forem.

Annotatio.

incoctus vel immaturus vt acerbus macer

A ante c

A pre c breuies/pro forti longa sit acer

.i.disertus qui facile fari et ornate potest. .i.thracia regio europe latissima. a Iey quedā auis .i.fluuius

Facundus/thrace sic thracia/graculus/acis

indumētū genus pudēda maxime tegens.
gentilis de thracia thracis et thracyn flores nigri coloris. vt brachiū bracha

Thrax simul obliquis bacinia/sic quibus aut b

.i.mitigare leniare et pacificare. mitē ac placidū facere. bū distinctus nobilis macedonū scriptor.
vt pacis paco placo placamus.

Aut p presidet a/demas baculus/placeoque

.i.distantia interuallū r intercapedo.
.i.breuis idem .i.pactū facere

Atque brachus/spacium/spatior coniunge paciscor

latro in italia qui eius villas incōdebat quidam dicunt fuisse suū euandri regis
quidam populi

Communis cacus macero ac achademia dacus

promontoriũ Sicilie ppe syracusas austrũ versus. | a q̄ bellicas machinas vocamus opera fabrilia quibus in bello vtimur. | inconstans esse & quasi alternatim moueri. | rubeus flos ex herba eiusdem noīs nascēs/est etiā gēma amethisto similis.

Pachynnus machina et bacillo iunge iacynthus

est p qđ via datur vel fundū q̄ mīnis lacus maris et riuusculus aq̄ l locus q̄ propter breuitatē aque trāsiri potest. vt vadum | vas quo vinū tō... cadus.

appellā viri

Cōrripito a pre d/sed produc gadilon adam — A ante d

.i. molestias tedes calamitas periculū ɔfractio fragmētū | vrbs in gadibus vel ipsa insula | fluuius | .i. traiicere mō ad vlteriora ducere aliquā transferre vel interpretari | insula oceani vltra bethycā hyspaniā circa colūnas hercules

Et clades gadir ladon traducere gades

.i. ire a vado is | .i. dedere | roote | hortari aliquem ad id qđ lędim | phęniceus color seu puniceus

Uadere cum trado radix sic suadeo spadix

.i. cōplanare | indifferens. | mars belli deus iouis filius ex iunone vel iunonis filius sine patre. | vrbs illirico mari prima vel quod mare qđ magis sit petrosa q̄ cetera maria.

Rado/at cōmunis gradiuus et adria adrastus

.i. callidus astutus. vt vafer

a safyre pciosus lapillus ex affrica

A super f breuies/produc safirus et afer — A ante f

Quedam tamen scribunt saphirus cum ph et indem apher

.i. militare vestimētū vt ago is sagū sagax | .i. acutꝰ solers et dr̄ sagax ca nis q̄si acute sentiens. | via in nauī q̄ in carinatime que q̄ reges agi solent et acquaria nauisq; cito agi possit hippaniū vel hippago. | status imago.

Est breuis a pre g/ut agea/agalma q; dago — A ante g

que ex candida farina fiunt tenuissima ad panarū vsū. | miles gregarius pater prhōlomei. | casae agrestes siue pastoraleo | ingeniosa incātatrix diuinatrix | mulier prudens versuta et pita sacrorū qđ satis agat.

Lagana/sic lagus/magalia/sagana/saga

presentio diuinatio vel predi uinatio. .i. sentire l' presentire l' diuinare .i. acute sentire .i. venditor sagorum .i. callidus vt presagio presagiū presagus inde sagarius sagitas

Sagio cum natis breuiato saguruqз sagax

bellaria seu dulciaria que ad secundā mensam apponuntur. genus teli qd scuto infixa trahat item rete. clades depulsio profligatio iactura.

Produc tagicia et tragemata tragula strages

.i. plorare flere more infantis theca gladij oportorta lictorū arbor quedā .i. error vt poterio vl' flagrio vel increpatione dign'. .i. summe promptum diminutiuū est flagellū

Nota flagitiū

Uagio vagina et sic tragula/vel quibus aut f

vicus paganus hoc est pluros rusticane dom' cōiūcte sint ꝛ aliq̄ spatio remote ab vrbe .i. villan' vt pagus paganus pagina. vtraqз pars phyllure vl' folij .i. ardere .i. caducū debile et quod facile frangi potest.

Aut p precedit/breuiato flagro/fragilisqз

.i. sonitus q̄ ex arbore aut re alia confracta redditur. .i. reddere odorem rete rarius ad capiēdū feras diminutiuū de flagro.

Sic fragor atqз fragro plaga rhete vel ora flagellum

.i. nutrire vt alo alumnus qui ab aliquo alitus est non qui alit omne animal volans. qua aues volant.

A ante l

A breuies super l/produces ales et ala

.i. spiritus .i. vna triū furiarum infernaliū .i. spirare ols ludus magna ex pte i fortuna varietate cōsistēs. ouiū est. more clamare

Halitus alecto sic halat et alea balo

flumen piscis marinus. genus est tormenti

Alia calonis balena balista vel halec

pars rotūda i facie in morem mali arbor malifera fere pomifera. obscuritas et vmbra spissitudine aeris facta pomi species

Hec mala hec malus caligo iungito malum

A in primis.

vagari er-
aqua in latitu- edes superbe rare vel se-
dine & palā la- .i.magis amplex pire equalis
tius diffusa. velle vocant. palus munire

Palus li malo verbum palatia palo.

instrumentū per
quod vinum
desluit cū cal inquinatio
catur vua. sordes.

Palantes qualis sic qualus qualea squalor

ex salentino
italie pro- proprie ple-
montorio nus esse.

Et salentinus scalena et squaleo scale

tunica pro-
longa usque
ad talos
pena par descendēs.

Talio cum talis talaris talea talus

proprie tribuere
exhibere face-
.i.spiritus vel re dicere pro-
sacerdos iouis stituere mit-
vestamen tere.

A super in produc/sed amo damus abbreuiabis A ante m

.i.nihilominus
a mantell edendi aliquā ponitur
vestis lanis cupiditas pro statim.

Et chlamys atque fames thames & tū adde camersque

insula in aegeo mari circa
thraciā. Altera est in eodē .i.induere soror
mari insula samos contra .i.iocundus circūducere patris
ephesum sita. vt amenus amicio amita

Et samos ijs addas polisillaba cuncta nisi ista

.i.bractea sed
bractee tem-
niores sunt la-
.i.flere dolere mine grossiores
voce tristi do- quales sunt ex
omine li- lorē exprimere quibus arma cō-
proprium viri gamen vel conqueri. ficiuntur.

Dameta amentum lamentor lamina iungas

voce modulare can-
tare laudare diuina-
re predicare canore p- a pype-
ferre & cātando pro- os a cō-
nunciare. dyte.
vt cano canalis

A super n breuies/pro podice longat at anus A ante n

anglice hole
regnla in= hered.
de canoni= interdū p
cus.i.regu antiquis
a rynge laris. accipitur. .i.albesco

Anulus et canon canus cum caneo danus

fluuius grandis qui germaniā
hocas a dacia separat et p hungariā
mayster fluit tandem multis ostijs in
.i.leccator pontū ruit alionole ister.
hempe

Canabis et dane cum ganeo danubiusqꝫ

vetus rex in la=
tio qui saturnū primus introit⁹
fere frugū vt accepit sociū vel primus in=
ui ianue cu= tritici hordei regni. hic ob gressus vel
stodia demā= farris ⁊ simi= prudentiā di= ostiū perfo=
data est. lium. citur bifrons. ratum. .i.lanitiū

Janitor / et granum / ianus / sic ianua / lana

genera pilatio vt
pprie dicit cū ali= qd lanat similitudi
qd ex integro qd nē qlis in ado=
sed nō satis solido lescentū genis ⁊
per minutissimas in pomis quib⁹=
partes stillat. .i.vbi infernū dam cernit. .i.lana

Mano cum manes lanugo lanitium que

homo paruus
nimis stature
cū dies clarus pallulūqꝫ su=
est ab omine pra terram
boni nois extans. sacer .i.templum

Maneqꝫ cum manis nanus phanus quoqꝫ phanum

de⁹ pa= cui figura
sacro storis. equalis est breud. .i.planitas

Phano pan planus panis sic planiciesqꝫ

mendax stultus
et qui in rebus
.i.integer natando cōtinuatiuū inanibus studiū
incorrupt⁹ transire de vanio a padocke collocat.

Et sanus trano vanesco ranaqꝫ vanus

vent⁹ ab aphri=
ca flans scꝫ in=
ter austrum et alidꝫ de
vt apud zephyrū. aphrica.

A ante p **A pre p breuies / produc tamen aphricus apher**

supabundans
edacitas imo=
homo de fluuius derata ⁊ noxia
apulia thessalie vorocitas. gentiles de capadocia.

Apulus apidanus sic crapula capadocesqꝫ

mons est qui ab alpibus pficiscēs vniuersam italiā vsq3 in siciliam diuidit.
gallus castrat⁹
a butterflye

Capo apeninus cum lapathe papilioq3

.i. cōmedere qd tantum ad pueros ptinet.
.i. pedagogus pater verbero.
vox admirantis
summus pontifex.
.i. papus .i. papo .i. pape .i. papa.

Papas/pus/po/pe/pa/et sapis cū fluuius sit

est q̄ vestes lauant gre ce vocant smigma
genus pessimi piscis.
.i. verberari
a pasnyp

Uapulo cum rapa sapo saperdaq3 bapa

prouincia vbi conditum est brondusium.
lapillus p̄ciosus

Saphirus cū papinius/sit apulia at anceps

vt aqua aquila
vt q, uaqua quaq3 nequaq3

A pre q breuies/sed produc compositiua

A ante q

qui inspectis extis futura predicit qui et extispex dicitur vt aruspex.
.i. pilus caprinus
.i. succus
.i. torreri siccari siue torridū ac siccum esse.

Curta fit a super r/ni arūcus et aridus aret

A ante r

vbi teritur frumētū q
morbus capitis.
altare

Arinca arene sic area et ara deorum

prouincia i asia minori int syriam et ioniā cui⁹ incole vocant caries.
quod bili contrariū.
amaius

Barium item baris carus cum caria charus

herba est acuta et du rissimā sparto silis.
fruct⁹ palme et ficus sicce vl'poti⁹ massa illarum.
populi sunt in asia minori cōtra rhodū.
.i. clarū esse
.i. lucidus

Clareo sic clarus carex sic carica cares

.i. rex caldeorum
vt fario fare flare nare stare.
.i. verbum

Dareus/verbū et crescens(preter dare) quoduis

minutissimos lapillos signt. | .i. scius peritus doctus. | ab hic hec hoc

Glarea cum gnarus larex sic iarus et harum

animal est tam in terra quam in aquis habitans volat enim et natat. | urbs thessaliae a qua achilles dicitur larissens. | a puffyn

Larius et larus larissa et narea narix

insula in mari aegeo que fuit virtis. | pervia insula egipti. | .i. obedire. a quis qui

Naricia et nares pharus cum pareo quarum

rarius fieri. | proprie dicitur qui pedes obtortos habet vel fluuius.

Quare et raresco rarus coniungito varus

homo de arabia. | regio esse maiorus. inter iudeam et egiptum. est autem triplex arabia .s. felix: petrea et deserta. | lapillus preciosus coloris viridis.

Est cōmunis arabs et arabia iunge smaragdus

est media pars orbis terre asia minor est pars asiae scilicet quod fuit sub imperio romanorum que hodie turchia dicitur. vt asia. | fluuius achaiae.

A ante s **A super s breuis est/tolle asia palus asopus**

.i. oscula pudicorum. | grandis fluuius colchorum. et etiam urbs hic medaea filia regis colchorum dicitur phasias et phasiane anes illinc allatae. | pars capitis | nasones dicti sunt ab extantibus nasis. | idem quod vasum.

Basia cum phasis nasus naso quoque vasa

insula inter epirum et brundusium. | vt casus caseus.

Sason/sic propriū casellius anteque dicta

¶ Antea dicta vt preterita bissillaba vt rasi a rado suasi a suadeo et supina bissillaba vt casū rasum suasum et eorum deriuata vt suasor casus rasor Item caseus a coacto. &c.

vt quatter. | .i. niger | prima pars domus que continet mediam aream in quam collecta ex omni tecto pluuia descendit. | vermiculus exiguus nocinus lucem fugiens. a mouth

A ante t **A pre t breuies/tolle ater et atria blata**

ynke et bletche — comedia iocularis et scurrilis.

Ac atramentum sic atellanaqz blatit

fuit oppidu oscorum in campania vbi grande amphiteatrum erat. — fuit vetus vrbs in campania iuxta pontinas paludes. — i. felis — i. vniuersalis.

Atella atina et catus sic catholicusqz

decretum deorum natura voluntas oraculum quod deus fanis moris. — lanterne — i. extendere — vt que deriuatione noscuntur vt fatus a fatum supino et natus latus saturne.

Fatum laterna et lato simul antea dicta

i. mitis festiuus — est ex quo aliquid fit. — qui memor est accepti beneficij — beneficium pena dantium causa vel amicitia. — idem quod gratulari vel gaudere.
vt maturus/mater/materia/frater/gratus/gratia/grator.

Et quibus in presit simul r muta preeunte

filia caei titani mater appollinis et diane vnde appollo dicitur latons vel latonius vel latoides et diana dicitur latonia vel latois idis. — interpres propheta et poeta. — filius celi vel vesta vel terre. — i. ampla spaciosa.

Latona et vates saturnus mobile latus

mons in vrbe roma vbi nunc palatium summi pontificis et basilica scilicet petri dictus a vaticinijs ibi datis olim. — quasi faticinor hoc est fata canere. — i. quia vel in quantum.

Vaticanus vaticinor sic quatenus adde

latior l oppido via in quo conuenire populus solet. — incondite et inaniter loqui.

Communis plates sic platea blatero statim

serpens aquas quo ipsas veneno inficiens vel quedam herba. — fuit rex mauritaniae qui astronomiam dicitur inuenisse/etiam mons altus mauritaniae/et poete fingunt esse maximum gigantem/est etiam fluuius.

Et cratis natrix et atlas et atrox et atrides

vt auis caueo — vt auerto auersor auello.

A super v breuis est/a produc compositiuis

A ante v

.i. fulgere l' auri colore reddere. .i. color auri.
vt clauis clauus flaueo flauus.

Et quibus l preit a cum muta illi preeunte

proprium viri. proprium viri. .i. celer industrius habilis diligens nauus.

Sic dauid/dauus/gauisus/gnauia/gnauus

.i. magis velle. .i. mars deus belli. filia latini regis.

Maius cum mauult mauors lauinia nauis

qui se in naui agenda exercet. quedam auis que pulchras habet pennas et turpes pedes. .i. nauta. .i. prauum facere. .i. malus peruersus. .i. nauiter facere. .i. dulcis.

Nauita pauo prauo prauus nauigo suauis

vt pax ario. vrbs palestinae l' iudee vbi olim regia gaza .i. pecunia erat. gasa. proprium viri lazarus.

A super x et z/producuntur posita

A ante x et z

a cawdron vas eneum vt lebes. .i. frequens. .i. frequenter vt creber crebro crebenus

E

Pre b primis breuies/sed cum duo consona presunt

E ante b

.i. pellis dame. .i. obligatum esse. a feuer

E longa est pre b/sic nebris debeo febris

.i. appollo qui iouis et latone filius fuit. .i. equus. materia que ex eliphanti dentibus fit.

Ebosia et phebus sebus rhebus simul ebur

.i. infirmus quasi parum habilis. fluuius thratie ortum habens ex pindo monte. pater sanctorum iacobi et iohis euangeliste apostolorum inuentus.

Debilis ac hebrus zebetus zebedeusque

thebe deos grandis vrbs egipti ab vsyride rege condita thebe arum vel thebe bes vrbs boetie. fuit et alia i sicilia.
filia iunonis picerna iouis an ganymedē tandē sua vxor herculis
qui nimio potu alienat⁹ est mente. pon qz aliquando p pleno et abundanti.
.i. diana.

Ebrius ac hebe / thebe / phebe anteq₃ dicta

Antea dicta vt ea que deriuatione noscunt vt a debeo debitū debitor. etc. a debilia debilito et debilitas. Itē ea que prepositiōe noscunt vt debello ebibo ebullio. Simulque cremento cognoscunt vt aeba m/bo/bilis/flebam/bo/bilis/ et huiusmodi.

vox in nemoribus et locorū cōcauitatibus resonans et inter has q̄ minores sunt vocant.
qui caret lumine.
vt secus

Ante c fit breuis e / sed produc cecus et echo — E ante c

luminibus priuare. .i. fecundū facere. fertilis opim⁹ et abundans. regio rex gentilis ex grecia

Ceco / fecundo / fecundus grecia grecus

.i. male olere
fecem facere vel fece ifficere

Feteo cum feco fecas fecus quoq₃ fecis

vas. s. ampulla vt dicūt de auricalco. .i. adulter pprium viri. pprie dispensator familie.

Lechitus mechus mecenas econimusq₃

q̄ ius suo mfatus ppīm vocat aut aliqd obseruādū iubet aut gesta deuulgat aut aliqd publice vl pmatim vel dinom ppōnit aut ferias die suo festos idicat
vox ipa pconis
pprie q̄ siue cōsideratione aliq̄ aut mō qd agit et quasi rem pre ocupat/ vel qui cadit capite inclinato et corpore sequente.
que extra separat ab iferiore viscerum parte.
vt mecū/tecū/secū vt preco. preconium. preceps precordia.

Me/te/se/pre/cum multis cum pre quoq₃ iunctis

turbati ac mali cordis/ interdū etiā pro stultus ponitur. .i. parua res vt recula de qua aliquid cōspicimus specula.

Vecors/ de quinta sic diminuentia ducta

substantiuū pactū vel pax q̄ fit inter dimicātes adiectiuū deformis execrādus crudelis.
.i. offendere vt ledo / fedus

E pre d produc/ breuies edit es cedo pro dic — E ante d

¶ in primis.

pastoralis
quedā arbor baculus a pes vt sedeo

Et cedrus atq; pedum pedis et polisillaba/demas

regio maio- ris asiae as- sirie & psidi adiacens. possessio rustica & vrbana. .i.iū. .i.fastidia discordia discretio vbicunq; est mul- titudo hominū.

Media predia pedico tedia seditioq;

assiduus inter- bon⁹ studios⁹ firm⁹ frequēs .i.lus patria athini- ensis mitionis fili⁹ fuit nobi- lis architect⁹. filia aeetae regis colcho- rū ex hypsea coniuge. id quod sustinet fructū ad ramū et ꝯiunis cutis.

Sedula dedalus et medea iis pediculus des

vt fero ferus vt defero prefero.

¶ ante f **¶ super f breuis est/producunt compositiua**

nunumētū in pectore dee aeneū/in hoīe dicit thorax & lorica. quedā regio sphuca. pprium pastoris vt lego is.

¶ ante g **¶ breuies pre g/in egiptus et egis et egon**

.i.infirm⁹ egro tus sz eger p- prie ī alo egro- tus in corpe. .i.capcorn⁹. paī thesei. mādare decernere deliberare vel ali- cui in testamento dimittere.

Eger et egoceros egens legoq; prime

equus alatus neptū et meduse filius vel vt alij dicūt ex cruore occise meduse natus.

Pegasus egistus lex legis et antea dicta

¶ Antea dcā sūt ea q̄ ꝯpositiōe noscunt vt egregi⁹ segrego degener degno dego ꝯgre- nia. Itē ea q̄ deriuatiōe noscūt vt regsa a tego & a rex regi⁹ regalis regina regul⁹. &c.

quod vela vē- tis agitata vo- lare videant. vt velum celum. brachia scorpionis. chele. .i.velox. quedā insula/melos etiā neutrū est et indeclina- bile & dr cant⁹ suauitas. a melos.

¶ ante l **¶ super l produc/breuies celer atq; melodis**

lyra aliquādo promontoriū eminentia glaciem sigt ponit etiā ali qn̄ p frigore īsula ī aegeo vel myrtoo mari. quedā vestis. breuissi- ma salix a lelex carie populus.

Et chelys atq; gelu delos et mela helix lelegesq;

fluuius in asia & alius in thratia. Itē alius ī boetia a p- nasso fluēs .i.suauis .i.melus/meles/melas. publica- nus tri- butorū collector a volo vis pfert

Sic melo/lus/les/las/telon atq; velim velutiq;

ymanis fera quasi belua
.i.facinus flagitiū. vt melior melius/ gerens

Et velut ac scelus et polisillaba/belua demas

scdm poetas ē locus in medio iferorū suis voluptatibus plen⁹ vbi dicunt esse anime bonorū
filia oceani et tethyos vxor atlantis.
.i.templū vel delubra sunt in quibus deorum simulacra sunt.
oblectamenta et proprie dicūt que maxime nobis voluptati sunt.

Electra elisium delubrum delicie que

est ipsa in bello hostiū congressu .i.lū
vnū de septē ostijs nili/arabiam seperans ab aegipto.
substātiuū oppidū sabinorū est marsis vicinū adiectiuū pplis italie in sabinis ex quibus nat⁹ erat ouidi⁹
mons thessaliae silnosus vn patronymicū pelias.

Prelia pelusium pelignum pelion adde

spelunca. specus .i.fi.
specus vel antrum.

Pelamus et spelea simul speluncaqz iunge

filius vlissis et circe.
filius vlissis et penelopes qui pri in regno successit
filius herculis ex auge nympha.

Telegonus cum telemachus sic telephus atqz

vates inter cyclopes qui polyphemon predixerat cecitatem ab vlisse illi inferendam.
locus iuxta auentinū montē rome quo velis et ratibus vehebant.
qui ita amat vt solicitus sit ne quis amore suo pfruatur.

Telemus addatur velabrum zelotipusqz

vt emo
.i.mulier.
benignus pius et nō iratū aut perturbatiōe aliq̄ affectū sz clarā et serenā mētē habēs.

E super m breuies/sed tollas femina clemens

E ante in

.i.augmentū.
stultus vel qui nō cogitat qd agat aut qd loquatur amens vero prorsus insanus.
anglice morter
.i.detrahere/deniqz tandē

Crementum demens cementum demoqz demum

semita quasi dimidia via
filia phoebi et vates que prima heroicū carmē cecinit
atheniensis orator maxim⁹ in adolescētia balbus sz nature sūmo labore et industria sic emēdauit vt nemo meli⁹ loqueret.
mons in thracia
.i.dimidiū

Semita phemonoe demosthenes hemus et hemis

E in primis.

idē quod fero ris.
fluuius sicilie et interpretatur exundans.
a do a flo a no a sto
vt demus/flemus/nemus/stemus.

Semino plemiriū iunges crescentia verba

.i. superstare et quasi extra alios manē. dr̄ etiā eminere q̄ ceteris altior.
castellum in indea.
.i. diligere inuidere.
vt emineo/ emeus/ emulor.

Et quibus e solum preit m/dempto ast emo solo

lignū longū et extensū in aratro l' in carro ad qđ iugū ligatur.
imago figura.
interior vel anterior pars sub corendice
vt semen seminis/femen feminis

Producas temo/schema et bissillaba cuncta

qui remū agit.
vt nemo remex remigis.
qui memoriā tenet et memoria tenet
silua amenitatis plena.
exterior vel posterior pars sub corendice.

Que crescunt genitis/memor et nemus et femur aufer

quod herbe eaedē manentes quotannis nouas pariant.
vt fenum
bellona .i. dea belli l' furor bellicus.
p quia.

E ante n **Produc e super n/nisi enyo et eni vel enypus**

.i. intrinsecus valde longe omnino.
quasi penitus intrare.
que in edibus sunt alie ampl[e] alie minores pertim ad lucē reddēdā facte.
furor insania.

Et penitus penetro penes atq3 fenestra frenesis

quicquid eni longe vsionis grā recōditur ex eo quod non imprompta est sed intus et penitus habetur et locus ipse dicit penus.
idem
xenia quasi hospitalia hoc ad hospites missa vocabantur.
dq̄ priuati quasi penes nos nati.

Et penus atq3 penu xenium coniunge penates

vt bene/genus/tenus/senes/teneo/venio/senesco.

Et quibus e preeunt b g t vel s b/tamen aufer

crudelis
.i. irasci
qui per funes discurrit ludēdo quasi funi ambulare.

Benacus senus cum senio schenobatesq3

¶ in primis.

quod datur que iudex faciendo
primo alicui I causa quilibet loco vbi
vitta vel fasciola kalendas vel in quis consistat moue=
qua crinis ligatur primo die anni atque spectaculum sui
extremitas vit= vel septima= prebiturus posita sit
tarum dependens ne pro bono in publico priuatoque
mons laconie. a splen. diuersorum colorum omine. vel in vico.

Tenarus et splenis cum tenia strenaque scena

largus clarus .i. vagari quod per eam ve=
strenis impi= feras et niat sanguis vel
ger vtilis ci= quasi cir= idem quod consceptaculum
tus fortis. cumuenire. tenia. .i. vendi. sanguinis.

Strenuus et venor sic tena et venco vena

.i. facere temperatum regio inter quod in ca=
hoc est medium in= illyricum et put crescat
ter calidum et fri= macedoniam vel quod capi
gidum. nunc vulgo tis similitu=
vt tepeo es. vocatur arton. .i. cepe dinem habeat.

¶ pre p breuies/ni epirus cepaque cepe ¶ ante p

rex aethiopum cum gto et dto
fluuius in pho= et pater andro populus quidam fiĝt in/cum ac=
cide preflues op made translatus a cepheo rege cusatiuo ad=
pidum delphos. inter sydera nominatus. uersus et contra.

Cephisus cepheus cephenus et peolus epi

auis que al=
a lyuer. tius sublimius
.i. ficatum. que volat.

Hepar et epetides iungas iis epia prepes

introitum prohibet
vel munitio tenere
de spinis vel li= impedire
proprie de ala= pellicula gnis que fit cir circumdare
libus que pe= in simili= ca segites ad et sepe
dibus carent tate pe= arcenda pec circun=
et ventre gra= nis. cora. cludere.
diuntur. .i. si. vt sepe. sepes. sepio.

Epacta et repo preputia/vel quotiens s

quidam piscis qui
emisso cruore
atro occultat
iter atque impedit
est etiam scopulus
iuxta athe= perius
mensium litus. sepes condere
sepia. sepiola. mortuum.

Presidet e/demas tamen hinc sepilire repensque

proprie planus et
per methaphoram
vt neque equus. ponitur pro inito. .i. explanare. ¶ ante q

¶ breuies pre q/deme equus mobile et equo

planicies terre vel aquarū / populus / lasciuus vel libidinosus / lasciuia libidinosa illecebra siue (vt A. gel. dicit) luxus vite prodigus nulli, tñ nequitiā pro solertia astucia qz accipiunt. / .i. nullus

Equor et equicolus nequam nequitia nequis

.i. non posse / .i. frustra. / fluuius gallie celtas a belgis definiens. / nō possum

Nequorsum nequo nequicquam sequana nequit

sequani ppłus gallie in comitate burgundie. / .i. non

Sequanus ijs addas nequaquam sequanicusqz

.i. dominus vt herus. / aqua lactis ad multos vtilis morbos. serum. / lapillus coloris pallidi et trāsparentis vnde pocule fiebant apud romanos.

E ante r / Curta est e super r/ni beryllus quoqz ceres

populus ex oppido thuscie / quasi celulens color celi.

Daus etis in genito/sic cerula cerulensqz

marble/or grey colour / vermiculus alnearius nocens vel morbus hoc est fanus cū foctu putrefactus. / wexe / .i. aue salue gaude

Cerulus et clerus berytus ceraqz chere

dicebat quo vngebantur athlete dum certaturi erant. / quedā ciuitas i thuscia

Cerussa et cerynthia et ceroma cerete et eris

oīme metallū 13 pserttim id qd est colore rubro. / pprie rugo aeris et rubigo ferri. / filia icarij et soror penelopes. / magnus fluuius in italia ab alpibus veniens alio noīe padus.

Ex es/erugo sic erigone eridanusqz

miseria moeror calamitas. / effilatū quod extra vestimentū filo ptextū est. / nemoris dea a ferēdis arboribus. / herba venerē reuocās vl' hōmis quedā

Erumna erectrum feroma eruca vel heros

opinio senor et sententia in qua persistam⁹ electa electio vel secta. | qui succedit in patrimonio ex voluntate defuncti. | virgini vxor fuit. | proprie est arcte alicui rei insidere/ponitur aliquando pro dubio.

Heresis et heres sic heriphile simul heret

pastoris nomen. | vxor et vis martis. | oceani et tethyos filius: marinus deus: et ponitur pro mari.

Nereo pro luget neris sic nerio nerens

mons in insula ithaca et pro ipsa insula sepe ponitur.

Neritos et neris ner en sic nerita iunges

tardus grauis | .i.fereos. | hec feria.e hec feria.or | insula ligustici maris que et theranneus et consica dicit. | hec feria e.s pyps of wyne. hec feria orū. ernest or sadnes.

Serus/res/sero/bis seria/theraqz theron

rex thracie maritus progues. | rex hyspanie qui propter tria regna sua dici⁹ est tricorpor.

Terens geriones quero sic merionesqz

vt rerū ferū nerem fero nero nerer.

Zerampellinus/crescens nomen quoqz verbum

nō fict⁹ non simulat⁹. | fluuius i celtiberia cui⁹ accole dicunt verones | quod cū venire incipiūt vgulta et frondes ac arborū atqz arbarū. | vrbs clara venetie i marchia tarnisima nō procul alpibus. | .i.ellebory quod est herba mentem vertens. | sacculi genus hinc perā viatorū vo⁹ tam⁹ quā penem et aliud obsonij gestare viatores solēt | futurū opinari siue timere. | grece glob⁹ vel pila rotūda.

vt verus. vero. veris a ver. veruca. verona. veratrū. vt pera. plerisqz. spero. spera.

Et quibus b preit aut p/tolle beru bercorqz

rex liborum ditissimus. | quisquis ceso vētre matris nascitur. | percussus incisus maculatus.

vt cresus/cesar/cesus.

E super s produc/tollas sed que breuiantur | E ante s

mons campanie. | .i.positio | mons cāpanie.

Hec vesulus veseris thesis atqz vesuuius adde

E in primis

liquor est. crassus ex arboribus fluens. | vrbs sicilie propinqua peloro. | mons campanie.

Cōmunes fiant resina atq; mesana vesenus

hyspanie fluuius quo optime tparatur ferrum. | vt etas. | .i. betula/betullū.

E ante t — Ante t longa fit e/breuis esto betulus/a/lumq;

locus angustus in mari ac ipm mare a similitudinem. .i.ñ ab hetruria. | quod interpretari potest altene et insolite declinationis. | ppriū viri.

Et freta hetruscus sic heteroclitus et geta vel tes

.i. secare et segites colligere metere quod tam de segitibus q̄ de vasis dicimus. | metuamus eos qui nos amāt. timeamus enim inimicos. | filia thironis vxor pelei et mater achillis istud nomē aspiratū th habet initio. | inq̄sitū qz alia vena post aliam inueniat.

Ac meto cum metuo thetidis thetis atq; metallum

translatio quedā recti solutiq; sermonis I alterā speciē vl' metri l' ornat' vel necessitatis gratia. | ater foetus et euitabilis | greco vt metaplasmus | .i.d

Cum meta compositis tetra sic tetricusq; methaurus

mensura apud grecos et qm mēsurant versus a nostris dicunt metra. | .i. vier' hoc est sine vi etas enim debilitat vires | pprie postulare. | ppriū viri. | vt vetus / peto / petrus.

Atq; metrum/et quotiens b vel p presidet eq;

strabo aliquantulum | qui in vrbe ius reddit. | vt repletus impletus

Hinc demas petus preter pretor pleo nata

filia coeli et veste vxor neptū ponit eiū p mari | poeta lyricus fuit lybertino patre natus.

Est cōmune thetis flaccusq; cretam breuiauit

.i. grauis accentus sonus mō asper trux aliqñ tristis vitabilis. | .i. sctm vt euum

E ante b — E super b longa est/demas breuis atq; seuetus

aliquid in altū leue tollere modo auferre vel alleuare ⁊ molestiā laborēq; extenuere.

Non grauis et signans leuis/ijs iūgas leuo verbū

fluuius hyspanie vt iberus | fons musis celebris libetheus | subligaculum

I Breuies primis pre b/ni fibula gibus — I ante b

.i.semifera. | hybernū tps est inter hyemen et ver. | auis sicconie similis | manumittere hoc est libertate donare ⁊ absoluere.

Hibrica et hybernus simul ibis libero liber

a gentylman | .i.deo vini | qui cū esset seruus fact⁹ est liber. | ppue leuit degustare p metaphorā tā aliqā leuiter tangere aliqā sacrificare. | dicte sunt placente ex farre ⁊ melle deorz sacrificijs apta.

Pro ingenuo aut baccho/libertus/liboq;/liba

.i.as | fons ł spelūca aome/prope parnassum. | .i.exarare hoc est manu ppa lris figere/aliqā cōponē lris mādare quod etiam vno dictāte et altero exarāte fieri pt | qđ sciri potest hoc est intelligi ⁊ cognosci. | qui vel gesta vel epistolas vel tabellas scribit p seruum iussu alterius.

Libra et libetrus sic scribo scibile scriba

vox serpētū | vetus oppidū italie distans a roma.xvi.milia passuū | qui tibijs canit | genus vehiculi quo teruntur frumēta | signū ex ictu flagelli.

Sibilus et tibur tibicen tribula vibex

chamol | mons phoenitiae vel inter syriam et phoeniciā.

Tibia bibidius viburnum/libanus anceps

est cuius sermo cū risu aliqđ incessit. | vt dicax | arbor ⁊ fructus.

Ante c fit breuis i/ni ficus dicoq; terne — I ante c

anglice a wodde wall. pua auis. .i. genitere' filius de adali qui cũ patre volasse dr ex creta.

Ficedula a c ico sic icarus icariotus

pprie pulvisculu3 ille qui in arena quasi argẽtũ fulget a quo et panus q omni rerum minime partes mice dicunt; regio minor3 asiae inter pãphiliã et cariam. effigies status imago.

Icon et iconium licas et licia mica

victoria l' victus .i. vir victor.

Nicylus et nice nicander nicoleosq3

fili' saturni primus rex laurentũ/a circe in auẽ versus. possessiuũ sunt torques q donari ludor3 victoribus solebãt.

Picus picenus sic niceteria pica

pprie pars vrbis minor regio autẽ maior. vbi plures inter se vicini sunt. .i. cõuicinũ. fluuius

Ticinus et vicus vicinia et antea dicta

sicilia sic dicta a sicanis ppl'is q ex hyspania pmo in italiã venerunt. mu.'a sicilienssis. .i. spicuũ vel ispica.

Cõmunis sycheus sicelis sicania spicus

telum dr ad similitudinẽ sagitte. .i. spicas emittere sicani dicunt siculi l' siculiẽses.

Spicula cum spico sicanus iungitur illis

stella vel collectio stellar3 vt sidus. geminus vel dubius.

I ante d — I pre d' produc/preter cuidius didymusq3

ab idumaea.

Sic et idumeus cuidus atq3 cidonia idumen

cythara vel chorda. dis. pprie dictor3 conuentorũq3 cõstancia et veritas fides fidei. vrbs in idumaea palmis abũdans,

Atq3 fides terne aut quinte sic et edume

magnus fluuius in oriente qui p parthos curris in iudeam.
est cōpositis equidē/nā idē masculinū ꝓducit.
Sic ideo qꝫ quidem neutralis idem vel hydaspes

irreprehensibilis aptus vtilis conueniens. instrumētū rusticum qꝫ duos habꝫ dentes. quasi heri. instrumētū rusticum qꝫ tres dentes habeat.
vt viduus / bidens / pridie / tridens.
Sic et idoneus et quibus b/d/p/t/ue/preibit

fortiter sonare dentes cutere frendere. idem de strido.
Stridulus est longum sic strido strideo stridor

.i. aqua. vrbs in creta insula. fuit oppidū in latio.
Est cōmunis hydor cydon atqꝫ fidena fidene

in duas partes fissus. duarum formaꝝ duo habēs cornua.
sicubi inueniat̄ sed raro sit. vt bifidus / trifidus / biformis / bicornis.
J super f produc/breuiantur compositiua

J ante f

.i. frigere. vt rigeo. immittere sepe firmare ferire horrere prefrigore. .i. torrere.
Ante g fit breui: i/ni figo frigeo frigo

J ante g

cum sono erigi exhiare. cruciare dissipare deuastare.
Frigutio flige fligo frigellaqꝫ fliga

lacus. contrariū est caloris regio minoris asiae ex frigeo ꝓmontorio vel qn̄qꝫ tantū valet quantū troianus a/ū.
Frigil gygens frigus sic phrigia figens

natio vel similitas nationis quia depressa est. vt cōpositiua a be vt bige a de ordinare disponere vt digero. ꝛ tri vt viginti triginta. .i. stimulare. vt stigo.
Pigardus piga/et dicta antea/sic quibus st

fluuius infernalis. a stix. auis noctua a strix pecten equinū
Preſit/ni stigis/at cōmune strigisqꝫ strigilqꝫ

.i.colora nigra. vt bilis. — quidā serpens.

I ante l

Longa fit i super l/demas tamen inde chilidrus

extremus ambitus q̄ superioris gene dicit. — ex sicilia — .i.letus — anglice ferne. — in geometria figura q̄drata habēs superius semicirculū i solido.

Atq3 cilix hilaris ciliumq3 filixq3 chilindrus

ꝓprium nomen canis. — idem.

Sic et hilerda hilarans et hylas vel hylax lilebeus

Et milo cum ꝓpriū est/miliū sic qn̄ legumen

instrumētū sphericū quo ludunt iuuencule. — ꝓpriū nomē — capitis opimētū — vrbs laconie — articolas oppidū.

Sic pila cum pylades pilius pilos atq3 pylene

filia pandionis regis athenigensis. vel philomena vt philomena — crinis. — amans.

Adde philisteus pilus/et philos ac sua nata

pacantis filius et comes herculis quē sepeliuit et sagittas illius habuit. — grecus poeta elegiarum scriptor.

Atq3 philoctetes phileros philera atq3 philetas

instrumētū aneum q̄ in ceratis tabellis antiq̄tus scribebat/aliqñ punctio et reprehentio. — fluuius lucanie vel siler° — quoddā genus tritici. — tacere. — duarum librarū pondus vel mensura. — qui tres habet linguas — vt siler / siligo / siluus. — sileo. — vt bilibris/trilingus/bilinguis. vt composita a bi bis et tri.

Et quibus s preit e vel t/simul antea dicta

mons et sylua lucanie — insula oceani — quedā leuis arbor et sic vtile ad vsū telorū. — .i.raro/melius enī corripitur.

Syla et psilotrum thyle(et bix tilia) longant

.i. filura. vt rima. — mons in lycia fumū et flammā eructans quoq̄. — filius bacchi et veneris deꝰ quoq̄ nuptiarꝫ q̄ et hymen dr̄.

I super m longes/sed tolle chimera hymeneus

I ante m

nā apud ouidiū et catullū ꝓducitur apud alios corripitur. — stercus quod p agros iacitur qđ vulgo letamen dicitur. — mimaloneo vel mimalonides femine bacchantes .i. bacchi sacra gerentes a mima monte asiae.

Atq̄ꝫ frequenter hymen fimus atq̄ꝫ mimalonis addes

ꝓpriū viri.

Sicq̄ꝫ minas pro monte/dymas nimis adde simonq̄ꝫ

herba est nota apibus gratissima — seruorꝫ est vt timeo/nimius.

Et thymus atq̄ꝫ thymū/sic et polisillaba: preter

oppidum siciliae. — an ape. — puuens ad similiā vel similie sihe.

Hymera chimerinos sic simia simius addas

capillus. vt crinis. — anglice flaxe. linum. — filum aliud quo fabri materiarū vtunt ad signandā materiam. lineo. — vestimentorꝫ vermis et in capillo ac nōnunq̄ intra vestes pediculi.

Produc i super n/breuies inulam tineamq̄ꝫ

I ante n

sepius cui producitur. — ꝓprie leuit aliquid inducere et quasi lineā ducere. — .i. iungere.

Atq̄ꝫ inulum raro/breuies lino sic linioq̄ꝫ

filius mercurij vl' vt vult virgil. apollinis et vraniae musae thebanus poeta antiquissimus. — filius beli secūdus aut potius primus rex assyriorum. — omittere ꝓmittere finiri terminari vel cessare. — minas incutere interdum eminere exstare efferri. — que vulgo minatie dicuntur vel murorꝫ eminentie.

vt sino/cinus/minor nomē aut verbū et mine arum;

Et linus atq̄ꝫ ninus/quibus sc vel m precit iq̄ꝫ

declino/inclino .i. flectere curare et ꝓprie ad lectulum. — arche. — .i.

Produces crinis clino sic scrinia synas

I in primis.

vt poete volunt erat mõstrũ natũ ex pasiphae vxo= re minois habẽs formã ptim hois et ptim tauri qd pa= siphae cõcepit ex tauro.

Filius iouis et europe rex creten= sium qui= bus ꝛ leges scripsit.

.i. libra vel pondo.

Sinum vas minos minotaurus quoqz mina

.i. compelle= re vel indu= cere.

fluuius garamãtũ in lybia apud quẽ magni sunt hirci.

Et mino verbum cinipheus cinania cynips

adiectiue .i. scythicus vel septentrinalis quasi supboreã. vt hyperboreus.

animal quadrupes et pẽnatũ animal.

I ante p

Ante p fit breuis i/produc ciphus quoqz griphes

filius praxonidis siue emonis.

superbus ceruicosus

quoddã iunci genus est.

.i. simulator pducit raro

Iphitus et gripus cypereus (hypocrita raro)

agamẽnonis ꝛ clitemnestrae filia.

resonare clamare .i. acuplisũ est pullorũ vel isũbarũ.

Iphigenia iphi sic pipilo pipio pipo

qꝫ aquarũ agitatione rumpatur.

densare cõ= foedere cõ= vallere cir= cũdare con= gregare re= plere ptege= re cõponere fulcire.

fustis ter= re defixus siue torris lignũ quod facile incẽ= duur.

.i. tribus.

Ripa et riphei stipo cum stipite syphon

proprie baculus vñ scipionis cognomẽ primꝰ adeptus est. cornelius qꝫ patrẽ luminibus carentẽ p baculo regeret.

aes militare .i. aũ

Scipio scipiades stipendia siphariumqꝫ

clara vrbs in apulia ad mõ tem garganũ a diomede cõ structa. sipontis

excellens faber lig= narius et gubernator nauis argo= nautarũ.

quoddã genꝰ ser= pentum quia vi= pariat.

frater osiridis regis aegipti ut p typhoeo ponitur.

Scypulus et sipus typhis sic vipera typhon

I in primis

valebat sestertius vicenis qd faciebat in libras rōne sestertij
.i. priscianus. ut Ouidius et Marcialis.
Priscus dat scrypulum/ reliqui sed scrypula dicunt

fluere decurrere dissolui aliquādo apparare vel manifestū esse.
vt liqueo. .i. liquere.
I pre q breuis est/ sed liquor liqueris aufer

I ante q

preteritū vt siquis siqua de quibus supius.
Liquidus et liqui liquetius/ et quibus est si

nam si bine sint dictiones si producitur quamuis ouidius licenter eā corripiat.
Preiuncta/ at siquidem breuies qū vnica vox est

crudelis infestus vt mirus dirus. nō p sulco lira producitur. instrumentū musicū.
I super r longant dissillaba/ ni lyra plectrum

I ante r

imbrasij filius et thracū rex fuit vel arbor quedam. fructus lignorū strues in qua cremari corpora solebant. lingua sabinorū hasta dr/ dicitur etiam ciuis romanus.
Et pirus atq; pirum pira sic quiris/ at tyros anceps

proprium viri vel scrobs in sicco loco facta palea substrata in qua granū seruatur. fortis magnanimus. vt virilis/ siria. regio maioris asiae iuxta indeam.
Curta syrus de virq; viri et polisillaba: preter

pyrate dicuntur qui maria latrocinijs infestant vnde ars ipsa pyratica.
Que pir/ chir ve creant pyrataq; chironomosq;

extremitas nasi vel formula piri. adolescens. babilonius amator thysbes.
Pyrula pyramides seu pyramus/ attamen anceps

viciū articulorum in manibus podagra vero in pedibus. medicus vulneratiꝰ a manuū enim operatione ita vocatur. fons in acrocorintho musis sacer.
Cum chiragra chirurgus erit duplexq; pyrene

I in primis

filia penei regis arcadie est & vrbs lybiae iter aegiptu et syrtes.
vrbs marinnia in illyrico vel macedonia prius dicta epydamnu.

Cyreneque et dyrachium raro breuianda

europe regio appla inter aphricam et galliam est autem duplex hispania scilicet citerior & vlterior.
lignu iaculi pars haste inferior que manu tenetur.

Cōmunes fiant pyrene hispania stirax

altus mons hyspanie quem aliqui pyreneu vocant.
i.ne.

Cyriacus pyreneum: at pyrhois breuiabis

stella ardens et pro sole ponitur.

Semper produces pyroma et sirius atque

filius yxionis rex lapitharum.
i.ne.
vates thebanus qui cum coeuntes angues baculo percussisset mutatus fuit in foeminam.

Liriope cum pirithoo sic tirhesiasque

proprie aque frigore concreta pendens stillans que guttatim.
dicitur hercules eo quod circa illam vrbem magnalia gessit.
in diuersam partem regere.
vt cōposita a di vt dirigo.

Stiria tyrinthus thirinthius anteque dicta

actus videndi vt visus.
animal e boum silvestrium genere: cerui figura: media fronte iter aures vnum cornu habens.
qui bene dissent eleganterque enarrat.

I ante s

Longa est i super s / breuis est bison atque disertus

magnus fluuius gallie.
proprium mulieris
fluuius in piceno prope vrbem pisauru item vrbs in isauria vel cilicia.

Sic isara atque siser crisis adde et isaurus hysopon

proprie flebilis ac calamitosus / aliquis aegrotus.
fletus aut lachrimis aut opere dolorem quem ex alicuius miseria habemus ostendere.
id. corde anxium esse ex alicuius miseria.

Et miser ac miseret miseror simul et miseri

I in primis.

exulcero primo nis appellat cum tabe et extenuatione totius corporis ac sanguinis excreatione. i. sputa. i. iuncta

Et nisi cum ptisana phisis et phthysis aut ptisis aucta

vt item — prouincia prope asiam minorem proxima troadi.

Ante t curta fit i/bithynia deme/sed auceps — I ante t

homo eius insule.

Britonis et bithinus erit paritercque britannus

Et bithonia: sed produc pitheuis atque

fons et fluuius vmbrie. — in via flammia loca quedam deuexa et accliua/est etiam tormenti genus eodem nomine appellatum/et clitella est locus rome.

Cliton clitunnus clitelle clitoriusque

i. sceruo. — dites plutonis — esse vel fieri diuitem. — i. diuitem facere.

Comunis criticus: produc dis diteo dito

i. lappa. a glis — regio nobilis et fertilissima — ab italia.

Glitis et italia: ast italus comune/sed itur

lenis clemens mansuetus — i. conari.

Produc et litis sic mitis nitor erisque

quedam auis que indie litoribus gignitur colore viridi torquem habens puniceum circa collum grandi lingua et ceteris auibus latiore. — sputum/est enim dictio. mos dum ossibus sedent annos voluere tussis sepe extrahere et reponere digitorumque vt id faciliuos faciant. — famimus italice philosophie princeps.

Psitacus et piton pitisma pithagorasque

mos approbata consuetudo quam omnes ratam habent.

Pyteleon ritus rito scio vel cio nata

O in primis.

fluuius q macedonia a thracia separat. / messis vel quo vulgo dr ab arzone vel triton. / frequentatiuu a tero.

A sum sic sitis sithon trituraqz trito

de messibus dr. / .i.sol. / proprium viri.

Trituro et titan titillo tyterus atqz

quod triti sit spicis. vt triticum. / possessiuum. / oceani et thetiois filius fuit vel vt alij volunt neptuni et salatie. / vt que deriuatione noscuntur vt scitu et sciturus a scio tritu a tero.

Cum patre triticeus triton sic antea dicta

canere simo plusq canere et .i. vi dr quasi vi auertere. / vicio aliqd dare. / a ferendo vino dr. / mores aia spatiu aliment spaciu viuendi et fortuna q viuent ibus accidit. / genus potionis

Vito vitupero sic vitis vitaqz zithus

.i.adimare vt primo / locus vbi due vie conueniunt. vt biuium triuium.

I ante b — I super b produc/sata bis tris/nis niuis aufer

vt obolus

O ante b — Opre b breuis est/sed produc gobio bobus

excellens et digna noticia aliquando notu. / pessuli seraq hostiorum

Nobilis et mobus nobis et nobilis obex

qui in cibo ac potu temperatus est quasi sine ebrietate.

proprium viri.

Tobias vobis robor/bur/sobrius adde

contrariu serio vt iocus. / crocare vel crocitum omittere vt corui

O ante c — Ante c fit breuis o/produc sed crocio foco

palus vbi semper luciferi bubonis gemitus et aliarum diarum auium turpissimus vlulatus auditur vel vox coculi dicitur. / letus hilaris

Cocytus sic cocelus iocundus ab ocis

.i.velocius / mare qd vniuersam terram circuit. / .i. nug / .i.celerior.

Ocyus oceanum simul ocyor ocya iungas

proprium mulieris. | bones marini | vasa potaria. | pua regio grecie inter atticā et bociam.

Ocitoe phoce phoceaqꝫ pocula phocis

bones marini | prolixus productus | .i.sonorus | nouā ꝯiugē l nuptā petere l gñaliter mulierē. | .i.petere

Phocaqꝫ procerus vocalis procio procoꝛ

de cōpositis cū pro dictū est superius | curare vel aliena negotia gerere.

Procius: ast anceps sic phocale atqꝫ procuro

prima pars arboris cū radices adherent. | vt codex. | .i.ratio. | tps p̄sens l mox l nōdū p̄teritū vl stati futurū. | pprie de bono dr.

Ante d longa fit o/ breuies modus et modo odoꝛqꝫ | O ante d

clara insula in mari. | mons i thracia vel meretrix in egipto. | flumen. | vt rodope/rho danus.

Sic hodos atqꝫ rhodos simul et polisillaba preter

ciuitas epiri. | modo extēdere et quasi longius ducere. vt produco | pgredi in lucē venire vl quasi potro ire. prodeo. | circulus in quo duodecim signa sunt.

Dodona et sic que prolongat zodiacusqꝫ

pcul a finibus suis vagans quasi potro fugatus. vt profugus. | composita cum pro vt profero pfui profore.

O super f breuies/ tollas tamen antea dicta | O ante f

vrgere vel in vnū colligere congregare vt cogo. | sermo vbū ratio aliqñ dictū ridiculū ad cōtēnendū. | strues lignoꝛ ad cremanda cadauera in q̄ sīl at.p iposita corpa et ignis adhibitus. | petere scissitari querere orare deprecari. | et inde togula / togatus. | toga indut⁹

O g longa/ logos rogus et rogo sic toga demas | O ante g

ols herba folijs intubo similis cuius folijs et caule l cōlium vtimur vt olus. | genus fungi. | que nimbos inueniꝰ glebe similitudine herbū sententia.

O super l breuies/ boletus bolaqꝫ produc | O ante l

proprīū nomen | morbus vbi magna causa doloꝛ. | q̄ res colando ornanꝰ hoc est deputātur ac defecanꝰ. | cōingationis

Bolanos colum coliphia coloqꝫ prime

O in primis.

Qui volitãdo volitat enim hic piscis extra aquã se efferens dr etiã herba amara. .i. vas grande de quo vinũ reconditur. magnitudo propter res magna ac magni ponderis.

Dolia loligo moles stolo oleagerqȝ

vel ingenio vel corpore moueri ad aliquid agendum. vrbs campanie que prius stdicium dicebatur.

Molior et moly molyros nolaqȝ nolo

quasi petro saxum quod longũ latũqȝ est/aliquã superfluum. piscis a multitudine pedũ dictus ꝛ morbus narium a similitudine eo qȝ multas radices habet.

Olenos olearos prolixus polipus olim

tunc ẽ vbi aut poeta excusat aut fabula commendatur. filius vel filia vel progenies. multorum domitor erat princeps troianus. lauare baluere. sedẽ fere qd labor. protrahere differre. vt prolixo/prolabor/prolongo

Prologus et proles sic polidamas/lata proqȝ

quasi solidũ reintegrare: poeticũ est. .i. in omnire prudens

Sol solis solus solor solatia solers

vt nomen. bacchus ꝛ idem. strepitus vel sonus. sequi vel cũ alio ire.

O ante m **Longa est o super m/breuies bromius comitorqȝ**

capillus et viri ꝛ mulieris est. sotius in itinere. epulo mãduco helluo lurco. proprium viri. edes

Et coma sicqȝ comes comedo chromis adde domusqȝ

mansuetum facere quasi domesticum reddere. qui domini preest vel qui domus imperiũ habet vel cui proprie subsunt. in sacris crustulũ cibi figura ex oleo coctũ. mensura antiqua quinqȝ continens sextarios. longa nauis et velox in cursu preterea accipit nõ solũ pro actu sed pro loco vnde curritur.

At domo sic dominus glomus adde gomorqȝ dromosqȝ

grecorum poetarum maximus ante dictus melesigenes. .i. pretermittere. immida pastor. Iopeti filius.

Hic et homerus homo vel omitto nomasqȝ prometheus

vrbs in ponto. et antea dicta vt omassũ momordi. regina messagetarum. deus aratri. .i. emittere cibũ acceptũ vel aliud per os.

Atqȝ tomos stomachus tomyris vomer iis vomo iũge

quicquid sentitur auribus perpere — quedam dies mensis .i. quis sine exceptione timus qui tunc incipiebant nundine.

vt bonus sonus.

Curta fit o super n/produc none quoq; vonus

O ante n

edificare et geometrie dicere et per metaphoram desinere aliquid erigere edificare deponere apponere.

centauri nomen — qua cinis signatur — anniti et temptari — dare vel humectare vt conor / dono / pono

Monichus et zona et quotiens /c d/p ve preibit

insula in egeo mari — filius — .i. puerpera — singularis

Colle donysa donus proncpos neptis monops anceps

adiuuare subuenire opem ferre opitulor. — .i. diuitie vt opes / — quasi ouilio pastor ouium. — terre dea

O pre p breues/ut opilio/sic dea et opis

O ante p

quoddam vnguentum vel medicamen ad prouocandum cutis. — propago p ple corripit primam

Popeanum vitis propago populus arbor

quod iam incepit dormire. — somnus inter somnum et vigiliam medius est. — aduersus manus pugnare et bellare pugnare aptare.

et inde sopitus/sopor ...

nunc murorum et alia edificia ... gustare vino poculum alicui afferre et propino. — est post genum — pugnando propugnaculum

Sopio cum popies tophus/sic antea dicta

sonus vel quod ex inflatione ... erumpit. — .i. copulare copulo / copula — .i. porca/domum ... vt scropha/scopo. — facultas copia. — vas rusticanum ...

E quibus et preit o/sophinus scopulus cophes aufer

vt coquo ... et proquiro proquestor

Curta fit o ... o/sed demas compositiua

O ante q

lectus qui solet esse de herbis aliquam culpam. vt torus — mons in ... in quo nascitur optimum croceum ... vel ... auferre

O super r breues/sed coram coricus aufer

O ante r

...

occidentalis septentrionē versus
Et corus ventus corytus/corallium anceps
quedā pars grecie circa thesalia — opidū — tēpus vel hora ipsa in quam distinctus est dies.

Produces doris doron sic dorion hora
rō vivendi vel vite institutis — amens — vel p[ro] in theatro populo vel a[rtibus]
s grecus ab [illegible] [illegible] dorica

Doricus ac horū mos moris morio morus
adiectiuum — p[ro] nemeri — a nom verbo
Morulus et [illegible] nomis sic orach[ia] ferres

filia erichtei regis athinis, sic alia fuit amazonū regia facte
pprie cōcauū illud in capite intra quod sunt lingua et dentes [illegible] quando [illegible]
causis — actor — inde orator — [illegible] — loquor — petere

Orithya os oris quorum sic oratus oro
purgamentum metallorum est enim quicquid [illegible] de aere argento et [illegible]
mons — l fabla. — manantebant — militare q[uasi] — peccat' tegit — anglice a ratte — oppidum — [illegible] in compania

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] quoque fora
corrigia et bulla ex corio ex singulo vt lorum. — corpo-ris — [illegible] — mittere — modū — est impe[ratiuum] — tempore — [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Et quibus l preest simul r/cōmunes arion

vt rosus
O ante s — O super s produc/breuies vocis ero [illegible]
a pono. — proprium viri — persona et vultus ac facies

Et posuit sosia atque prosynna prosopon
deprecatio siue obsecracio. — dicitur quasi pros[a] [illegible] carminis.

Jis qz proseucha dabis/prosa atqz colica sit anceps

propie saxū asperū atqz abruptum, inde lapis quo ferrum acuitur.
nō solū est que marito propria natura in dotibus a viro locatur sed etiā aliquid alicui datū vel natura vel ab hoīe dōs.
i. quot. vt quotus

Ante t curta sit o / produc cotis quoqz dotis — O ante t

herba egipto — bibere vel potū dare. — sancta promissio vel desiderium

Othos sic lotos poto sotheria votum

vt supra bissillaba lotum lotū potū et ab hs dervata lotus sotus totus siliter totus a sot... — vna ex tribus pcis l nome occeani vt clotho. — filius protheus. prothius.

Podas ducta prius / quibus et duo consona presunt

cinus herbarum fumantas

cinus ... et a prima fectione ita appellatur vt protom' — primus sol matus. protoplastus i. primus — verbo cala bare l crotō tomata no mē gēnle — instrumētū qd manu pulsatur lamine quibusdā ex aere rotundis sonū ex collisiona reddentibus

Et sata prothos / tolle croton crotalon protherosqz

pecus vt ouis. — quasi longe vinci videas vt prouincia.

O super b breuies / onum pro nataqz produc — O ante b

in quo quis insistere ꝛ ire gredi nō pt quum labat
augr. abusiue vt rubus. — i. rubeus ruber.

U Pre b breuies / sed lubrico lubricus aufer — O ante b

lanugo que circa genita lia nascitur. — quā primū ad gñan dū aptus est factus — ppie rasgo ferris erugo aeris — i. rubigus. — quod a prudentio corripitur.

Et pubes puber rubigo / gus simul huber

mentis leticia. — anglice cork tree. — qua plorant calcei vt sere immittantur. — nā hic tuber a marciale corripit. tumor quidā rotūdus in quocūqz corpore.

Jubilum item suber sic subula et hoc quoqz tuber

a bono quod longitu quē nō vocali cū singultu pote reddit funebris auis ꝛ maxime abominata — ppe ogire vetere vl ꝛ tro trahere vel tradi — a paulo ne lucio nomen accepit. — adiectiuum fusci nubibus tectū substantiuum ipsa nubes — custos boum

vt bubo — bubus — nubo. — nubes — nubilum.

Et quibus est b vel u super b / sed tolle bubulcus

de quibus dictum est superius
que verbis dicu- que nubere nubentem
cit et que viro et que nubentem
traditur viro coniungit
ius legitimi
matrimonii

Innuba pronuba / sed communis conubium sit

silua in ce- apes iniecta
dua .i. que in- siue aciseo et
cidi propter herba quedam co
religionem lori medica
seu potius mentum ponitur
supstitionem etiam metapho
non poterat rice pro fraus.
vt lucus / fucus /

U ante c.

Ante c longa fit u / breuies cucumisque cuculus

a vocis sono
nominatur

Et cucumer cuculusque lucerna cucurbita mucro

qui ex ea
centuria
romana
erant acquisitio / acquirere
lucro. .i.

Et luceres lucrum lucror atque lucella simul cum

.i. nutrice idem
vt nux nucis / dux ducis duco

animiculus silis lo-
custe herbas eros
dens siue alius
crudelis occidere / ferox crudelis
trux trucis trucido / truculentus / brucus

N / d / vel r / preit / u / sed demas ducere terne

pudere ad decens
pigere ad dolorem re-
ferat / pudet enim eius
quod turpe est piget
.i. iudicare quod dolet ac
vt iudex iudico. molestum est castus

U ante d

U pre d produc / preter pudet atque pudicus

nihil enim aliud dare
est pudet quam operam
impolita ad aliquam rem inde
virga infodecius patria annu- fimes quibus alli-
substantiuum et adiectiuum sordidam timeri here. poete gantur naues.

Bis rudis atque pudor studeo rudia atque rudentes

proprie vehemens
animi applicatio
a pale or ad aliquid agendum vibus ym
a stake. aliquis excitatio brie idem

Atque sudes studium rudiens radet atque ruderum

proprie
asinis dicitur
Persius finxit rudere pecularia rudere creditis
Ennius cotudit crudelis breuis in breuians

Cum rudo sicque rudi / que longa reperta aliquando

U in primis.

quod caput mal-
leo sic haberet.
malleus
Curta tudes tuditans ijs iungatur tuditanus

anglice
a tode. rubens
U super f produc ut buso rufus et ufens — U ante f

cacumē mōtis q2
propinquitate iu-
gop. colles iūgan
tur decik etiā illud
ligneū instrumen
tū cum quo boues
iunguntur.
quod= tabelle ex
dā in= ligno siue
stru= alia mate-
mentū ria cerate
ferrū in quibus
longū stilo scribi-
q̄ pugno certare
ꝯsueuit. & acutū mus.
.i.plica vt ruga
rustica habita-
tio. .i.in. vt iugum. vt fugio/vt pugil.pugio.pugillares.
U pre g produc/tuguri et quibus i simul f/p/ — U ante g

quod vno
iugo boū
in die ex/
arari po-
test. .i.h
assiduus cōtinuus
quasi semper & sine
aliqua intermissio-
ne iugo affixus.
Sunt super u breuies/ni iugera/mobile iugis

qui in ol
re moti-
bus ani
mi mo-
derak.
nō modo frumēta
legumina cōple-
ctitur sz quicqd ex
fructu terre in ali-
moniā vertimus.
longdebese.
ea est quā
communi
nole nucē
appellam⁹
Et frugi fruges/cōmune buglossa iuglansqz

a gnatte
vt colex
.i.podex
insula in malliaco
mari circa achaiā
U super l breuies/ ni culus dulichiumqz — U ante l

iulius appel-
latus ꝗ hoc
mense ad q̄r-
tū idus quin
tilis iuli⁹ ap-
pellat⁹ fuisset
ingredo illa
q̄ dependet
de trabibus
& fit ab igne
vt fuligo.
insula
oceani
.i.coquina.
mulus. fulma. mula.
Culeus et thule sic iulius f/g vel m pre u

interior q̄
cibus & po
tus deuo-
ratur.
foedū alal
qđ ex pul-
uere gene
retur.
naturalis humor
terre ab ea nunqȝ
recedēs sz et sem-
per adherens.
Tolle gula et mulier fulica /anceps pulex et uligo

humeri ꝓprie eorū sūt q̄ recti
in coelū ispectāt vnde soli ho-
mini iter mortalia humeros
esse dicimus vel humerus est
aptus oneribus ferendis.
bretus summissus
abiectus quasi
humi deditus.
vt pluuia humidus.
U super m produc/humilis breuies humerusqz — U ante m

M

genus teli quod sparo gallico si=mile est/est etiã oleris gen⁹ vul=go notum. .i.terra .i.aeternus vt cumulus modo fratumtẽ id est collis mo=do sepulchrũ qz ibi coacuri ter=ra consueuit. vt tumulus.

Sic humus atqꝫ rumex sumus/et c cũ p̄reit aut t

vt numerus. vrbs cã=panie. voluntas dei. a pocke

Aut n/sed produc cume numen quoqꝫ struma

ꝓprie pompa illa q̃ fit in exequijs mortuorũ aliquando mors/ ali=quãdo cadauer aliqñ sepulchrum. vt funus. et inde tunicula ꝛ tunicella via subterranea vel aial in speciebus de=gens quod infestat vinerra. inde cuniculus.

U ante n **U super n longum/tunica et cuneus breuiantur**

constat autẽ a lupo quadrupe animali appellatũ hunc piscẽ fuisse cuius tãta voracitas est vt cibo alio deficiente terra vescatur. vt lupus. ꝓprie calculus hoc est breuis lapillus q̃ calce pressus offen=dit vtrũqꝫ ponit̃ ꝓ eo cũ quo in tabula ludim⁹ ꝑlij similitu=dinẽ effingentes. veterius limum qd̄ lucernaꝝ fere luminib⁹ veteres adhibebant ꝛ ri=mis maxime na=uiũ claudendis.

U ante p **Ante p fit breuis b/produc scrupus quoqꝫ stupa**

.i.asper q̃ impubes est et desijt ꝑtãte esse ł morte vł e=mãcipatiõe vt pupillus. prerupto ptes terre ꝓpter al=titudinẽ ac ꝓ=cliuitatem in accesse. rupes. nuper. pars oculi illa parua i media cornea sita.

Scrupens et quibus n/p/vel r p̄reit/esto pupilla

ꝓprie puũ calculũ sigt/metaphorice tamẽ pro difficul=tate ponitur. stimulare configere. a pugno.

Anceps/vt scrupulus pupa/at pupugi breuiabis

vt turis qui ad sacra accercebat ꝛ supplicatiões indicebat. sedes cõsulum vel pretorum edilium.

U ante r **U super r produc centurio/deme curulus**

fuit oppidũ sabinorum cõsul roma nus qui cũ sãnitibus ꝛ pyrro rege bella gessit magnus fluuius hispanie circa nu=mãciã. aliqñ in sa=nia aliqñ nimia ira inflãma=tus. aliqñ ira exagi=tare aliqñ insa=nire.

Atqꝫ cures curius durias furor adde furoqꝫ

furie dicunt̃ q̃ dee sũt furoris salsamen=toꝝ aqua a dougheter in lawe.

Cum furia muria muridus murioqꝫ nurusqꝫ

U in primis.

pprius in crete qui ioue lrantē nutriuerunt.

est ex adulterio natus.

Et spurius/sed fit curetes furius anceps

ppzie paruus puer capitur tamen pro masculo scotto. vt pusio.

maledicus ꝛ linguax qꝫ nō apte loquit̄ sed voce demissa in aures hoim obstrupit potius ꝙ loquat̄. paruus

U super s longum/frusino abde susurro pusillus U ante s

si cū hoie iungatur querlari est/si vero cū aliis iūgatur est vium habere. vt vtor ris.

maxime in capite vbicūqꝫ p se ac sine carne est vulnerata non coit vt in bucca alioqꝫ.

Ante t longa fit v/breuies cutis ꝛ muto nomen U ante t

qui ad iustā magnitudinē arboris non assurgit ꝛ statura fillis est multis herbis sed nō demoritur necꝫ arescit vt herba verū gennis.

et puta aduerbiū

corrupt⁹ ac resolutus.

cogitare. aduerbiū

Pro cenoqꝫ lutum puttris atqꝫ frutex puto vtiqꝫ

.i. quis vnus ex duobus ponit qꝫ vel iterrogatiue vel indefinite.

obba

quod foetet dū canatur ꝛ aliquādo periuit. vt puteus.

est dūtaxat in mulierib⁹ vterus.

Sic vter ac vtinam vel vtris polisillaba/ni sint

.i. defentio vt tutela a tutor

auis ex acciputrū genere.

A longis ducta/at produc hec buteo struthos

inde futilis ꝛ futile vas

inde glutinū ꝛ glutino: terra tenax vtilis ad cōpages nauiū et aliorū vasorū quod et bitumen dicitur.

quasi nutu erudire

effiuere

deuorare itē p gloctitare accipit̄ qd ppe gallinarū ē.

Utilis ac nutrit sic futio glutio gluten

mō alterutrū mō vicissim

trūcatū cōminutū

truncare cōminuere

inde mutuus mutuo aduerbiū a mutio mutium mutilo as mutili.

.i. summisse loqꝫ

.i. fetere

Mutuo cum mutit sic puteo/fit tamen anceps

in putem verti

Rutilius putreo buteum iungas lutheusqꝫ

fructus vitis/aliqñ vitis
item vna r̃ de apibus qñ
examẽ ꝯgregatũ ad simi-
litudinẽ botri dependet/
itẽ in hole q̃ inter tõsillas
vltimo palato dependet.

vt vna — vt pluuia fluuius.

V ante b — V super b longa est/breuis est cũ consona preest

De media sillaba cognoscenda.

Octo modis istis media est tibi sillaba nota
Vocali ante aliam/dipthongo/sic positura
Exemplo autorum/cremento/compositura
Et deriuato/sic precepto quoqꝫ certo

Media sillaba ea dicit̃ que posita est inter primã ꝛ vltimã sillabã dictiõis quotuis sillabarũ. Que quidẽ octo modis cognoscitur vocali ante vocalem/dipthongo/positione. Exemplo autoꝝ/cremento/compositione/deriuatione/et precepto siue regula/ de vocali ante vocalẽ vt gloria/positione vt columna/dipthongo vt sabaeus. Exemplo vt pecunia apud horatiũ Et genus ꝛ formã regula pecunia donat Compositione vt plego cuius media corripitur sicut in prima de lege eius primatiuo/deriuatione vt exitus cuius media corripit̃ sicut prima ab itũ eiꝰ primatiuo/de q̃bus oĩbus superius in regulis generalibus tam medie quã prime sillabe cõmunibus satis dictũ est.

De crementis quãq̃ in declinatione nominũ et verborũ in promtu satis est / inferius tamẽ suis locis memorabimꝰ sed ad regulas speciales redeamus.

vt arabes. — ventus in apulia.

A ante b — A Pre b mediis breuies/atabulus aufer
vt amabã abar abo abor abũdus abilis/vt dabam abar circũdabã bar circũdabilis (circũdabundus.
Et prime verbum crescens ni do instabilisqꝫ

festinus
vt alacer — vt bibaculus edaculus dicaculus;

A ante c — Ante c fit breuis a/finita sed aculus aufer

qui ex quacũqꝫ parua causa mouetur ad iram — ex materia herbe.
vt vmbraculũ. iracundus. — vt herbaceus.bonifacius.
Aculum et acundus simul aceus acius atqꝫ

A in mediis.

auidus et rapin⁹ sēꝫ inceptus. vt rapacis. est cui⁹ sermo cū risu aliqͣ̄ incessit. dicacis. fluuius gallie aetoliae fluuius. quoꝝ obliqui corripiunt / vt athacis / athracis.

Obliquos / nisi quos dant barbara athax simul athrax

mēsa sup quā potaria vasa disponebant nu= mero sex et vt vult ne= stor tabella sup quam decuplanōes fiant. oppidū nobile i volscis lignū iaculi para haste inferior que manu tenet

Et dropax et abax candaxqꝫ coraxqꝫ styraxqꝫ

rex ponti filius michridatis. puella que amore croci iuuenis tabes= cens murata fertur in herbam sui nois que silis est hedere

Pharnax. sed smilax cōmunis sicqꝫ syphaxqꝫ

lacus vene= tie circa ve= ronā vrbē. locus cauus p quē colluuies quedā fluit. merus et purus.

Longaqꝫ benacus tochleaca cloaca meracus

potus qui ex musco fit ⁊ a= liis potionibus .i.iū quedā arbor ⁊ cortex pomi ei⁹ nardi pistici o= dorē feret. obscurare cōtegere obscurus.

Et mustatia seu pistatia opaco et opacus

angl. purslane quedā herba quedam herba cuius radix fit īcipuus pastus hominis.

Portulaca et pastinaca syracusiusqꝫ

vehiculi genus q̄ ligna et lapides vehi ꝯsueuerūt. .i.cū

Et sarraca simul sarratum iungitur illis

ignis splendor aut so= lis a lampo quod est splendeo. a lampas vt lampadis vt corrado inuado. quasi cito cadēs viuit eni rore et cito deficit

A breuies pre d / ni composita atqꝫ cicada — A ante d

Quidam dant eadem sexto dicas sed eadem

ph.

A super f vel phi medio vt colaphus breuiatur — A ante f

ꝓprie si= militudo ⁊ effigies vt imago. mulier fortis viro similis sit ⁊ virilia opa facit virago. latū ⁊ pfūdū mare vel latitudo maris. vt pelagus. asinus agrestis onager. pūerbiū. adagium.

A ante g Ante g longa sit a/breuies sed fixa secunde

adiuuare vel esse auxiliū modo auxiliū modo illas (vt sic dicā) voces que dicebant in cōuitijs ⁊ in tabellis descri bebant quibus vnusqsq; voluntatē suā de aliquo in magistratu elegēdo declarabat. .i.iā

Suffragor suffragia sicq; coagula produc

maloꝝ contaminatio. is cui ducendoꝝ pueroꝝ custodia dat vt pedagogus/isagogus. introductor litterarum.

Atq; rapagula sic contagia iunctaq; gogos

vt anaxagoras athenagoras anaglipta vasa sculpta quod ex culpere est.

Composita ex agoras breuies simul hec anaglyptū

interpretatur seruies tacere vltimus rex medoꝝ.

Messageta abdenago sic astiages quoq; greca

viciū articuloꝝ in manibus. viciū articuloꝝ in pedibus.

Plura leges/chiragram cōmunē dic podagrāq;

anglice mandrake quedam herba famius italice philosophie princeps.

Mandragora et lalage breuiantur pythagorasq;

ascensius se legisse asserit sic tamen naufragiū potius legi censet.

Naufragūq; legunt vbi naufragū bene ponant

ab italia vt italus. a pype of a condythe.

A ante l A super l breuies/tamen istinc deme canalis

vt animalis ceruicalis. puluinar auriale. .i.denoīatiua/adiectiua vt gñalis ⁊ substātiua vt penetrale quod ad cunctos ptinet. an inner chambre.

Al neutrū obliquis/deducta et in alis et ale

ascalonium ꝓpuū viri

Ascal deductum messalaq; sic abesalon

lacus arcadie.

Stimphalus necnon pharsalus longa/sed anceps

aues erant aquatice　　　ciuitas thassalie.
Stymphalides iungas pharsalia corallumq;
gracilis tenuisq;
et tibijs fere ac
scripture aptus.
vt calamus　　　vt foramen leuamen medicamen.

A ante m

Est breuis a super m/produc verbalia in amen
vt amamus doceamus legamus audiamus et composita vt pessundamus.
Et crescens verbum(preter damus)at thimiama
pprie manib⁹ lutare
dicere qd alter　plenis aliqd attinge=　scrutari inuestigare
scribēdo excipiat　re et ob hoc pfoedo　exquirere ex
a dicto　et maculo vsurpat.　plorare.
Dictamus contamino sic examino produc
scdm grecos furnus est apud
nos instrumētū quo aliqd co=　tela aranei sed
quitur sub textu quod ex fer=　poete etiā foe=
ro fieri solet sepe etiā opus　mininū pro
figulinis.　ppriū nomē　animali v=
vt clibanus　stephanus.　surpant.　verinis.

A ante n

A super n breuies/sed aranea araneus/exan
pprie quod hois est　crudelis mi=
.i.sol　vel spectat ad hoiem　mine bonis　.i.vacuus
vt titan titanis　vt humanus.　inmanis.　manis.
Obliquos tolles/et mobile in anus et anis
a sparta　a roma　.i.ignis　mons apulie.
vt spartanus.romanus.　vt vulcanus.garganus.
Et gentile simul propriumq; hoim atq; locorum
oppidū i sicilia
qd prius saucle
a loci curuitate　fluuius in
dictum est.　alemānia
Sic menania sic messana lemanus/at aufer
magnus flu=
uius in italia
ab alpib⁹ ve=
iouis ex electra　niens alio no=
filius fuit.　mine padus.　fluuius gallie.　fluuius thessalie.
Dardanus eridanus rhodanus tu apidanusq;
mons phoenetiae
inter syriam et　fluuius in　oppidū et mons
phoenetiam.　ponto.　sicilie.　vt mathiana
Libanis ac hypanis depranū sic qui prcibit
auis egiptiace
habitās in soli=
tudine fluuii=
.i.sicilia.　nis nili.
Vocale/at breuies tu sicaniam/at pelicanum

siculi vel sicaliensis

Produc/sed cyanen communis sicq; sicanus

fluuius daedali rex calabrye que ab ipso iapygia dicitur.

.i.colophus vt alapa.

A ante p — Ante p sit breuis a produc sed iapus iapix

filius bacchi et veneris de° hortorum turpissimus.

fluuius sicilie. — a priapus — semen sinapis

Sic et anapus mesapusq; priape sinapi

idolum egiptiorum alio noie apis

Sicq; serapis erit seraphis de serapion addes

vt tanaquil'

A ante q — A pre q mediis breuies/sed tollitur inde

.i.non — .i.omnis vt vnaquaq;

Nequaq; et sexti casus sit testis vtraq;

acerbus & infestus tam in sapore q; in aliis.

vt cesaris — quedā herba

A ante r — A super r breuies/sed amaracus aufer amarus

qui nimium cupidus est pecunie. — instrumentū quo cocliae et alia hmōi vescendo sumuntur. — piliū sacerdotale vel cidaris & mitra qz apud pontificis tegebat pileū phrygiū etiā notat. idem

Sic et amarus item cocleare tiara tiaras

qui cibos coctos vendit vt coquinarius. custos damarz damarius. — lumē vl' qđ lumē facit singularis/luminare ris.

Et zodoara simul quod in arius aris et ara

Mobile vel fixum finit/balearicus adde

peny — .i.ipatorius vt a cesare cesarius.

Auceps denarius ducta a breuibus breuiantur

equorz ac iumencorz stimulus quod ad calcem alligitur. vt calcar calcaris. — prostibulū lupanaris. — locus vbi cōburantur corpora boū vel statio boū vel ppriū viri. a bostar

Obliquos ex ar produc/cum bostare demptis

ut gurgulio ventre ... nascitur ... Dinamarcha ... ope oratur.

a cesar. ... a cappar. ab aspar.

Cesaris et iubaris sic capparis aspatis adde

herba est radicis odorate quã non nulli nardũ rusticũ falso appellant. a baccar. — fluuius gallie qui et Arar na dicitur ab arar. — potio deorũ de nectar. — erogatio que in lucis fiebat de lucar.

Baccaris ac araris cum nectare lucaris atq;

Barchinonensis pater hanibalis. ab hamilcar.

Barbara corceptis ut hamilcaris assotiantur — A ante s

vela nautarum. ut carbasus — ... phocarum ... omasum ... intestinũ pingue.

Est breuis a super s/ni parnasus uel omasum

q̃ equos ducit. ut agaso.

ut gelasius anastasius.

Et deducta palam cõmunia propria sumto

filius aesonis fratris pelie regis thessalie.

Jasius breues sed producuntur iason

exiguũ. alculus.

quod datum fuit. ut lauatũ.

Ante t fit breuis a/preter do deme supina — A ante t

amaturus amatrix. ut amatũ amator. — q̃ hec arma hẽt. ut amatus armatus/attiniatus galeatus.

Atum cum ductis sic uerbo aut nomine et in atus

sensum particulatim pedetentim immutatim. unatim. ut paulatim gregatim. — in magna ... omni ... ere ... cultatis quãuis ... ferre in ea colores conspiciantur ut achates pyrates.

Finita aut atim (uel horatius) et hamul in tes

rex laestrigonũ lami filius qui formias condidit oppidum.

Sed breuies pelates sic antiphates zelatesq;

atheniensis sophroniscũ marmorarij et phenaretes obstetricis filius. — q̃ p fines discurrit ludendo quasi summi ambulare. — ut euribates ... ut calistratus/philostratus/polycratus

Socratis/atq; bates finita stratosq; cratosq;

instrumentum quo aratur. | proprie exiguum lectum vocamus in quo in eroticis [illegible] vel vestimenti [illegible]

Semper produc [illegible] et aratrum sicque grabatum

.i. imperium. vt potestatis | hispanie ab anas.

As atis produc / anatis tamen abbreuiabis.

corpus mortuum vt cadauer.

A ante b

Longa sit a super b / tollas pacauit tamen inde et

aui pacaui abaui vt magis pater. pater | cponotare alleuiare. | contami nare vel [illegible]

vt atauus / proauus / aggrauo | a longis sunt composita producunt vt depr[au]o.

Composita a breuibus tamen est anceps est o batauus.

locus vel coetus frequens et multitudinis hominum [illegible] rum frequens et quacunque frequens sit pot[est] frequentari competit quod frequentare vt celeber. | arbor in indis atque ethiopia [illegible] [illegible] | [illegible] ebulino [illegible]

E ante b.

E pre b intendas breuiato / corebus ephebus

effigies [illegible] [illegible] [illegible] capite [illegible] [illegible]

vt tremebundus / vt moueb am-bo bos / [illegible]

Demptis (ni in bundus) verbum nomen quoque crescens

aries castrat[us] | peccari non de[be] [illegible] [illegible] peccati [illegible] | optare [illegible] bonam malam vt re[x] [illegible] fortunam pre[illegible]

deprecor [illegible] allec [illegible] [illegible] vt vervecis allecis [illegible] vt deprecor. imprecor.

E ante c

Ante c longa sit e / seneca adde et composititia

.i. corruptio vt dulcedo putredo | vesicula [illegible] | interpretatur rex iustus.

E pre d produc / tolle alcida melchisedechque

E ante d

filia cephei regis ethiopie et calliopes / est etiam et leste signum vel sidus. vt andromeda. | .i. vesci | qui duos habet pedes

vt andromeda. antomedon. alchedon. vt comedo bipedis.

Da aut don finita a breuibus sic composititia

habitatores [illegible] macedonie [illegible] [illegible] | fructus arboris similis terrestribus fragia [illegible] arbor ipsa

Iphimedea simul macedo tenedosque linedoque

a wod wall. parua auis

Ethedra cum cathedra communia fiet bilaterque

animal et ebur· vt elephas

qui veneno [illegible] extinguit vt [illegible] a venenum et medie producitur e facio

E super r dat phi breuiesque ut compositiua

Nota

E ante k

vt madefacio putrefacio .putrefio fieri tepere

A longis tamen sit a breuibus tracta ut tepefio

E ante g

.i. incturis vt elegus [illegible] college sunt in legatione aut magistratu socij. [illegible] e compositiua vt colleg[illegible]

Ante g sit breuis e, collas tamen antea dicta

propriu[illegible] [illegible] proprium

Corripit vcalegon longat trilega cethegus

vt longa nauis vt phaselus [illegible] verus et virgula iacens

E supped [illegible] angelus hinc obelus [illegible]

E ante l

conbere vt [illegible] menelaus

Artes pre[illegible] et propria multa

E [illegible] ut aristoteles cybeles

diana dicta [illegible] [illegible]

vt ame [illegible]

Longa sit e super es ut [illegible] artenus ac clemencium

furiosus [illegible] [illegible]

Tlepolemus sic geth semant vehemens [illegible]

E ante m

filius achillis et deidamia alio nomine pyrrhus vel notius miles interpretatur. [illegible] pro q polyphe[illegible] mo [illegible] cecitatem ab vlixe illi inferendam.

Atque neoptolemus cum telemus artemidorus

filius vlixis et penelope seu qui patri in regno successit.

Telen machus [illegible] alemania sic alemanus

videmio as. i. vites putare vel potius vuas a vineis aufferre.

.i. qui vindemiat. — a vino demendo. dicitur

Uindemator ait flaccus vindemia longa est

in clausula

Nota

Sincopa quod faciat vindemator seneca effert

vt dictione tetrasyllaba penthasyllaba et vltra antepenultima sepe

Confunditur in terra et sic penthasillaba et vltra

cōfūdi. hoc est indifferenter reperitur vt in tabernaculo ...

Sillaba quam sequitur penultima sepe reperta est

E ante n

Usus vult herennus docti dicunt sed erennus

aliquis venire ex pluribus vel aliquis venire alieno loco qui ex pluribus locis venit.

piscis marinus. vt balena.

E ante n

E super n producit/seu tolles antea dicta

interpretatur seruiens tacere. — regio inter taurum et caucasum montes. — fure siue infernales.

E ante s

Abdenago atq; asenes simul ...

arbor in india atq; ethiopia nascens. siue hebenum — ... qui libera matre ... factus est.

Ac hebenus iuuenis simul ingenium ingenuusq;

filius bacchi et veneris deus quoq; nuptiarum qui et hymen dicitur.

vrbs arcadie vel achaie. possessiuum

Olenus plenus cum clazomenis hymeneus

interdum quia ... hucusq; ... vsq; ad finem ... nomen

E ante m

Et coniuncta tenus genos et genus adde menosq;

puella que cum patre concubuit nyctimene — vt beristhenos.

Et sthenos atq; mene ... propria quedam

nympha occeani et tethyos filia et mater phaethontis. proprium viri.

Sic helenus clymene sic parmeno berenice

insula — interpretatur ...

Sic helene/at produc helpenor siue celeno

filia penei regis arcadie et vrbs lybie inter egiptum et syrtes — electrionis filia et amphitrionis vxor

Cyrene eumenes iis alcmenaqz iunges

vt intrepidus

Ante p sic breuis e/produc sed asephus hipepe — E ante p

mensa iuuencorum et stabulum ipsum. — proprium viri.

Presepe ac asclepius/at cōmune iosephus

de iis vide Gellium — die quarte et hmōi

E pre q breuiant composita velud die quinti — E ante q

filius ereobetus hoc est carnem vorans. testudo.

vt cerberus. camera. veris mulieris

E super r breues/hinc obliquos tamen aufer — E ante r

a stōdynge pece. crateris. — animal maculosum generaliter sed pro fera vtimur. pantheris. — clisteris

A ber et mulier crater panther quoqz clister

instrumentum quo reponderamur (angl' halfe an owuce) staterum. — genus ponentis preiteris. bizeris. — notamen lineamentum litera aut lre vnde lra caracteres sepissime cognoscunt. caracteris.

Atqz stater prester bizer simul atqz caracter

mons in lycia fumum et flammam eructans quondam — vna de tribus furiis infernalibus. — secca et culter siue cultellus

Diphthōganda chimaera maegera machaeraqz iūges

vrbs asiae ad hellespontum sita. — plaustrum vndiqz rectum et munitum. asper. — grecorum poetarum maximus antedictus melesigenes.

Produc abdera ac arcera austerus homerus

operimentum capitis. — iunci genus — vna cycladibus insulis et insula laconice. — mons nemorosus in boetia musis et poetis dicatus.

Atqz galerus cyperusqz cithera citheron

.i. venus — fluuius hispanie — insula prope siciliam.

Est citherea breuis/produc sed iberus hiera

tunica talaris — .i. triennium.

Sic et hiberi ab iber/poderis sic trieteris

E in mediis.

fuit torques qui donari ludorum victoribus solebāt
sacra arcana ... mulieris ppriū

Et misteria niceteria sicq3 neera

grauis accensorius mō asp trux aliqñ tristis vitabilis. — constans firmus mundus siue vicijs — vt amareris docereris.

Atq3 seuerus sincerus crementa notabis

vna parcarū vt lachesis.prothesis. — poculi genus

E ante s — E super s breuies/tamen hinc carchesia demas

dispositio dispensatio aut gubernatio — fluuius calabrie prope tarentū.

Atq3 diocesis marpesus sine galesus

regio greciae annexa thessaliae. est etiam vrbs in ionia. — dolor laterū

Et magnesia pleuresisq3 malesus halesus

.i.disciplina. — textus ipse scriptorum et opus totū

Atq3 mathesis sicq3 poesis/vel numerale

media parte corrosus. comesus. semicomesus

vt vicesimus tricesimus centesimus/comesus — .i.gracilis exilis.

Esimus ijs iunges/ijs compositiua vt obesus

Lyrnesus nulesius/ac philesia regna

dictus est ab extente naso. proprium poete — .i.insania.

Naso refert/et iesus/cōmunis frenesis sit

arator & iuuencus inde galileū repetit saluator iesus.

Usus vult iesus dicunt quidem sed iesus

elegans in dicēdo & delicias quasdā sermonis habēs. vt facetus. — lapillus coloris violacei seu purpurei. .i.ius

E ante t — Ante t longa fit e/tamen hinc demas amethistum

I in mediis.

figura que interpretari impositū potest quod aut ad augmentū aut ad diminutionem aut ad discretionem poni solet. vt epytheton.

Et finita theton sic massagetas macetasqz

proprie fruges eorum seminū ex quibus cōficitur panis, aut quasi humus ad accipienda semina subacta. vt seges segetis. murus domorum vt paries parietis. producit enim etis .i. inquietus.

Es breue curtat etis vel ies/tamen inquies aufer

mons laconicae que in achaie est ponitur etiam adiectiue. vt taygete filius titani pater prome= thei et epi= methei. populus

Taygetus te sic iapetus venetusqz

diuinus cul= tus vel dea quam cole= bāt romani fons apud syracusas vrbe sicilie et vt quidā voluit virgo venatrix est etiam fons in messenia. vt arethusa. arethalogus.

Et finita in etas terne vt pietas areteqz creata

.i. scortum, herba quā vulgo usie draconem vocant. quo cadauer fertur. instrumentā quo sagitte feruntur. .i. a.

Cōmunis meretrix pyretrū pheretrū pharetramqz

rarius producit populus i creta. vinū quod esse gra= uius. figura triāgularis .i. a. quasi penitus intrare. mollis lāguidus siue vi.

Et curetes temetū triquetrā penetroqz vietus

antiquus, qua= si longi eui. mons cam= panie.

E super b longum vt logenus siue besenus

E ante b

fluuius hispanie aut celtiberie/sūt etiā chalibes po= pulus in ponto. vt chalibis. terribilis modo antescribere modo postscribere mo do legē īponere in= fsū adiudicare siue preiudicare. vt prescribo. prōttingere pre= gustare vel ante sacrificare leuiter tāgē prius gustare prelibo.

I Pre b medius breuies/sed compositiua

I ante b

tā quod sentit ꝙ quod sentit vt sensibilis, terribilis. sepius tū corripiunt colligatione deducta.

A longis tolles quarta ibilis orta sit anceps

qui modo rurí est
vt domus rustica
modo vita ⁊ mo-
ribus incultus.
vt rusticus.
diminutiuū
pisciculus.
qui amat ⁊ indisso-
lubili familiaritatis
iure coniunctus est
sed ꝓpriū corripit.

I ante c Ante c fit breuis i/demas istinc sed amicus

fuit vrbs
in latio.
delectabilis
iocundus.

Anticus conuitia aricia sic et apricus

via subterranea
vel aial l'specieb'
degēs quod in-
festat viuerra.
vt caniculus vel la/cuticula/ craticula/ cuniculus. nonicius.

Nata canis cutis ac crates cuneusq3 nonusq3

futurū aliquid
añ denūciare.
tegeticula equiculus vt predico dicis

Et teges vel equus/sata longis iungimus istis

vermis intestinoꝝ
⁊ terre quasi lubri
cus qr labitur vel
qr in lumbis ē sit.
a ferendis
micis voci-
tata est.

Formica embricus lumbricus sic inimicoꝝ

pec totis
munimentū
haburion. a nauell dis me

Lorica vmblicus lectica mirica labicus

pauper inops.

Istis mendicus sic et multicia iungas

Posticus iungas pedico marica trinicum

olliculus in
vrina colli-
git ifra aluū
priore pte.
qr vrebi-
nē sacru
excitet.
regula vel filū
rubro tinctū q
aliqo dirigit.
.i.castus

Uesica vritica et rubrica vstica pudicus

agnomen
cuiusdā sci-
pionis nobi-
lis romani.
vt caicus.
ꝓpriū viri.

Nasica ac icus proprium/cōmune inimicus

pprie dicebat in summo flaminis pileo virga lanata hoc est in cuius extremitate modica lana erat. | summitas capitis.
vt apex apicis. | vertex verticis. | lecti tegumen
Ex breuiabit icis/longat lodex tamen icis
arcus prosthibulum testudo.
vt fornix fornicis.
Ix mas curtat icis/producunt hec tamen icis
auis color ruber et gentile nomen palma arbor. | herba de qua fit sandicinus color. | phenice⁹ color seu puniceus | vermis qui primum bombilius deinde incedalus demum bombix appellatus est/accipitur etiam pro lana quam parit.
Phenix cum sandix spadix bombix quoque ceix
pprie qui prosperitatem recipit interdum qui dat vel piper et benignus/nonnunquam vtilis et comodus.
vt cultrix tricis. felix felicis.
Cetera cuncta per x icis longant/tamen aufer
femina que pinsit et quoddam monstrum marinum .i. balena. quod corripiunt icis | quod cum eo corpus miscet qui habet vxorem sicut concubina que cum celibe viro sine nuptijs locum tenet vxoris. | a wylow or a salow vnde salictum. | anglice ferne. herba. | .i. celerosus. pernicioso.
Hec pistrix pellexque salixque filix quoque pernix
discrimen salutis vel experimentum. vt periculum. | vbi de via iter flectitur etiam domicilium in via ad quod diuertendum fit. vt diuerticulum
Iculum et a quarta produc/terna breuiato
qui propter nimiam cupiditatem non videt quod agat. vt auidus. pauidus. | semper timens. | fuit athiniensis nobilis et probus. | vrbs asiae ad hellespontum posita.
I pre d breuies/sed aristides et abydus | **I ante d**
proprium viri a dauid | pre cum fastu quodam contennere. | .i. stomachatio. fastidium.
Tolle et acedia dauidis fastidio iunge
cupiditas vel deus amoris. vt cupido. | .i. timere | crudeliter necare.
Ido finita et verbum formido trucido

aeaci & aegine filius q
ex thetide genuit achil=
lem qui pelides dr.
vt a peleus pelides. thesides coronides/alia enl corripiunt.

Sic patronymicū quod ab eus formatur in ides

quinquaginta filie da=
nai filij beli et fratris
aegipti dioniturum.
.i.a vt belides. licurgides.

Sicqȝ lycorides: belo ductum atqȝ licurgo

Psophis psophidos abscidia sic pherecides

Compositiua notes sic preterita antea dicta

¶ Compositiua dixi qȝ naturā simplicium sequunt/alia enl producunt vt infidus a fido alia corripiunt vt pfidus a fide & hec pterita producūt mediā occidi & cecidi & alia a cedo.

in duas partes
fissus.
vt bifidus. quadrifidus.

Sed finita fidus nata a findo breuiantur

q arte suā per artus exercet. ppria stella ve= nerio dū mane cū luce ouit. qui fert arma.
I enl in cōpositione corripitur (vt dixi prius) vt artifex. lucifer. armiger.

I ante f

I super f breues vt dixi in compositiuis

placare
quasi mitē agere.
vt mitigo. disceptare cōtendere. litigo. .i. obscuritas vt caligo unde caligo verbū obscurari obcecari obteneb:ari .i. rector currus. vt auriga. quadriga.

I ante g

Ante g fit breuis i/tolle in go nomen et in ga

summitas ac
altitudo opis
.i.iū

(Hinc caliga dempta) fastigia origana longa

ppriē impressio pedis.i.
signū quod a pede relin=
quitur/est etiā extrema
pars īferioris pedis vel
iudiciū cuiuscūqȝ rei.
.i.iū quod soluit possitori

quasi fatū agere hoc est
abūdanter agitare ppriē
ad lassitudinē deducere/
aliquādo pcutere vel ex=
citare cogere exprimere
cōmouere pturbare.

Et vestigia vectigal lestrigonijqȝ fatigo

ppriē psternere
et in terram ex=
tendere/aliqñ
pturbare au=
gere vexare. stimulare irritare. ppriē ite= vnū redi= gere ali= qñ aufer= re legē. eligo & deligo ita distingūt vt eligē sit magis idoneū ad rē gerendā dis cernere/ deligere pō ad nem amo= lumētū vt illius q eligit dignitatē.
quedā producunt vt affligo. instigo. quedā corripiunt vt colligo. eligo.

Naturam patris sed compositiua sequuntur

qm angebant numerū ij qui accedebant. vt auxilium. quicquid saluti aduersū est. pestilens. et asilas. locus tutus aliqñ templū sigt.

I super l curtum/tollas sed asilus asilum — I ante t

in hortis varijs locis depositū ē qđ ambulatione fessos innuat. alsi quadrupes in nilo in terra ꝛ aquis viuēs a croceo colore dictus. adiectiuū vt seruilis sedile. lectū cubile.

Et crocodilus finita et in ilis et ile

quod facile pt fingi vel quod iā fictū est. vt a fingo fictilis. a testa testilis. vt a seruio seruilis. vas oblongū cōcauū a simi litudine ꝓche. p excellē ¶ā dicit. a concha conchilium.

Curtat ilis ductum a verbo/de nomine longat

lautus et liberalis. breuis simillius abiectus quasi humi deditus. par equalis.

Dapsilis ac breuies humilis similis parilisqꝫ

tenuis ꝛ macer. acutus exilis astut⁹ tenuis inualid⁹ leuis maliciosus serbdolosus. quidā mensis

Produc exilis subtilis sic et aprilis

qui rei frumentarie apđ romanos precrat. possessiuū. mater romuli ꝛ remi filia numitoris regis albani. virgini vxor fuit.

Edilis massylus et ylia sic eriphile

ciuitas brutorū cōdita.

Cordilusqꝫ petilia sic lucilius adde

Massiliam breuiant quidā rutilius anceps

diripere at depredari quasi ne pilū quidē relinquere. quedā ꝓducunt vt expilo as. quedā corripiunt vt assimilo. .i. similis esse.

Naturam patris sed compositiua sequuntur

quasi obtatissimus pinguissimus vel opulentissimus vel maxime opiferū. vt extimus. diues pinguis

Est breuis i super m/sed opimus ephimeridesqꝫ — I ante m

sillogismus curtat. pater patrimus q cū ipse pat sit adhuc pa tre viuentē habet.

Tolle et ariminū sic enthimema patrimus

mater matrima que ipsa mater est et matrem habet adhuc viuentem. — defensio firmamentum auxilium. vt munimen. nã tertie corripiunt vt regimen

Matrimus iungas/quarte verbale per imen

in altitudine eleuat a lumine supiore. et quadrimus vnleuened

quedã enim pducũt vt sublimis possimus audimus/ quedã corripiũt vt azimus legimus

Compositiua notes crementaqꝫ vt antea dixi

vt panpinus dominus.

J ante n — J super n breuies/appeninus tamen aufer

quod pultem et iurilenu qd caperet — fornax ignis. — herba est vulgo nota magni vsus in stomachi remedijs verũtamen omnẽ pallorem libentibus gignit. i. cuminũ

Atqꝫ catinum sicqꝫ caminus iunge cyminum

piscis est callicẽ hẽns echinatũ instar castaneae spinas pro pedibus habet. — i. celer — i. pperare. — impatientia animi.

Sic echinus festinus festino et erynus

pregustare vino poculum altero offerre. — pptie q̃ corpore in altũ õuer se et erecta facie cubat. — quedã herba cui9 radix sic pcipitus past9 hominis — in quo sal tenetur.

Sicqꝫ propino supinus pastinaca salinum

pars maris iuxta bizantiũ aliq nole potus et interptat bonũ hospiciũ. fluuius — pmontoriũ sicilie.

Cõmune enxinus ticinus iunge pachynus

piscis marinus. vt porcinis delphinus.

Produc obliquos longis rectis quoqꝫ ductis

a quiris itis vt quirinus. a deo diuinus. a cedro cedrinus. a lupo lupinus. ab oue ouinus. a cane caninus. ab alpib9 alpinus. ab arpino arpinas.

Jnus — Possessiua simul sic deriuata per inus

Alpinum arpinũ corphinũ iunge et aquinum

athenienses poeta veteris comediae scriptor vinosus et libidinosus. — i. putare.

Sic thelesinus iungas cratinus opinor

tonsoris officina. tonstrina. a farre dr quia ex eo fiat. vt farina. culina. coquina. — macellum i carnificina. — instrumentum quo signum datur in hostes ad pugnam.

Ante na longa fit i/sed apozina buccina demas — Ina.

tridens neptuni hoc est telum triculum piscatorum quo fundo natantia capiat hoc etiam retiorum in gladiatorijs ludis vtebantur. — instrumentum rusticum quo comportatur fructus ac res necessarie. — .i. mulier — .i. bractea sed bractee tenuiores sunt/lamine grossiores quies sunt ex quibus arma conficiuntur — vna de tribus gratijs et interpretatur leticia.

Fuscina fiscina femina lamina et euphrosine atque

a quo bellicas machinas vocamus opera fabrina quibus vtimur in bello. — filia iouis. — proprie vtraque pars folij dr/ ponitur tamen aliquando pro folio.

Machina cum sibina proserpina pagina iunge

proprie vtensilium est et eorum quod ad cultum pertinet veluti fascis quem quis in itinere faciendo portare possit per metaphoram tamen pro inutili onere ponimus. — vasis genus quod dapes elixe et iurulente in mensam feruntur. — liquor crassus ex arboribus fluens et sepe sua sponte siccatus ad solem. — proprie foramen in quo examen regitur ponitur tamen aliquando pro iudicio. — .i.a — .i.a — .i.a

Sarcina cum patina resinam trucinam statinam addas

vrbs italie in flaminia. — vrbs italiae in flaminea vel emylia que vrbs etiam bononia dicitur.

Sasina cum mutina ijs sic squatina felsina dentur

Ruspina sic apina ac asina ijs iungas catinamque

proprie misericordia siue miseratio vnde vulgo nunc munus inopibus datum vocatur.

Ijs tibi iunge cina ac elimosina chimerinoque

vt nerine adrastine — vt martinus crispinus albinus.

I patronymica elongant/vt propria quedam — Ine.

Iustinus et lycinus sic celinus abbreuiabis

nomen gladiatoris. — proprium viri.

Hebrinus et morinus iunge ijs mirinus carinusque

q̄ superiori scilꝫ vel etate vel anno mense die ⁊ nr̄a memoria fuit. | tardus vel tarde veniens vel vesptinus | longus p litus diu durās cō tinuatus | nō solū di es sequēs hodiern' sed q̄libet alius. | statim quasi porro tenus aliq̄ⁿ consequēter cōtinuē longe porro/ quādoqꝫ valde sigr. .i. vt

vt pristinus. serotinus. hornatinus. diutinus. crastinus. protinus. quatinus

Pri/sero/horna/diu/cras/pro/curtant tinus et qua

balneoꝝ ⁊ ediū curator occultus.

Sed mediastinus claudestinus quoqꝫ longant

vt bissinus bombissinus smaragdinus adamantinus coccinus hiacinctinus.

Deducta a pannis geminis de coloribus atqꝫ

myrrhinus amaratinus gausapinus carbasinus. caballinus.

Comparibus rebus breuiant inus addito ducta

vt amigdalinus faginus oleaginus

Que dat amigdala vel fagus supadde oleamqꝫ

qui terrā nobis oppositā habitat q̄ pedes nr̄os pedibus aduersos habeat. vt antipos. | sunt panes luctatorū | auriga hectoris a diomede occisus.

I ante p Ante p fit breuis i/produc colliphia enipeus

inclinatus. insula.

His datur antiphos sic obstipusqꝫ seriphos

.i. cōdensare | subtus vel post stipare vt constipo. substipo.

oppidum.

Adde seriphum sicqꝫ sariphus stipoqꝫ nata

nō equus iniustus aliq̄ⁿ pro magno accipitur. vt iniquus.

I ante q I pre q produc/sed compositiua notabis

prorsus omnino | quasi alius quis. | quasi relict' | folliculus leguminū vel fructus arboris t arbor ipsa que predulcis est ⁊ cortex ipse manditur.

Sic vtiqꝫ ac aliquis reliquus siliqua abbreuiantur

ex omni parte. | ossa et cineres in sepulchro. | in omni loco

Undiqꝫ relliquie produc sed vtriqꝫ et vbiqꝫ

vrbs in gadibus vel ipsa insula. vt gadiris a gadir. | rex fuit egipti neptum et libye epaphi filie filius.

I ante r I super r breuies/busiris deme cosira

I in medijs.

medicamentū quia vitia oculorum tergat. .i.iū | insula in ionio mari

Et collitia corcyra et cercyra cipprus

regio inter illyricū et macedoniā nunc vulgo vocatur arton. .i.insanire | filia fuit oenei aetoliae regis.

Deliro epirus sic deianira papirus

regina assyriorū vxor nini primi regis/fuit etiam libidinosa.

Atqz semiramis adde capirus sicqz magiros

lapillus preciosus. | vrbs egipti | interpretatur bonis caseus quia plarimum fit e bubulo lacte.

Saphirus/tamen est anceps tenthira butirum

scdm poetas est locus in medio inferorū suis voluptatib⁹ plenus vbi dicunt esse anime bonorū. vt elisum.

Est breuis i super s/tamen hinc aphrodisius aufer | I ante s

fluuius in phocide. | capis filius

Amphisa anchisesqz arnisius ac amethisus

fluuius thessalie. | rex parsarū filius cyri. | fluuius i phocide pfluens opidū delphos. | pprīū nomē reginae pme carthaginis.

Amphrisus sic cambises cephisus elisa

.i.bacchus quasi iouis filius.hinc dionysia sunt bacchanalia. | insula in aegeo mari

Sic arcisius et dionysius atqz donysa

a gaudeo. | locus terrestris et corporalis i determinata pte terre situs temperatissimus et amoenissimus.

Crimnisusqz lalisio gauisus paradisus

pharisei secta quedā iudeorū fuit religioni indulgens. | diuisi preteritū et diuisum supinū inde diuisus.

Sic phariseus larisa et diuido ducta

mansuetudo soror
suauitas. patris
vt leuitas. amita. vt leuita ismaelita iherosolimita

I ante t | I pre t breuies/hominū tamen atq3 locorum

quibet lapill' presio-
sus seu quibet gēma q se in so-
non tm̄ vniones qs licitudine
vulgus plas vocat cōtulit.
vt margarita. eremita. catamita.

Propria produces proprijs vel ducta per ita
vt maritus auritus ceritus profurioso. vt sunamitis/thersites.

Nomine ductū itus sic greca in tis simul in tes
lingua sabinorum hasta a cupio/a lacesso/a munio
dicatur/dicitur etiam vt cupitum lacessitū munitum
ciuis romanus. ab audio/a dormio/ab obliuiscor/a largior.
vt quiris quiritis auditum dormitum oblitum largitum.

Itis ab is longa/terne quarteq3 supina
prouocatus/frequentatiuū
lacessitus. dormito.
optatus vel pfuse donatus
desideratus ab adeo. a nequeo. a cio. ab in fero.
cupitus. largitus. vt aditū nequitum excitū insitum.

Itum cum ductis/nisi curtis iuncta supinis

Et paritum tuitum sic parturitū esuritumq3

Et fruitum meritum moriturus sic oriturus
vt a viro viritum.

Nomine deducta ac aduerbia longa per itim
a fundo. a celo. a stirpe.
vt funditus. celitus. stirpitus.

Sed per itus curta/vt de blando blandicie sunt
cōstitutio iuris gentiū lasciuia libidinosa illecebra
qua qs dn̄o alieno cō- siue (vt A. Gel. sentit) luxus
tra naturā subijcitur. vite pdigus/inuti sīt nequā
ipsa seruitus. seruitus. p solertia astutiaq3 accipisit.

Seruitium vel itus de seruo nequitia atq3
quod casu
accidit.

Nequam fortuitus proprium ijs ac alphita iunges
palus vbiq3 semp lucifera
bubonis gemitus 7 aliarū herba est imo
dirarū auium turpissimus venenū olim
vlulatus auditur vel vox venenorum
cocuti dicitur. occisissimū.

Produc cocytus catamitas sic aconitum

oppidum ethrurie. mercurij et veneris filius.
Veritus vel cortitus sic hermophroditus

langor infirmitas. a nouitate .i. nouiter conuersus quasi noua natus.
Iunge valitudoqz nouitius additur illis

cupiditas intercepiio misericordie et spes quedā fauoris. proprie circuitus conclusus aliquis per metaphoram ponitur pro blandito et circumuento. ab ambio is.
Ambitus est nomen ambitus participale

Irritat euacuat dum irritat prouocat iras

vas .s. ampulla vt dicit de auricalco. noxius humor.
Anceps lechitus censetur sic pitnita

quedā enī corripiūt vt oblitus ab obliuo is/quedā producūt oblitus ab obliuiscor.
Compositiua notes crementaqz vt antea dixi

vt saliua. fluuius. ciuitas babilonie.
I super v produc/ni symbrinio niniueqz — I ante v

vt orobus aristobolus a duo.
O Pre b breuies/tamen istinc tolle duobus — O ante b

de ambo. quidam mensis. proprium nomen.
Ambobus simul october iungas iacobus

scriptū quod creditor dat debitori soluenti. vt apoca. .i. asper. crudelis vt atrocis ab atrox
Ante c fit breuis o/tamen ocis longa fit ex ox — O ante c

populi illi. qd pter morē ceterorum citius maturescit. .i. quā fructus qui ante solitū tempus aliorum huiusmodi fructuū maturescit. a precox.
Cappadoces breuies sic precoqua precocis adde

precludere spiritum et veluti obstrictis faucibus interimere. vt suffoco. perstrigere strangulare quasi fauces ab anterioni pte capere et astrigere. prefoco. protectio que appellatio tunc initiū habuit cū plebs inter patres distributa est.
A foco produc deducta patrociniumqz

vt exodos.
O breuis est pre d/sed erodio erodius aufer — O ante d

O in mediis.

fluuius in pontica regione apud quem habitauerunt amazones. vt thermodoon. | qui rem aliquam curat et tuetur. a custos. | tres fuerunt herodes primus dictus est ascalonita / secundus antipa tertius agrippa. | rex parthorum qui crassum romanum cepit et occidit. vt orodes. gerodes. | cycis filius. pythodes

Thermodoon custodis herodes greca per odes

lapis fissili vena corpora defunctorum condita / quidam sarcophagum pro sepulchro vsurpant.

O ante f — **O super f vel phi cen sarcophagus breuiatur**

sermo de capris vel quasi de rusticis vel vilioribus vel caprinus sermo vel propter foetiditatem et turpitudinem materiei. vt egloga. | is cui ducendorum puerorum custodiatur. vt pedagogus. | deductio vt cum dicimus dicier pro dici. paragoge.

O ante g — **Ante g fit breuis o / ni gogos iunctaque goge**

.i. progenies .s. filius vel filia. vt soboles. | vbi conueniebant senatores sicut in capitulo claustrales. .i. illi

O ante l — **O super l breuies / tamen hinc capitolia demas**

simulachrum | in lydia fluuius aureis arenis. | proprium

Idolum etholus pactolus iola cymolus

pharmacum .i. medicamentum | quidam ventus. | is dicitur qui ante stando ibi moram trahit quo vult venturum excipere vel presto esse et parere hoc est obsequi. | qui pharmaca vendit vt pharmacapola. | qui libros vendit. bibliopola.

Et subsolanus prestolor iunctaque pola

vt consulor.

Compositiua notes longisque geolophus adde

proprium viri vt salomon. | vt amomum aroma ephitoma.

O ante m — **Est breuis o super m / neutrum sed in um vel a demas**

Iuuenalis grammaticus rhetor geometres pictor aliptes terre mensor | arx messe vrbis.

Anceps geometer superaddas sic et ithonien

signum erat seruorum venalium. vt corona | herba est inimo venenum omnium venenorum ocissimum.

O ante n — **O super n produc / tollas tamen hinc aconitum**

ficus quedam in syria nascentes. | insula prope delum et vna cycladum. | fluuius venetiae iuxta patauium.

Coctona et hermonicus mycone myconosque aponusque

idolum / diuitiaꝝ

Barbara sic quedam cen mãmon mãmona fungas

vt erigonos. antigonos. — filia neptuni — vxorꝙ caeycis. — cadmi filia

Grecaqꝫ clausa gonos sic halcyone antonoeqꝫ

vt agamẽnon agamẽnonis inde agamẽnonius.

Ex on et o curtum faciunt onis hinc oniusqꝫ

macedonius — habitatores macedoniae — macedones — lacedemonis. — lacedemonis

Propria multa hoim gentilsqꝫ loci velud ista

aristei filius a diana in cer= nũ cõuersus. — rex lacedemonis.

Arago et acteon britonqꝫ agamẽnon alemon

cythared9 pinssi= mus iouis ꝛ anthi= opes filius. — vrbs in boetia et alia in phe= netia. — fuit vir aginus pater melampi medici.

Agmon et amphion simul anthedon ac amithaon

rex quidã ꝛ fõs i aonia regione. — vlixis et caupsonis filius.

Aon sic anson biston simul auson amason

fuit rex in parte thessalie qui ha buit filiã alopã. — populus thraciae iuxta hex bium. — malus spũs et interptaꝰ peritus vel sciens. — regula inde canonicus. i. regularis.

Cerion et cicones demon cum canone chaon

bonus vel felix vel bona anima — vrbs asiae vel bythi= niae iuxta bosphorũ contra bizantium. i. cõstãtinopolim sita.

Esione eudemon sic calcedon damasiton

iasonis pater — malus infelix vel mala aia. — vrbs in laconia que etiã sparta dicit.

Eson demonium cacodemon sic lacedemon

nympha. — fuit vnus ex sotiis cadmi primi regis thebaꝝ ꝛ paꝰ pan= thei regis q̃ ab eo dicit echionides.

Eurimone edipodion echion et idonon

pprii viri de thessalia. — filius vulcani — pater solis et sepe ponitur pro ipso sole.

Hic erisicthon ericthonius gorgonqꝫ hyperion

pprui nomen.
Herimone hilonome simul ilioneus et ion
filia priami maxima natu. | phlegie filius qui iunonem attentauerat. | rex archadie

Ilione ixion lestrigones atq3 lycaon
filius esonis fratris pelie regis thessalie. | cithoni filij laomedonis regis troiani filius. | pplus gallie in prouincia lugdunensi.

Lychione iason memnon sic lingones adde
propriu nomen. | filius aesculapij clarus medicus.

Meon migdonides sic migdoniusq3 machaon
homerus dr a meone rege qui eum educauerat vel a regiõe meonia vnde et meonius dicitur. | pplus eginae insule quos fabulantur ex formicis ortos. nam mirmix grece formica dicitur.

Meonides cum mazonomo sic myrmidonesq3
femine bacchantes .i. bacchi sacra pagêtes a numa mõte asiae. .i. mimalones.

Iunge mimalonides sic meriones vel ochion
macedonis inde macedonia. | peonis inde peonia. | adiectiuum.

Et macedo natum peonq3 paretoniusq3
fuit erithei regis athenarum filius. | pserpina filia iouis et cereris.

Pandion paon parthaon persephoneq3
marini dei pprium q latine portunus dicit grãmaticus etatis quintiliani.

Atq3 palemon item polydemon sic polyphemon
populus galliae in ducatu britãnie occeanu. | pplus galliae. | a saxum dr qr fit dur7 7 validissimu genus hominu. | cytharedus appollinis et chiones filius.

Et rhedones senones cum saxonibusq3 philemon
fluuius q macedoniã a thracia separat. | vestis tenuis.

Sithones ijs addas strimon cu santone syndon
filius iouis ex laodonia bellerophontis filia.

Tentones et turones sarpedon/quod et ontis

populus hispanie terraconensis. | vna furiarum supra thesiphone | populus germanie nūc vnoimaciēses

Uascones et sic tisiphone bangiones addas

oppidū in aphrica. | mons thratie in edoneus possessiuum.

Anceps o pre nis retinent hec sidon et edon

iasonis pater. | pprius nomē gygantis. | filius neptuni ex euriale minonis filia.

His iungas eson sic egeon vel orion

i. loquela. | oppidū in assyria. | actoris filius et filius sisiphi. | accentu in scda capitale/accentu in prima pprius pastoris.

vt sermo onis / babilon onis / sinon onis / egon onis. damon onis.

O finita vel on produces cetera ferme

Cetera si dubites doctorum carmina vises

pauper vel sine ope. vt inopis. | filia ageneris regis phoenicū/est etiā tertia pars orbis terre. | fluuius achaiae. asopiā

Ante p fit breuis o/ut europa asopus iniqs O ante p

gygas vnoculus in sicilia ppe actnā montē taver iouis et minister vulcani. | ostiū nili et vrbs in eo quae nunc damiata dr uō pcul ab alexandria.

Esopus ciclops conops natumqz canopus

quem aqua inter cutem male habet hydropicus | quedā species metallica ex tribus denarijs auri et ex sex aeris vel quidā lapis flammalicus sic dictus qz vsionē et colorem habet. vt ignis.

Adde crotopus hydrops natum et pyropus hysopus

vrbs | i. sinopis | quidā sunt greci. i. populus in thessalia. sepius corripit

Atqz sinope et pis vel iope raro dolopes

vt pholon/longū/vt theophila.

Et que dant grecis o mega theolqz creata

i. conuenire. vt alioquor | vt alioquin.

O pre q breuies/sed compositiua notabis O ante q

est quicquid nris pcipimus sensib⁹. vt corporis. marmous. | grauit sonās estqz ipsatis epitheton. vt sonorus. | suauis dulcis cantus gratus. canorus. | qui olet hoc est ex se odorem mittit. odorus.

O super r breuies/nisi deriuata per orus O ante r

illa honorificentia quā ex bene gestis reb⁹ assequimur.

.i.pulchritudo.

Dat decus hoc decoris/format decor hicq3 decoris

inde decorū p honesto pulcher egregius vel pfecte forme venustus

inornatus. pono. as as.

Id dabit indecores decoro hocq3 decoro decorus

qui legit

vt soror sororis/lector lectoris/doctior doctioris.

Or si femineū maris aut cōmune duorum

planicies terre vel aquarū.

vt marmoris equoris

Oris format ab or/neutrum sed oris breuiabit

eloquens qui l'icen di artem docet. qui memoriā tenet vl' qui memoria tenet.

.i.turpis.

rhetoris memoris indecoris arboris

Corripiunt hec oris rhetor memor indecor arbor

priami filius rex quidā filius belli. vnus e principibus troianorum qui patauiū in venena condidit.

duorū corporum

vt bicorporis tricorporis. vt hectoris. agenoris. anthenoris.

Nataq3 de corpus sic omnia propria greca

publiū puer. puer marci in declinatione nolm.

Publipor et sic marcipor vt satis antea dixi

humor qui sereno tempore e coelo fluit. anterior pars alalis a gula vsq3 ad vētrē. materia que ex eliphanti dentibus fit.

vt flos floris / ros roris. vt pectus pectoris./ebur eboris.

Mas facit os oris/que dant us et ur breuiabis

mons in paphlagonia. fluuius sicilie.

Produc anthores aurora cytorus helorus

pprium pami filius.

vt theodorus polydorus.

Finita et dorus vel adoria iunge diores

promontoriū sicilie. locus presertim montuosus in mare pminens.

Adde pelorus eis/est promontorium at anceps

mendosum librum dicimus plenum erroribus. locis plenus et abundans .i. loquax. herba dulcissima unde deorum cibus putatur.
vt mendosus. linguosus.

O super s longum / tamen ambrosia est breuiandum — O ante s

a grecis diuinus vel inmortalis dr a nris ad ambrosiam .i. bellaria seu dulciaria ac tragemata gignens vel artemesia Tortell. sunt qui putent apium illustricum esse.
proprium viri. ille autor.

Ambrosius; sed ioseph dat commune iuuencus

vna de tribus gratiis z interpretatur leticia.
vt elaemosyne / euphrosine.

In mosyne et phrosune breuies finitaque greca

minor vrsa

Cui pars est prior o coniunge veluti cynosura

.i. infirmus
vt egrotus.

Ante t longa fit o / breuies sed compositiua — O ante t

vnius casus. populus apud sidonium
vt antidoton / monoptoton / ostrogothus / licostroton.

Vel finita doton ptoton z gothus atque stroton sic

vt herodotus.

In dotus et proprium iunges iis abtotonumque

.i. meretricula. filius enicomachi medici. in qua vinum et seruatur z venditur

Leucothoe enotrii vel aristoteles apotheca

vt lodouicus genouefa / clodoneus.

O super v longum / si non sit compositiuum — O ante v

serpens in aqua viuens.
vt coluber. qui facile voluitur.
vt solubilis volubilis.

V Pre b breuies / verbale at in vbilis aufer — V ante b

q vxore ducit et que viro tradit. que astat nubenti et que nubentem viro coniungit. ius legitimi matrimonij.
vt innuba et pronuba corripiuntur connubium confunditur / quod prebet sanitatem
.i. amnis.

Compositiua notes insuber longa saluber

machinae militaris genus in quo sic funes intenduntur sicut in organo musico chordae. vulgo morbus comicialis quod cadere hominem faciat.
vt sambuca. caducus. .i. celer quicquid volat.

Ante c longa fit v / volucer volucris breuiabis — V ante c

V in mediis.

quedã ꝓducunt
extrahere q̃ſi ex= .i. in mare e terra
tra ducere aliq̃n qui pericula ducere/dr̃ etiã q
erigere interdũ euaſerunt. alicui officij gr̃a quedã corripiunt
nutrire ꝑuehere. ꝑſtat comitatũ.
educo as. a redux cis. vt deduco vt educo as.

Educat et reduces/ſed compoſitiua notabis

ſiue animal qđ veluti
teſta tectũ eſt/ſiue id voce vel ſuo
gen⁹ edificij quod ex frangere vel ſtrepitu
teſta eſt cõpoſitũ vel omē aĩal ꝑter ho= percutere aliquo aures
ad teſtudinis ſimilitu mimē qđ gregatim .i. ꝑcutere friare. habitare.
dinē tactum. paſcit vlpianus. a tundo a ꝯtundo ab obtũdo
vt teſtudo. a pecus vt tutudi contudi. obtudi.

V ante d — **V pre d produc/pecudis ſic compoſita aufer**

ꝓprie rubigo ferri ſicut biiugi eq̃
erugo aeris per metha= qui duo ſtimulare
phoram dicit color ru= ſunt ad cõſigere. vermis aquatilis q̃
fus ſubniger. iugum. a pugno et hyrudo dicit.
vt ferrugo. vt cõiugo biiugus. pupugi. ſanguiſuga

V ante g — **V pre g longũ/breuies tamen antea dicta**

qui ex patria quoqꝫ mo= pulſo fratre
electus eſt q̃ſi nomen ma= do vl' voce regnauit hic
extra ſolũ. giſtratus. l' geſtu fa= ſtirpē omnē
ab exul a conſul uorez que= fratris viri=
vt exulis. conſulis. rere. lem necat.

V ante l — **V ſuper l breuies/ſed adulor amulius aufer**

a curru dicta q' obliq̃ eni
l ea ſedētes cur= corripiũ=
ru vehi maiores tur vt ꝑ=
migrat⁹ ſolebãt. ſulis q̃ a= angl'. purſlane a ſono vocis
vt curulis. liis ꝑerat quedã herba. nominatur.

Vlis et in recto ſic portulaca cuculus

prouincia vbi
conditum eſt
homo de apulia. brundiſium.

Apulus eſto breuis/produc ſed apulia iulus

res que nõ in pecunia nu=
merata cõſiſtat ſꝫ vel in ſo=
lo vel in corporibus vel in
ſuppellectile nr̃o labore et
induſtria paratum ⁊ a no= ex getulia
biſipſis lucre factum. adiectiuum

Longa peculium item coniungas hincqꝫ getulus

tã locus in quo vuae
athenienſis dux calcatae ꝑmuntur q̃
q̃ patriã a .xxx. inſtrumētum ipſum
tyrãnis liberauit quo premunt.
vt traſybulus. .i. torculum.

Finita et bulus/ſit torcular tamen anceps

a lumine dr
q ceteris co=
lorib' pbeat
lumen. .i.acutio.
vt alumen. acumen.

U in mediis.

U produc super m/cucumis simul antumo curtes — U ante m

alacritas .i.experiecia
fortitudo diminutiuu. vt documentu.nocumentu.

Incolumis columen columella et clausa cumentu

p tumore .i. quasi ad
quasi pene supbiam in cumulu
in rumen pprium obediens. addere.
imittere. a tumeo. nomen vt cotumax/incumeo/accumulo/incumulo.

Irrumo cum lucumo et breuibus sata crustumiuq

.i.cotaminare quatuor ha=
vt pdiximus a corrupo bens pedes.
vt volupis qda pducunt vt corrupi. qda corripiunt vt quadrupes.

Ante p fit breuis b/sed compositiua notabis — U ante p

vt fluruus. .i.curuus.

U super r produc/breuies byturi camuruq — U ante r

a numero centu
militu vocitat' lerne no=
in agris ducta in= q figule curiae cturne et
gera sigt/in re mili= centu militibus terrifica=
tari centu hoies. constabant. tioes ima
(vt approbat festus) centurio ginum.

Centuria atq rio lemureq (lemuria lectum est)

.i.luxuries vel luxus modo p=
imoderata appetitio fundere
cuiusciuq rei grate/ modo ni= filius iouis et maiae filiae
rationi no obtpans. miu abu= athlantis vel deus elo=
capit etia p imode= dare. quentie et interpres aut
rata pfusione. luxurio as. nuncius deorum.

Luxuria atq rio ligurnius mercuriusq

quasi pu=
ritate. .i.saturatus.
p masuru a masurius. lucis a satur ratu

Marmurium masuriq ac purpura sic saturiq

interior pe piscis vl' dea terre
.i.rustica colli. auis. terra eli=
habitatio a guttur a turtur mentu.
pro tuguru a tuguriu. vt gutturis. turturis. a tellus.

Et tuguri: obliquos terne/telluris adempto

desiderare cupere
legere. esse.
vt lecturio. visurio. esurio.

Uerba rio breuies finita/sed excipiuntur

scatere et nomodo de aqs sed
auide multa etiam de herbis ceterisq sua
consumere. sponte vberum nascentibus.

Hec cucurio sicq ligurio iunge scaturit

filia priami vxor aenee alia creou[n]s vxor iasonis. vt creusa. — rabiniensis agri regio in qua fuit ager horatij poeta.

U ante s — U super s longum/nisi blandusia ac canusinus

vrbs calabriae vel apuliae ad mare adriaticum.

Sic canusi volusi perusini brundusiumq[ue]

a venusia vrbe apuliae patria horatij poetae.

Junge siracusius simul ac ebusus venusinus

herba siculosa vnde pastores fistulas co[m]pingunt. vt cicuta. — species arboris arbutum eius fructus.

U ante t — Ante t longa fit u/tamen arbutus est breuiandu[m]

quintus e duobus — disceptare differere.

queda[m] corripiunt vt alteruter. disputo. queda[m] producunt vt indutus.

Naturam patris sed compositiua sequuntur

brundusinus nobilis tragaediaru[m] scriptor & nepos Ennij poetae

U ante u — U super u breuies sit paucunius tibi testis

De ultimis sillabis.

Sillaba que sita est vocis fine ultima fertur
Que quanta est istis sit nota modis tribus apte
Dipthongo positura precepto quoq[ue] certo.

Ultima sillaba ea d[icitu]r qua terminat[ur] dictio quotius sillabaru[m] monosillabaq[ue] ipsa qu[ia] a se incipiu[n]t finiu[n]tq[ue] inter ultimas sillabas numerant[ur]. Cognoscit[ur] aute[m] ultima sillaba tribus modis dipthongo vt musae prae/positione vt felix dicunt frons/precepto & regula vt inferius dicemus.

nihil aliud est negare qua[m] dicere aliq[ui]d non esse. vt vltra. nega. — citra. ama. — .i. cant[us]. vt musa. — qui fingit elligantia carmina poeta. scama. — bonus no[n] sic[ut] p[ro] bonitate accipit[ur] bona reru[m] substantia. bona. hectora.

A finita — Uocis fine fit a longum/sed in a breuis omnis

p[ro]prie vrbs siue oppidu[m] vn[de] orti sive oriundi sum[us] q[uia] patria co[m]mis olim pars fit/aliq[ua]n[do] p[ro]uincia ipsa ex qua orti sumus licet i[n] p[ro]pe.

thesea. — vt ab hac patria. — musa. vt enea. anchisa.

Casus/preterq[uam] sextos quintu[m]q[ue] creatum

anchise et veneris filius. capis filius.
ut eneas. anchises.
Ex as es recto/breuies ita sic quia iunge
puto .i. cogitare opinari scire dere ut depurem. .i. mina vel libra ut da. mina. sta. na. fle. flatum emittere
Intea postea sic puta: sed monosillaba longa
cibus granelos ministrata. solennis dies qu dns noster transiuit a morte ad vitam.
ut manna. pascha. ut a k
Barbara cum grecis sic nomina litterularum
Virgilius Triginta magnos. Iuuenalis Quadraginta dedit.
Sunt coia: ginta longa est: genta breuisque
ut me te se de pre se.
Vox que finit in e monosillaba longa tenetur E finita
.i. ambo.
ut uterque neque.
Tolle que p et secum sic iuncta: ne p an deque p vel
.i. mea causa.
ut tute huiusce hisce. ut meapte tuapte nostrapte.
Et te ce compositis breuies pterque p preeunte
aliquis pro grandiori desicque aqua vsurpat.
ut domine. mare. lectus cubile ille sancte.
Vox que finit in e (si non monosillaba) curta est
ut huius musae poetae.
Dipthongo at produc primi flexus genitiuum
huic musae poetae. he musae hi poetae.
Singlarem et ternu sic pluralem quoque rectu
ut o musae poetae. ut bonae sanctae.
Et quintum: iungas istis muliebris in eque
mo decore mo fortiter amate a docto/a recto
ut pulchre pulcherrime ut illae ipsae istae/ut docte rectae
Cuncta adiectiua et pronomina: ductaque terno
.i. bene.
probae a probo
Casu aduerbia quum formando e conficis ex o
Sed bene corripias semp male iungitur illi

vxor vlissis .i. diana.
vt penelope. phebe.

Sunt finita per e ferme greca omnia longa
filius eni⸗ chomachi medici. | grandib⁹ flumi⁹ pthoꝝ trasiens babilonem. | fili⁹ agame⸗ nonis reg⁹ ⁊ clitemnestre. | filius fuit laerte re⸗ gis ithace.
quedã pducunt vt aristotele et eufrate.

Ni quintis terne et sextis vt oreste et vlixe
ab hoc quod est medic⁹ dies af⸗ finitate d ⁊ e. | effigies spe⸗ ctaculũ ima⸗ go forma. | quasi gelaties.
vt ab hac die meridie. ab hac specie. glacie.

E quinti flexus sexto producere debes
edendi cu⸗ piditas. a consumpcyon vt hodie pridie.

Sicqꝫ fame tabe coniungas nata dieqꝫ
.i. valde

Sicqꝫ fere ferme quare/ast apprime breuis sit
pprie loco insistere aliqñ expectare inni⸗ nere deberi futurũ esse vel fixũ esse. | nõ videntẽ esse modo temere pre sumere. | monemus auctoritate atqꝫ cõsilio. hortamur rõibus ⁊ precibus etiã plerũqꝫ blandiendo.
vt doce mane. aude. mone.

E longum donat flexure siue secunde
in pñti eni corripit.

Verbis singularis numeri modus imperialis
pprie potare aliqñ haurire nonũqꝫ ad ea trãsfert que haustu nõ hñt ⁊ sigt trahẽ.
vt domini illi docti bibi. audi.

I finita Finalem produc i/sed cõmunia sunto
vt sicubi mihi.

Hec michi ibi tibi vbi sibi sic sua compositiua
vt huic amarilli o amarilli.

I grecis terno quinto/ꝛ nisi cũ quasi curtes
tribuere exhibere facere dicere pro⸗ stituere mittere. | spira⸗ re.
vt do. sto. fio. no.

O finita O semper longat vocis monosillaba fine
fluuius q̃ per tyberim fluit. | vxor et vis martis | .i. extollere.
vt auio. nerio. virgo. magnifico.

O dat cõmunẽ vox non monosillaba queuis
vt huic dño ab hoc dño huic falso ab hoc falso.

O longat terno et sexto flexura secunda

·i.magis
falso vero impendio. .i.frequenter.
Ductaqꝫ ab ijs aduerbia/sed cõmunia crebro
diligēter in= ꝓpue tp̄s p̄sens
stanſ ꝯtinue tarde a= ł mox p̄te
quasi assidē= liqñ post ritū ł nō=
do hoc ē sine tempus dū p̄teritū inuicē alter igitur po=
intmissione. opoꝛtunū ł statim fu vtro vicissim nitur pro
turū. statim alterno. eo qđ est vtiqꝫ
causa. nimirū
Sedulo sero modo cito mutuo et ergo pꝛofecto
vt amando docendo legendo.
Sicqꝫ gerundia per o/sed pꝛoduces ego raro
interp̄taꝛ vira vna triū quedā venefica vel incan=
go nomē ē re= furiaꝝ i= tatrix pessima. vnde poniꝛ
gine beli filie. fernaliū. ꝓ q̄lib⁹ magna incātatrice.
vt dido. alecto. ericiho.
Greca per o magnum semꝑ pꝛoducta locabis
dicere est eliganter et
femoꝝ ac facūde loq̄/loqui vero
crurū cō= qualiacūqꝫ verba pro=
missio. fundere.
vt genu.coꝛnu. vt dic. duc.
U fine est longum veluti c/sed bꝛeuiabis U c
succus ma= ꝓpꝛie qui rei
ternus quo quam facit
alia nu= modo q̄usqꝫ faciē quan=
triuntur. nō quādiu dā imponit.
Lac nec cum donec fac/sed pꝛonomen hic anceps

M/b/d/cum g/p/t/finales coꝛripe semper M/b/d/
ꝓpꝛie postulare. g/p/t.
vt petit pro petiuit. haud aut vt foꝛent abest.
Sincopa ni quando diphthongus vel positura
ceruicis sustētamen=
tum et munimentū.
vt ah vah vt ceruical. semel.
H fine est longum semper/tamen l bꝛeuiabis H l.
a solus dꝛ q
tātā claritatē
solus obtineat. vt michael gabriel.
Sed sol nil pꝛoduc/sic barbara cuncta locabis
filius vrani fuit et
fraꝛ saturni maioꝛ grece genus
natu fuit etiā an⁹ cantilene vel
solis vñ dꝛ sol. appollo. .i.sed
vt titan. pean. quin
N pꝛoducetur finalis/coꝛripe foꝛsan N.

.i.verūtamen · .i.deinde idē · .i.pinde. · vt dein. exin.proin.

Forsitan attamen an simul in cū compositiuis

vt nomen nominis.

Crescentis geniti et quibus est penultima curta

.i.vidi ne · .i.satis ne · .i.ego ne · .i.nemo ne

Sic vidin atqꝫ satin vel egon/nemon tamen anceps

.i.me ne · .i.te ne

Men ten produces et quis penultima longa est

glauci regis ephire filius. vt bellorophon. · propriū nomen symon.

On terne breuies ontis vel onis genitiuo

ppriū viri. vt salomon

Quod format/contra produces quod facit onis

vt enean laerten anchisen.

Quartus in an vel in en prime cōis habetur

vt cesar.pater.

R finita Finalis breuis r/sed produc que genitiuo

mediū spa= rium qd est inter coelū et terrā. · interdū p aere ponit quēadmo= dū coelū. · in inuenire incipiūt virgulta ꝛ frondes ac nocte arboꝝ at= qꝫ arbarum.

Eris formabunt aer ether et hiber ver

.i.dre · ppriū viri. · triticū · fluuius vmbrie · qui au= fert res alienas · sike. · vt impar dispar.

Cur/lar/far/nar/fur/cor/par/sic a pare nata

decus amplitudo ꝛ dignitas vel ppli vel senatus vel mratus vel principis vel imperatoris aut ecē priuati magni viri aut alterius etiā in alate rei vel dea. vt inagestas. · opus homeri de ilio ꝛ troiano bello. vt ilias iliados vel dis.

As finita As fine est longum/breuies tamen oīa greca

vt peiadas troadas hiadas.

Que dos dant genito/plurali as grecaqꝫ quarto

dictoꝝ cōuen= torūqꝫ cōstan= tia ꝛ veritas. vt dies.fides.libies: · septē filiae at= lantis vł hespe= ri fratris eius. vt atlantides.troades.

Es finita Es longa/at breuies terne pluralia greca

cura sollicitudo molestia. · vt ades subes cū ceteris natis.

Inquies atqꝫ penes/sic es verbum ꝫ sibi iuncta

qui pedes militat. a knyght a squyer or a horsman.
vt miles militis. eques tis.

Crescentis geniti et quibus est penultima curta

ouis mascula que cornua gerit et fro̅te ferit machina bellicae. opinio futurorũ. viliores partes populi. partes domorum muris vrbis lapideus ambitus.

Colle fides aries res spes plebes pariesque

dea frugũ the fyrre tree vincula pedũ lignea. vt compes. tripes.

Atque ceres abies et pes simul a pede nata

aliquã pro militari accipit pro saxũ lapis tñ minor iunior atque ac tenerior est saxũ maius asperius duriusque. vt lapis. legis. co̅trouersia vel co̅tentio a limite .i. terminatio. vt lis litis. ciuitas in apulia. samnis samnitis.

Is breuis, at produc genitum quod format in itis Is finita

proprie auribus percipere aliquã credere et percipienti parere vel fateri. vt audis. instruere ornare et quasi mulierib° co̅plere. munis. accipe extrahere, metaphorice videre, aliquã aude sumere no̅nũquã co̅fodere vulnerare defatigare vacuare. hauris.

Atque velis verbum et quarti persona secunda

vt mulis bonis omnis. de vniuersis dr. vrbs in minori asia. trallis.

Presentis singlaris, pluralis quoque casus

vt sis vis. vt quãuis adsis videsis.

Is fine elongant monosillaba sic sua nata

Sed breuis est is quis bis, sic mis tis geniti olim

filia celi et veste vxor neptuni ponitur etiã pro mare. vt thetys thetyos. proprĩu viri aris arinis. proprĩu mulieris. soteris soterimis.

Greca per is produc quinto rectus quibus est par

troie fluuius. vt simois simoentis pyrois pyroentis et similia.

Sed que dant entis genitiuo corripiuntur

proprie co̅cauũ illud in capite intra quod sunt lingua et dentes, aliquando ponitur pro facie. vt os oris. flos floris. .i. sol. vt ilios. insula in aegeo vna cycladũ lemnes. co̅fusio eleme̅torũ. chaos. mons in insula ithaca. neritos. solidamentum corporis quod nodatũ et adiu̅ctũ inuice̅m neruis alligauit natura atque co̅strinxit.

Os fine est longum, cũ grecis corripe os ossis Os finita

dea sapiētie. gentile nomē
a pallas. ex archadis. ꝓpriū mulieris.
vt pallados. archados ab archas. thaidos a thais. voti effector nō potens.
Grecoꝝ et genitos/ijs addas compos ꝛ impos
ius ex inferni.
vt androgeo. minos minois
Greca tamen genito quibus est o longa vel ois
vir fortis semideus
et plus ab homine
habens. herois.
Produci debent velud androgeos simul heros
exiguū aīal
icola dom⁹ vel arbor vel fructus sanies ꝛ quicquid
nostre rosor vl' materia l' masculū humor in putre=
olimq́ȝ rerū. vl' habile ad tūdendū dinē versus.
vt tempus. vt plus mus. thus. pus.
Os finita Finalis breuis vs/tamen est monosillaba longa
dea/terre terra incolumnitas/inter=
elimentum. dū remedium.
vt tollus tolluris. salus salutis.
Crescentis geniti et quibus est penultima curta
membrū corporis decentissimū
ex quo manant digiti/aliquādo
multitudo vel potestas.
vt huius manus.
Et quarti flexus tam singlaris genitiuus
he manus has manus. o manus.
Quam rectus quartus plurales sic quoq́ȝ quintus
insula in aegeo
mari sacra vene fuit homo nois
ri/vt amathus filius otrei fra=
amathūtis phi= edipus edipodis filius larij regis thebani ꝛ iocaste tris hecube.
cus phicūtis. melāp⁹podis. amithonis filī⁹ argin⁹ vates ꝛ medic⁹. licet faciat pāth,
Grecū vntis vel odis genito dans/sic quoq́ȝ panthus

Finis quantitatis sillabaꝝ.

¶ Whittyntoni Editio cũ interpretamẽto Frãcisci Nigri diomedes de accentu in pedestri oratiõe potius ꝙ̃ soluta obseruãdo.

Ccentus est acut⁹ vel grauis vel inflexe elatio orationis vocis vtentio vel inclinatio aut inflexo sono regẽs verba. Nã vt nulla vox sine vocali ita sine accentu nulla est ⁊ est accentus vt qdã recte putauerũt velut ala vocis. Accẽtus dictus ab accanendo: qd fit q̃si qdã cuiusqꝫ sillabe cãtus apud grecos ideo ꝓsodia dicit. Accentus quidã fastigia vocauerũt: que ꝑ capitibus litterarũ ponerentur: alij tenores vel sonos appellãt: nõnulli cacumina retinere maluerũt. Sũt vero tres. Acutus: Grauis: ⁊ q̃ ex duobus factus est Circũflexus. Ex ijs acut⁹ in correptis semꝑ: interdũ ꝓductis sillabis versat. Inflexus in ijs q̃ ꝓducunt. Grauis aũt ꝑ se nũqꝫ consistere in vllo verbo potest: sed in ijs in qbus inflexus est aut acutus. Ceteras sillabas obtinet in grecis itaqꝫ dictionibus: cũ acut⁹ tria loca teneat vltimũ penultimũ ⁊ antepenultimũ. Circũflexus autẽ quotlibet sillabarũ sit dictio nõ tenebit nisi penultimũ locũ. Ois igit pars orationis hãc rationẽ ꝓnũciationis detinet. Ois vox monosillaba aliqd significãs si breuis est acuet vt mel fel. ⁊ si positione longa fuũt acutũ scilꝫ tenorẽ habebit vt ars pars pix nix. Si aũt longa natura fuũt flectet vt lux spes/flos/sol/mons/fons/lis. Ois vero dissillaba priorẽ sillabã aut acuit aut flectit. Acuit vel cũ breuis est vtraqꝫ vt citus latus erat vel cũ positiõe longa est vtraqꝫ vt solers vel alterutra positione lõga dũ ne natura longa sit vt põtus cohors. Si vero prior sillaba natura longa ⁊ sequẽs breuis fiunt flectit priorem vt luna/roma. In trissillabis aũt ⁊ terrasillabis ⁊ deinceps scda sillaba ab vltima semꝑ obseruanda si hec sit natura longa flectit vt romanus/cethegus/marinus/crispinus/amicus/sabinus/quirinus lectica. Si vero eadẽ positione longa penultima positione longa fiunt acuetur vt catullus metellus marcellus. Ita tamen si positione longa nõ ex muta ⁊ liquida fiunt: nã mutabit accentũ vt latebre tenebre: ⁊ si nouissima natura longa itemqꝫ penultima positione longa fiunt. penultima tñ acuet: nõ inflectet sic natura vt athene thebe cume tabelle fenestre. Sin autẽ media aut nouissima breuis fiũt primus seruabit acutũ tenorẽ vt Sergius maulius/aggia/fiscina. Si oẽs tres sillabe lõge fuerint media acuet vt romani legati pretores ꝓnola que duplici modo declinãtur/aut corripiũt aut ꝓducũt vt illius ipsius. Sane greca verba grecis accentibus efferimus si eisdẽ litteris enũciauerimus in latinis: neqꝫ acutus accentus in vltima sillaba poni potest nisi discretionis causa vt in aduerbio pone in cõpositis dictionibus vnus accentus est/nõ minus vna parte orationis vt malesanus. Interea loci in peregrinis aũt verbis ⁊ in barbaris noibus maxime in interiectionibus nulli certi sunt. In ijs eñ accentuũ lex certa esse nõ potest cũ sit absurdũ a turbato tenoris exigere teneris rationẽ accentuũ legẽ vel distinguendi ratio vel discernẽdi ambiguitates necessitas sepe cõturbat. Inueniunt qdã noia omonia verbis similia alia quoqꝫ aduerbijs: de qbus qd dici potest nisi qd accentus sit arbiter discernẽs vtriusqꝫ significati differentiã sicut parens a pareo es. participiũ priorẽ ꝓducit vt est virgilianus ille. Iãqꝫ ibat dicto parẽs Aliqñ est nomẽ significãs idẽ qd pater ⁊ tũc priorẽ corripit vt in illo virgiliano. Salue sancte parens. Idẽ intelligẽdũ est de ceteris partibus orationis. Ola tñ huiõi facilius ex metrica structura cõprehenduntur. Hec diomedes de accentu.

¶ De accentu vsitatiore ⁊ apud recentiores magis obseruato.

Accentus tonus est per quẽ fit sillaba queuis
Cognita quando acui debet/vel qñ grauari

¶ Accentus est tonus sonus tenor vel ꝓnunciatio vnde queuis sillaba cognoscit̃: qñ acui ⁊ eleuari quando autem grauari ⁊ deprimi debet.

Accentus triplex fit acutus vel grauis inde
Est circunflexus qui nunc fit rarus in vsu

¶ Accẽtꝰ est triplex acutꝰ. grauis ⁊ circũflexus: ꝫ apud recẽtiores rarior ẽ circũflexus

Sillaba cum tendit sursum est accentus acutus
Est grauis accentus sed sillaba pressa deorsum
Fit circunflexus grauis in prima: sed in altum
Attollit mediam/postrema grauis reciditq̃

¶ Acutus accentus dicit̃ cũ sillaba sursum tendit ⁊ eleuatur vt prima huius dictiõis dñs Grauis autem accentus est cũ sillaba deorsum deprimit̃ ⁊ grauat̃ vt patet in media et vltima illius dictionis dñs. Circunflexus vero est cũ prima deprimitur media eleuatur vltima aũt in grauẽ recidit vel deprimitur vt in romanis amare sed iste accentus rarus est/⁊ potius in pedestri sermone obseruandus.

Precepta gñalia de accentu.

Accentu effertur monosillaba dictio acuto
Sed dissillaba vox leuat exacuendo priorem
Et grauat accentu depresso posteriorem
Si polisillaba vox breuiauerit ante supremam
Que preit hanc acues. sint depresseq̃ sequentes
At polisillaba vox cui fit penultima longa
Ipsam tunc acuit: postremam deinde grauabit

¶ Generalia accẽtus ꝑcepta sunt tria. ꝑmo oĩs dictio monosillaba acuto accentu est ꝓferenda: vt lux est: sunt deinde. Oĩs dictio dissillaba acuto accentu priorẽ sillabã eleuat posteriorẽ vero depresso accentu deorsum grauat vt constans pater pius felix postremo omnis dictio polisillaba habens penultimã breuem acuit antepenultimã depressis sequentibus sillabis vt audio amauimus leticia. Oĩs dictio polisillaba habens penultimã longam acuit eandẽ: depressa postrema vt laudabunt amarent sacerdos dictio polisillaba habens penultimã longã ⁊ vltimã breuem/scđm quosdã/in penultima circũflectitur vt in amare romanus ⁊ hmõi. Ceterũ circũflexus vt diximus rarus est ⁊ potius in pedestri oratione obseruandus.

Precepta specialia de ĩpedimẽtis vĩ accẽtꝰ

Accentum impediunt concisio/questio/voces
Encletice/equiuocatio necnon compositura

¶ Impeditur verus accentus quattuor modis concisione. Interrogatione per voces encleticas/ꝑ equiuocationẽ/cõpositionem ⁊ parelcon.

Accentũ vocis concisio seruat eandem
Qualem seruaret si vox perfecta maneret

¶ Concisio naturalem ⁊ verũ accentũ impedit. Nã sup quancũq̃ sillabã erat accẽtus in dictiõe integra sup eandẽ remanet in dictione concisa. Accidit aũt cõcisio in dictionibus apocopatis vt benefac cuius vltima acuitur vt penultima in eius integro benefac. Idem accidit in vocatiuis apocopatis quoꝝ nominatiui corripiunt̃ in antepenultima: vt virgilius virgili. Marcuriꝰ marcuri: ⁊ hmõi tales vocati acuũt penultimã quã

uis breuem. Idem de cōcisis in as accidit vt nostras vestras cuias arpinas retentus quorū olim in atis desinebant vt nostratis. Idem etiam accidit/vt quidam sentiūt/in sincopatis sed hoc in pedestri oratione potius attenditur ⁊ nisi dissillabis tertie perso=ne contingit vt fumat pro fumauit. Uirgilius. Ilium ⁊ omnis humo fumat neptunia troia. In alijs enim sincopatis penultima est obseruanda vt generalia precepta prius ostendunt.

Finali verbo clause que querit acutum
Uox dabit accentum vt nonne vides quid ago?

¶ Interrogatio impedit naturalem ⁊ verū accentū finalē eīn dictionē orōnis interrogatiue acuit siue breuis siue longa fiunt vt in illo Uirgiliano. nōne fuit satius tristis amarillidis iras? atq; superba pati fastidia. nonne Menalcam. Terentius. hoccine est humanū factum? hoccine est officium patris?

Encletice voces postremam acui preeuntis
Uocis conficiunt ipse accentuq; grauantur
Accentum seruant in compositis et eandem
Ast in corruptis cum vocalis variatur
Hanc legem amittunt sunt hiccine deniq; testes

¶ Enclesis siue vox encletica naturalē accentū impedit. Nā faciunt vltimā sillabā dictionis p̄cedentis acui: q̄ grauari deberet. ⁊ ille ipse grauant: vt dixitq; Scipione? loco ve? Encletice voces sunt tres dūtaxat q; p̄ et ne p̄ an: ve p̄ vel. Eundem accentum seruant in dictionibus cōpositis quales sunt pleriq; pleraq; quisq; vnusquisq; vterq; vbiq; ⁊ huiōi: ⁊ in his nō sunt encletice voces sed sillabice adiectiões. Ceterū in corruptis cōpositis hanc potestatē amittunt vt in his hiccine isticcine illiccine vndiq; deniq;: qđ quidē accidit ꝓpter corruptionē p̄cedentis vocalis. Nam hiccine cōponit̄ de hicce et ne vnde/si integra maneret: diceret hiccine sed euphonie causa e in i mutat̄. Similr vndiq; componitur de vnde ⁊ qui.

Encletice voces iuncte fini rationis
Que querit. retinent accentum semper acutum

¶ Encletice voces in fine orationis interrogatiue posite/nō grauant̄ sed acuto efferūtur accentu vt ecquis hic est paterne?

Cum vox que encletica est: dicas ⁊ itaq; ⁊ vtiq;
Sillaba cum adiecta est harum tunc prima acuetur.

¶ Itaq; ⁊ vtiq; duplici accentu efferuntur. Quando eīn itaq; sumit̄ p̄ ⁊ ita tunc q̄ est vox encletica ⁊ hec sillaba ta acuit̄ ⁊ q; grauatur. Similiter vtiq; cū sumit̄ p̄ ⁊ vti hec sillaba ti acuit̄ ⁊ q; grauatur. Sed aliqñ itaq; sumit̄ pro igitur ⁊ vtiq; certe ⁊ tunc q̄ est sillabica adiectio. ⁊ acuuntur in prima eorum sillaba.

Ut varium sensum dabit equiuocatio vocis
Hic leuat accentum varie quandoq; grauatq;

¶ Equiuocatio interdum mutat eiusdem sillabe accentum vt in hac dictione caligo. Nam quando est nomen penultimā acuit: qñ vero verbū antepenultimam acuit. Similiter in hac dictione decoro as quando venit a decor penultimā acuit quando a decus antepenultimā acuit et idem de multis alijs intelligendum est que in quantitate sillabarum facile dinoscantur.

Accentu exacuunt primam coniuncta vel inde
Ut sentit priscus quanq; penultima longa est

¶ Cōpositio interdū naturalē accentū impedit. Nā omnia cōposita ab hoc aduerbio inde (vt sentit priscianus) antepenultimā habēt acutā licet naturaliter/cū penultima sit longa/ea potius acui deberet. Nituntur quidā affirmare cōposita a q̄n intus longe sursum & hm̄oi. simili accentu pnūciari debere hac insipida dūtaxat rōne se tuentes: videlicet ne hm̄oi dictiones videant esse due partes/at quā delira est illa opinio. Nōne hm̄oi cōpositio accidit in alijs dictionibus: vt in describo emigro qua igitur rōne acueretur antepenultima in illis supramemoratis q̄ in his. Ceterū cū nulla auctoritate ꝓbata saltē/sua dicta cōfirmant eoꝝ opinioni erronee haud assentiendū censeo.

Accentū seruant in compositis facit et fit
Qualem seruabant dū simplicitate manebant
Compositū quando vocalem seruat eandem

¶ Qn̄ huic verbo facio vel fio/vt prisciano placuit/integris manētibus aliū verbū infinitū ante ea cōponit nō solū significationes & cōiugationes integras eis seruamus: sed etiā accētus vt calefacio cis cit tepefacio cis cit & hm̄oi. In scda em̄ & tertia ꝑsona penultimā acuim⁹ quāuis sint breues. Silr̄ calefio fis fit. tepefio fis fit finales seruāt accentus. In oībus alijs cōpositis penultima sillaba est obseruanda: et secūdū gn̄alia precepta eoꝝ accentus est moderandus.

Cum post me te se positū nobis quoqꝫ vobis
Cum voce encletica naturā seruat eandem
Post sextos quis qui finalis cū sit acutus

¶ Hec prepositio cū vbi postponit ablatiuis horū ꝓnominū me te se nobis vobis cū encletica eandē naturā retinet. Nā vltimā dictionis p̄cedentis acuit: & eaipsa grauat vt mecū/tecū/secū/vobiscū/nobiscū ac si vnica esset dictio cū ꝓnoīe precedenti. Ceteꝝ qn̄ hec prepositio cū postponitur ablt̄is huius noīs quis qui nō seruat hāc naturā sed finalis acuit ipsa vt quicū quecū quacū quibuscū. Autor est priscianus libro quartodecimo vbi de prepositionibus meminit.

¶ Annotatio.

¶ Accedit etiā cuiusdā p̄ceptū/satis ꝓbabile sic necne: doctoꝝ permitto iudicio/affirmans oēs grecas & barbaras dictiones in ia terminata in penultima ꝓducit & acuto accentu ꝓferri debere hm̄oi quasi versiculos adducit.

Barbaricis grecis semper producitur ia
Est breuis in nostris vt controuersia verbis

¶ Paulopost infert Itē quedā latina vt rectoria/vicaria/abbathia/cātaria & similia in penultima ꝓducunt & acuto accētu offerri debēt. At ipse hm̄oi vocabula nō latina immo barbara dicerē. nusqꝫ em̄ apud ꝓbos autores reperiunt hm̄oi inoleuit/non dubiū/apud plerosqꝫ hm̄oi vsus/si nō potius abusio est dicēda/vt obnixe ꝯtendāt hm̄oi greca & barbara in ia terminata/quo autore ac verius vt loquar errore ducti me latet in penultima accentu acuto ꝓferri debere. Ceterū veritati/vt mea fert opinio/magis consentaneū videret oppositū. Nā ꝓbatoꝝ p̄ceptis & poetaꝝ carminibus satis cōpertū est hm̄oi greca & barbara/nisi pautioribus q̄ in sillabaꝝ quātitate explicuimus exceptis/in penultima corripi: hm̄oi & similiū erroꝝ causas ꝓbe dilucidat ꝑspicatissim⁹ ille Seneca. Inter causas/inquit/maloꝝ nostroꝝ est: qđ ad exēplar viuimus: nec ratione cōponimur: sed cōsuetudine mala abducimur. qđ si nulli facerēt nollumus mutari cū plures facere ceperint. quo frequentius quasi honestius dicimus. Causas etiā hūani erroris asserit philosophus methaphisice scđo p̄cipuas esse. Cōsuetudinē & ppli testimoniū. Roges fortassis cū vsus quasi altera lex/vt vulgo dr̄/apud plerosqꝫ adeo inoleuit vt huic cōtraire sit difficile & quasi laterē/vt ferunt/lauare qđ ipse hac in re faciendū cēseo dicā qđ alij docti sentiūt. Quos accētus admisit sancte ecclesie dignitas sicubi inter ecclesiasticos legas aut canas eosdē imitandos & obseruādos dignū duxerim. Nolit em̄ ecclie dignitas grāmatices preceptis. omnino se subijci. Ait em̄ diuus

gregorius ꝓlogo moraliū. Indignū vehemēter existimo paginā diuinā regulis grā=maticalibus subdi. Ceterū inter eruditos sicubi vel legas vł disputes: vsui ne erroneo an potius ꝓbatoꝝ autoritati inniti sit ꝓbabilius tuo relinquo iudicio.

¶ Exempla autoꝝ de ijs q̄ in ia efferunt

Bia.	Iuuenalis.	O libya disiunge boues dū tubera mittas.
	Uirgilius	Qui se bebrycia veniens de gente ferebat.
Cia.	Ouidius.	Ambraciā versiqꝫ vident sub imagine saxum.
Dia.	Horatius.	Successit vetus his cōmedia non sine multa laude.
Phia.		
Gia.	Ouidius.	Uenit odoratos elegia nostra capillos.
Lia.	Uirgilius.	Et fluuiū vinclis iuuaret chloalia ruptis.
Chia.	Horatius.	Inachia langues minus ac me.
Mia.		
Nia.	Uirgilius.	Prouehitur pelago vicina cerannia iuxta.
Pia.	Horatius.	Optat ephippia bos piger optat arare caballus.
Ria.	Uirgilius.	Est locus hesperiā graij cognomine dicunt.
Sia.	Iuuenalis.	Occurris fronte obducta ceu marsya victus.
Thia.	Properti⁹.	Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis.

¶ Aelij antonij nebricēsis de accētu grecarū hebraicaꝝ dictionū cōtra Alexandrū.

¶ Alexander dogmatistes id est qui sibijpsi ꝛ illis qui modo in sua verba iurarūt precepta quedā reliquis omnibus inaudita ꝓposuit illud in primis tradit quod cantant/laudant/amant/ꝛ quasi quoddā appollinis pre se ferunt. Ols (inquiunt) barbara vox non declinata latine. Accentum super extremum seruabit acutum. Credas ex eadem officina prodijsse vnde alia hmōi precepta qui sermonis latini reliquias fūditus euertunt. Sed esto nescierit latine: quod sua etate res litteraria dormiebat: quid ꝛ nōne cū barbaris: hoc est hebraicis dictionibus precepta dabat. oportuit hebreos cōsulere ijs de rebus quarum ignoratione tenebatur. Sed quod in gallia res gesta est: nō erat illi copia hebrei cuiusdā preceptoris vnde illa disceret. quid reliquarū nationum asellos bipedes ita oportuit rationis habenas alteri permittere. vt quacūqꝫ duceret sequerentur. Neqꝫ enī ea auctoritate fuit. Alexander qua pithagoras. cuius discipuli satis magnam rebus dubijs ꝓbationem afferre putabantur: si ab illo se audisse dicerent vnde ciuphaticon apud illos erat ipse dixit. Cum igitur illud sit simul omniū grāmaticorū consensu receptum dictiones peregrinas nisi litteraturam mutauerint cum suo accentu: ad nos migrare oportere consulamus iam non hebreos: quorum genus iustissimo quodam dei iudicio. non tamen sine magna litterarum iactura extincta est. sed vnum quēpiā ex generatis nuperū xp̄o vel mediocriter hebraice lingue peritum ꝛ cōperimus vnūquodqꝫ verbum apud illos etiam ex ijs que latinam declinationē admittere non possunt: accentu acuto in penultima atqꝫ etiam nonnunqꝫ in tertia a fine ꝓferri debere. Itaqꝫ cum dicimus abel accentu in fine acuto nō grece ꝓferimus: quia apud illos in fine grauantur: non latine: quia nullum latinum nomen nisi corruptū vltimā acuit non hebraice: quia illi primā accentu acuto ꝓferunt. Igitur nullo harum triū linguarum quibus ecclesia vtitur. sed suo (hoc est ab ignorantia nato) accentu isti ꝓnunciant cum ꝓferendum sit abel: accentu in prima atqꝫ pari ratione. non dicemus accentu acuto in fine abisai. sed accētu acuto in penultima vt in his sequētibus abimelec. bersabe carnaim: celeth: cassen: esau. ezel. eugadi. euphrata. gomer. iesabel. isboseth. miphiboseth. lameth. mathusale. ramatha. thamnata. iared. heber. iaphet. suza. thamathaim. ephraim. berzellai. isai. medai. hedrai. vlai. sali. eliezar. phares. zarani. iophtam. ꝛ alia ꝑpe innumera: que perperam ab ignaris huius lingue atqꝫ rationis litterarie pro=

feruntur. In tertia quoqȝ a fine cõplura ex hebreis nõ declinatis enũciant accẽtu acu
to vt ionatha/osana/nabuchodonosor/mahalelel. Atqȝ ex ijs etiã declinant vt vrias/
thobias que in tertia fine acuuntur.

¶ Dictiones hebraicas latine declinatas accentum habere latinum.

¶ Ex superiori regula cõsequens illa est: omnes dictiones hebraicas si latine declina
tione inflectant: etiã accentus latini rationẽ sequi debere hec ꝑceptio ab oĩbus in cõ
mune grãmaticis recepta est atqȝ cõfessa sed neqȝ diffitentur eã grãmatiste: qñ quidẽ
ipsi dicunt: si latine non declinantur: accentũ habere acutũ in fine: ergo ex diuerso/si la
tine declinant latinũ accentũ habeãt oportet. At qui hec ꝑceptio latissime patet: idqȝ
non modo in hebraicis dictionibus/ sed etiã ijs: q̃ in latinũ sermonẽ ex greco venerũt
Sed grecis in latinũ conuersis: mox de hebraicis quam rationẽ apud nos obseruent:
pauca dicenda sunt atqȝ illud in primis de quo iam pridẽ de omni barbaria digladia
ti sumus. Nullũ videlicet barbaꝝ nomen posse inflecti: qđ terminationem declinabilẽ
atqȝ accentũ latinũ non habeat. Atqȝ econtrario si declinentur accentũ quoqȝ habeãt
latinũ necesse sit Cũ igitur adam/abraham/⁊ hmõi neqȝ accentũ: sed neqȝ latinã termi
nationem habeant q̃ declinari possit/nulla ratione inflecti latine possunt. Priscianus
li. v. de octo partibus in hec verba ꝑcipit. Noia barbara indeclinabilia non solũ in am
sed in alias quoqȝ terminationes/nulla latina vel greca declinatione sunt moderanda
nisi trãsferantur in aliquã formã declinabilem: qđ quidã historici fecerũt: vt abraam
(inquit) abraamus ami. Idem quoqȝ refert auius iosephus in pmo hebraicarũ anti
quitatũ libro. Noia inquit ꝓpter scripture decorem greci ad delectationem legentium
mutauerunt. Neqȝ eñi gentis nostre (inquit) et hmõi formis vti. sed vnum quidẽ sche
ma ⁊ finis nominũ sit vnus: vltimas tñ nominũ sillabas aliter illi declinant. Noe itaqȝ
apud eos neus appellatur vt abraam abraamus: ⁊ si hec forma in omni schemate cu
stoditur. hec iosephi verba quemadmodũ ⁊ pristiani superiora manifeste ostendunt.
sub illa terminatiõe nullo modo posse declinari. tñ qđ nulla dictio latina nisi corrupta
accentum habet in fine tñ quod in am terminatum vsũ est tñ apud latinos idqȝ inde
clinabile nequã. quod ipsum argumento est illa quoqȝ indeclinabilia esse. Qđ si termi
nationem habent declinabilem accentũ vero barbarũ: hoc est in fine acutũ nihilo plus
declinari possunt vt iuda bala dauid/ezras/israel. Quod si vspiã declinata reperis pu
ta inde bale dauidis ezre israelis. tñ ipsos obliquos: tñ primã nouũ positionẽ/accentu
latino efferas oportet vt bala bale. Ezras ezre Accentu in prima sicut musa muse lu
cas luce dauid accẽtu in prima dauidis: in eadẽ ad ꝓportionẽ bogud bogudis qđ solũ
nomen ex terminatis in d. apud latinos declinatur israel quoqȝ accentu in penultima
sicut ⁊ michael dicente valerio flacco in argonautica hic ⁊ odoratus flagranti crine mi
chael. Sed oĩa hmõi obliquos ideo ꝓducunt. quod a grecis ꝑ e longũ scribuntur qua
re si vspiam abrae/ade/iude/dauidis ⁊ similia legis/necesse est accentu latino efferas
atqȝ in recto abraas/adas/iudas/dauid accẽtu latino enũcies aut nichil oĩno est totũ
hoc negocium quod grãmaticẽ appellamus.

¶ Noia hebraica ex greco traducta accentum latinum habere.

¶ Que vero noia ex hebreo sermone grecũ forma declinabili in latinũ venere si decli
nationẽ habent grecã accentu quoqȝ greco moderãda sunt. Qđ si latino declinatione
inflectunt accentus quoqȝ latini regulã sequant oportet. Nã cũ latine lingue illud sit
ꝓpriũ vt dictiones integras in vltima sillaba nunqȝ acuat. aut circumflectat sed in di
ctionibus dissillabis ꝑmã in polisillabis q̃ penultimã habẽt longã eadẽ acuãt: q̃ vero
breuẽ in tertiã a fine transferant accentũ: greci suã quandã rationẽ sequentes ⁊ vlti
mas dictionũ sillabas acuere vel circũflectere possunt. ⁊ penultima existente longa ac
centũ in ante penultimã trãsferre: atqȝ ecõtrario existente breui: in eadem accentũ col
locare. Cũ itaqȝ noia in a vel in as terminata i. iota ante a habentia. q̃ apud illos bre
uis est in penultimã ꝓferãt accentu acuto Latini in antepenultimã trãsferũt: ꝓpterea
qđ quẽadmodũ diximus latini sermonis regula nõ patit vt penultima existente breui

accentus in eadẽ collocetur: sed in tertiã a fine accentus transferantur. Itaqꝫ non dicemus cũ grecis Abdias die. penultima acuta q̃m latine declinamus sed abdias abdie accentu in antepenultima. Cadit etiam accentus in antepenultima oim horũ sequentium. Azarias. Ezechias. Esaias. Hieremias. Jochonias. Josias. Mathatias. Ozias. Onias. Zacharias. Barachias. Thobias. Urias. tametsi hec duo vltima etiam ratione hebraice literature accentum habeant in antepenultimã. queadmodũ ꝛ maria. quod nomen apud hebreos celebre doctissimus quisqꝫ penultima breue posuit in carmine Claudianus preparat ꝛ marie pulcros. sed luce minores Eligit ornatus. Sedulius quoqꝫ in paschali. Quis fuit ille nitor marie cũ xp̃s ab aluo processit. Eadem quoqꝫ ratio est nominum grecoꝝ. i. iota in penultima habentiũ ante a finalem vt sophia philosophia symphonia phantasia. Chirurgia. Melancolia. Cathegoria. Usia. et ab odoes composita quod interpretatur cantus vt prosodia. Tragedia/comedia/psalmodia/melodia/et ab arche qd̃ est principatus vt toparchia/monarchia/hierarchia/tetrarchia: et a logos quod est sermo vt theologia/ astrologia/tropologia/Etimologia: ꝛ a graphe quod est scriptura vt ortographia: cosmographia: chorographia topographia: ꝛ a malche ches: quod est vt gigantomachia: naumachia: batronomachia/et a nomos quod est lex: vt astronomia/Chironomia/Autinomia. Que vero apud illos per ei dipthongon antea scribuntur in eadem hoc est penultima habent accentum. Itaqꝫ hac ratione dicemus dulia hyperdulia. Angaria non vt isti proferunt dulia ꝛ hyperdulia: angaria in tertia a fine. latria ꝛ ydolatria: non latria ꝛ idolatria in penultima. Similiter perihermenia pedia mechia accentu in penultima sunt enuncianda: eadem ratione zenodochiũ orphanotrophiũ: ichaotrophium ꝛ alia prope innumera accentu in penultima proferri debent.

De arte punctuandi.

¶ Punctus est sectio siue incisio: orationẽ distinguẽs intellectũ ꝛ spm̃ lectoris reficiẽs. Puncti sunt nouẽ. i. Suspẽsiuus/geminus pũctus/coma/colon/periodus/interrogatiuus/exclamatiuus/seu admiratiuus/semipũctus siue cõnectiuus: ꝛ parenthesis.

¶ Suspensiuus pũctus est simplex virgula. q̃ solet quietis gratia poni: anteqꝫ sensus aliquis clausule haberi possit vt Mors.

¶ Geminus pũctus/est quo vtimur: vbi clausula maiorẽ quandã quietem habet: ꝛ tñ sensum imperfectũ vt mors/vltimus vite terminus.

¶ Comma est pũctus planus: in superiore parte linee positus/. vel inferiori cũ virgula superius eleuata: vbi clausula videtur esse completa: ꝛ tamen est imꝑfecta: vt mors vltimus vite terminus: terribilis est his.

¶ Colon/est pũctus planus in inferiore parte linee positus quo vtimur vbi sensus est perfectus: a toto tamen corpore abruptus vt mors/vltimus vite terminus: terribilis est his. quorum cum vita omnia extinguntur.

¶ Periodus est pũctus planus q̃ ponit̃ in fine clausule: q̃n non modo ꝑfectus sensus: sed ipse sermo vt qd̃ sequit̃ quasi de nouo inchoari videat̃/ꝛ ponit̃ in inferiori parte linee: virgula curua inferius circũflexa hoc modo: vt mors/vltimus vite terminus. terribilis est his/quoꝝ cũ vita oia extinguunt̃: nõ his quoꝝ laus emori nõ potest.

¶ Interrogatiuus pũctus est q̃ interrogationẽ significat. ꝛ ponit̃ in sup̃iori parte linee cũ virgula eleuata: vt hic pietatis honos? sic nos in sceptra reponis?

¶ Exclamatiuus siue admiratiuus: est q̃ admirationẽ cũ exclamatione significat ꝛ ponitur in superiori parte siue cum virgula eleuata sic proh deũ fidem? quid est cõtumelia: si hec non est. adeon quenqꝫ infelicẽ vt ego sum.

¶ Semipũctus/siue cõnectiuus: est virgula q̃ in fine linee ponit̃ cũ dictio imꝑfecta est cuius pars in sequentem lineam transit/ꝛ sic depingitur/

¶ Parenthesis est interpositio/siue inclusio vnius clausule intra aliã qua e medio remota: sensus tamen ꝑstat integer ꝛ perfectus/ꝛ duabus virgulis conuexis (quasi semi circulis) concludi solet hoc modo. Eneas (neqꝫ enim patrius consistere mentẽ passus amor) rapidum ad naues premittit achatem.

¶ De metris.

Est iunctura pedum numero finita modoq;
Metrum vel carmen sicuti finit diomedes

¶ Metrũ siue carmen (vt diomedes diffinit) est pedũ iunctura numero modoq; finita. Uel metrũ est compositio pedũ ordine statuto decurrẽs modos/positiones/sublationesq; cõseruãs: differt metrũ a rythmo (vt idẽ asserit) q̃d metrũ certa qualitate ac numero sillabarũ tẽporũq; finit: certisq; pedibus ↄsistit ac claudit. Rythmus aũt tẽporũ ac sillabarũ pedũq; cõgruentia in infinitũ multiplicat ac ↄfluit.

¶ De metri accidentibus.

Ista decem spectant ad metrũ pes/locus/ordo.
Cesura ac mensura et depositura figura
Appellatio vel nomen/species genus adde

¶ Metro accidunt decẽ. pes/locus/ordo/censura/mensura/depositio nomen/siue appellatio figura genus ⁊ species.

¶ Diffinitio pedis.

Pes metri est in quo vel sillaba bina reposca
Uel plures: spacio certo comprenditur apte

¶ Pes eiusdẽ testimonio est ↄprehẽsio duarũ plurimue sillabarũ certo spacio ↄp̃hensa.

¶ Pedum numerus.

Uiginti octo pedes metri sunt teste perotto
Pyrrhichius spondeus vel iambus sicq; trocheus
Dactilus et tribrachus anapestus iunge molossum
Amphimacrus sic amphibracus vel bacchius anti
Bacchius ⁊ dispondeus proceleumaticusq;
Sic antipastusq; diambus vel coriambus
Diq; trocheus ionicus minor ⁊ maior ionicus pes
Iis peon primus iungatur sicq; secundus
Et ternus quartus totidem iunges epitritos

¶ Pedes metri (autore perotto) sunt octo ⁊ vigiti nũero videlꝫ pyrrhichius/spõdeus/iãbus/trocheus/Tribrachus/molossus/anapest⁹/dactil⁹/amphibrachus/amphimacrus/bacchius/antibacchius/proceleumaticus/dispõdeus/diiãbus/ditrocheus/antipastus/coriãbus/ionicus maior/ionicus minor/epytritus p̃mus/epytritus scd̃s/epytritus tertius/epytritus quartus/peon p̃mus: peon scd̃s/peon tertius/peon quartus.

¶ Pedum diuisio.

¶ Pedũ aliq̃ simplices dicunt aliq̃ duplices aliq̃ heteroplici simplices pedes sunt illi: q̃ sine alterius admixtione in versu gradiunt simpliciũ aliq̃ bissillabi aliq̃ trissillabi.

¶ Siplices pedes bissillabi sunt quattuor

pyrrhichius spondeus iābus trocheus.

Pyrrhichiū ex breuibus faciet bissillaba binis
Spondeū ex binis faciet bissillaba longis
Sillaba longa breui subiecta vocatur iambus
Ex longa atq3 breui pes dicitur esse trocheus

¶ Pyrrhichius q̄ ⁊ periambus dibrachus bibreuis vł egeon grece dr cōstat ex duabus breuibus tēpoꝝ duoꝝ vt deus ante em̄ breuis quā lōga sillaba repta est vt prius vnū quā duo. Ideo aūt pyrrhichius dictus est ꝑpter pyrrhichiā qr breuē sillabā ꝓferētes spm̄ arctiorē labiis cōcurrentibus explicamus:q̄ cōpositio hmōi modulatiōis pyrrhichie cōuenit:vel a pyrrho achillis filio/ q̄ crebris ⁊ citis modulationibus bis breuiter ꝓminentē clipeū genibus incūbēs ⁊ p hūc terrorē hostibus imittens inferebaꝶ. Cū ergo gradus vult breuiter accedētis ostētare mobilē decursionē pyrrhichio pede cōmēmis est. Et ideo metrū pyrrhichiū a pyrrho reptū ⁊ illustratū cognoiauit:sed ipe pedū mobilitate qđ tripudiās ⁊ cinesias etiā cognoiatus/vł qr pmus victoria potitus/eo genere metri laudatus est Uel a gradino bellone filio:q̄ cū p mōtes ⁊ difficilia colliū:cōcitato cursu capre more viatores superaret:quotiēs ꝓdatoria vice crassereꝶ:huic pedi qđ calore velocitatis tripudio mobilitatis apices flāmarū emularentur.

¶ Spōdeus huic ꝯtrarius q̄ ꝯstat ex duab⁹ lōgis vt heros tēpoꝝ quattuor et hꝫ tres solutiōes soluiꝶ em̄ dactilū anapestū ⁊ ꝓceleumaticū. Dictus est aūt spondeus apo tis spōdis:hoc est a libatiōe vel sacrificio. Nā in tēplis spōdaica carmia cōponebāt ne libantes sonū abhominose vocis audirent vel ex duabus longis melodijs:q̄si duplicibus ⁊ iugibus vocibus ꝓspera deoꝝ volūtas firmareꝶ. Uñ ⁊ immapōpilius diuinare solitus/hunc pedē pontificiū appellauit:cūq3 solios minores equis gressibus circulantes induceret/spondaico melo:patrios placabat indigites.

¶ Iambus daunius vel gradiarius ꝟsu maledico habilis ꝯstat ex breui ⁊ lōga:tēpoꝝ triū:vt dies. dictus est aūt iambus para to iambizin hoc est a cōtumelia:qđ maledicti hoc gn̄e carminis vtebanꝶ. Uel a iamba puella q̄ turpiter hoc carmine lacerata:atq3 olim genere cōuicij effecta:laqueo vita sibi consciuit:vel a iāba niobes ancilla q̄ cererē dolore rapte ꝓserpinā cruciatā:apudq3 herā suā in attica hospitā:hoc carmine laudauit. Uel dr iābus quasi iambos a triūphatore libero:q̄ hoc carmine laudatus est. Uel para to ballin tonion. hoc est a telo iaculatiōe:vnde ⁊ marti dicatus est q̄ cū crebro pugnas iniret:telū cū clamore torq̄bat:vnde ⁊ breui ⁊ longa sillaba cōstat. Nā hi q̄ iaculanꝶ. breui accessu/in extensū passum ꝓferunꝶ vt fortiori nixu telū cōfirment. Unde ⁊ prisci apuli hūc pedē dauniū a duce daunio appellarūt. Qđ is primus aduersus diomedē bellū gerens:gladiali pugna duos dimicare instituit vt collato pede:assequēte paulatim dextro/distentoq3 ⁊ ꝓgrediente sinistro:breui successu:⁊ lōgo distentu/gradus simul ⁊ visus firmareꝶ hācq3 gradiariā pugnā appellauit gradino marti dicatā.

¶ Trocheus rutilus vel chorus. Cōstat ex longa ⁊ breui tempoꝝ triū vt Rhoma. dictus est aūt trocheus apo to. trochu hoc est a ratiōe:nā eius modulatio metroꝝ cōpositioni apta est q̄ rotatim et volubiliter incedunt. Uel qđ scđm musicos ociori melo:ex rote situ et volubili modo:rhytmis aptus sit. Uel para to trochem hoc est discursu p metaphorā decurrentiū supne lapidū:q̄ currere ambulātes cogebant. Uel qđ currentes:saltātesq3 circa aras in sacrificijs deoꝝ:hoc carmine vtebanꝶ. Uel qr decursionibus aptus sit. Nā q̄ in bello laborant quotiens amissos ordines reparāt ⁊ ex longo ⁊ dispso ambitu:in breuē ⁊ arctū orbē cogunꝶ vñ Aurūci hūc pedē rutiliū appellauerūt qđ cū aciē constituerent. ⁊ ꝓlatis pedibus vestigia sisterent:ac scuta brachijs ꝓtenderent:breuiterq3 dextris succedētibus pedibus vestigia sisterent: reductis manibus ingenti clamore:q̄ vibrauerāt tela iaciebāt. Quidā aūt hūc pedē mercurio dicatū volūt qui precipiti festinatione:⁊ impetu longo in breuē gressum finire videtur.

¶ Simplices pedes trissillabi octo.

Ex ternis longis debet constare molossus
Ex breuibus ternis tribrachus pes dicitur esse
Binis de breuibus constat longaq; anapestus
Dactilus ex longa constat breuibusq; duabus

¶ Tribrachus. tribreuis. bracchisillabus. pigmõ vel choreus ꝯstat ex trib⁹ breuibus a q̄bus nomē accepit: tēpoꝝ triū vt helena. dictus est choreis eius cōpositio cōuenit.

¶ Molossus vertūnus: extensipes: hilpius vel canius constat ex tribus longis temporum sex vt eneas dictus est autem molossus quia molossi ad bellū procedentes huius moderata compositione vtebantur. Uel quia hoc pede constabant ode que in templo iouis canebātur in memoriam molossi filij pyrrhi ⁊ andromedes a quo festa molossa dicta sunt. dictus est quoq; hyppius apo tu ipu. hoc est ab equis quia equestri pede conueniens apta compositione modulabatur.

¶ Anapestus. vel antidactilus cōstat ex duabus breuibus ⁊ longa tempoꝝ quattuor vt nebule. dictus autem anapestus recurrendo repercutiens dactylū sono reciproco obliquitur per antistrophen.

¶ Dactilus vel politicus constat ex longa ⁊ duabus breuibus temporum quattuor vt romulus. dictus est autem dactilus apo tu dactilu translatione iuncturarū que in digito sunt. Nam quemadmodum in digito longiorem primum articulum sequentes vero breuiores carminis. Ita dactilus primam productā habet: sequentes vero breues vel a tractu digitoꝝ qui ad exprimendam organi modulationem affectatur. Uel a dactilis ideis. qui ex opis rhee in ideo monte crete: manuū impressione nati: iouem custodiendo: ne vagitu se paruulus proderet: lusus excogitato genere clipeolis eneis inter se concurrebant et tinnitu eris rythmica metra dactili pedis compositione personantis: infantis vocem celauere.

Amphimacrus binis longis mediaq; breui fit
Amphibrachus breuibus binis longa ⁊ media fit
Bacchius ex prima curta est longisq; duabus
Antibacchius est binis longis quoq; curta.

¶ Amphibrachus genus amphibreuis: vel scolius constat ex breui et longa et breui: temporū quattuor vt carina. dictus est ab amphi et brachos: id est duabus breuibus quibus ab vtraq; parte longa complectitur. dictus est quoq; scolius quod scolio: cythare speciei accommodatus est.

¶ Amphimachrus: mensalis: fescenninus/vel creticus cōstat ex lōga ⁊ breui et longa tempoꝝ q̄nq; vt littere. dictus aūt amphimacrus: qđ breuis sillaba intra duas lōgas cōplectit̄. dictus est etiā creticus: q: cretes saltātes eius rythmica ꝯpositiōe vtebant̄.

¶ Bacchius: oenotrius tripodius: saltās vel periambus ꝯstat ex breui ⁊ duabus lōgis tempoꝝ quinq; vt athene. dictus aūt bacchius apo tis bacchis: quia a bacchantibus conuenienter componebatur vel quia ditirambicorum carmen: qđ in honorē dionisij: qui bacchus dicitur fieri solebat: magna ex parte hmōi pedibus constabat.

¶ Palymbachius/latius/saturnus/antibacchius/proponticus/vel theselcus. cōstat ex duabus longis ⁊ breui: tempoꝝ quinq;: dictus autem palymbacchius para/to pa lincebachion quia illi contrarius sit.

¶ Duplices pedes sedecim.

¶ Duplices pedes sunt illi qui ex dissillaboꝝ cōbinatione conficiuntur.

Pes proceleumaticus de binis pyrrhichijs fit
Est dispondeus de spondeis quoq; binis.

Ex binis iambis pes dicitur esse diambus
Dicqꝫ trocheus fertur de binis esse trocheis
Est antipastus factus iambo atqꝫ trocheo
Deqꝫ trocheo ⁊ iambo conficitur coriambus
Fit ionicus maior spondeo pyrrhichioqꝫ
Pyrrhichio sic spondeo minor et ionicus fit
Iambo ⁊ spondeo primū facies epitritum
Inde trocheus spondeus epitritū dantqꝫ secundū
Spondeo ⁊ iambo sed tertius esto epitritus
Spondeus atqꝫ trocheus quartū faciunt epitritū
Peon fit primus trocheo pyrrhichioqꝫ
Ex iambo cū pyrrhichio peonqꝫ secundus
Tertius ⁊ peon fit pyrrhichio atqꝫ trocheo
Pyrrhichio ⁊ iambo fiet peon quoqꝫ quartus

¶ Proceleumaticus cōstat ex duobus pyrrhichiis. hoc est quattuor sillabis breuibus tempoꝝ quattuor vt abiete dictus aūt ꝓceleumaticus para to ꝓcelem. hoc est ab hortatione ⁊ iussu nautico adquem ob celeritatē aptissimus videtur.

¶ Dispondeus constat ex duobus spondeis: hoc est ex quattuor sillabis longis: temporꝝ octo: vt oratores dictus a dis quod est duo ⁊ spondeus.

¶ Diambus constat ex duobus iambis. hoc est ex breui ⁊ longa ⁊ breui ⁊ longa temporꝝ sex. dictus diambus qꝺ duplici iambo constat vt ꝓpinquitas.

¶ Ditrocheus/dichoreus/catatrocheus. ꝯstat ex duobꝰ trocheis/hoc ē ex lōga ⁊ breui lōga ⁊ breui tēpoꝝ sex vt cātilena. dictus ditrocheus qꝺ duplici trocheo cōstat.

¶ Antispastus constat ex iambo ⁊ trocheo hoc est ex breui et duabus longis et breui tempoꝝ sex vt alexander. dictus autem antispastus para to procelein quia iambus ⁊ trocheus ex quibus componuntur sunt contrarij.

¶ Coriambus cōstat ex trocheo ⁊ iambo: hoc est ex longa: duabus breuibus ⁊ longa tempoꝝ sex: vt nobilitas. dictus coriambus quod choro (id est trocheo) ⁊ iambo cōponitur: vel quod in choris: apud veteres celebratissimus fuerit.

¶ Ionicus a minore constat a pyrrhichio et spondeo: hoc est ex duabus breuibus: et duabus longis: tempoꝝ sex vt diomedes. dictus ionicus: qꝺ ab ionibus inuentum est vel quod apud illos in vsu frequenti fuit.

¶ Ionicus a maiore constat ex spondeo ⁊ pyrrhichio: hoc est ex duabus longis/⁊ duabus breuibus temporum sex vt demetrius.

¶ Epitritus vel hippius primus constat ex iambo ⁊ spondeo: hoc est ex breui ⁊ tribus longis: tempoꝝ septem vt Cupenates dictus epitritus quoniā hic pes ex spondeo cōstat qui quattuor habet tempora ⁊ iambo vel trocheo qui habent tm̄ tria. Quaternarius vero numerus ad ternariū relatus sesquitertiā ꝓportionē facit: que grece epitritos nominatur. ¶ Epitritus vel hippius scd̄s cōstat ex trocheo ⁊ ~~iambo~~ hoc est ex longa breui ⁊ duabus longis temporum septem vt conditores.

¶ Epitritus vel hippius tertius Constat ex spondeo ⁊ iambo hoc est ex duabus longis breui ⁊ longa temporum septem vt discordie.

¶ Epitritus vel hippius quartus constat ex spondeo ⁊ trocheo. hoc est ex tribus longis ⁊ breui temporum septem vt constantinus.

¶ Peon primus constat ex trocheo ⁊ pyrrhichio: hoc est ex longa ⁊ tribus breuibus: temporum quinqꝫ vt Stesichorus: dictus autem peon ab inuentoris nomine.

Uel qđ hoc metro appollinis laudes canebant: quas penas vocant.
¶ Peon scđs cõstat ex iambo & pyrrhichio: hoc est ex breui longa & duabus breuibus temporum quinq; vt Colonia.
¶ Peon tertius cõstat ex pyrrhichio & trocheo. hoc est ex duabus breuibus longa et breui temporum quinq; vt referamus.
Peõ qrt⁹ ɔstat ex pyrrhichio: & iãbo/hoc ẽ ex trib⁹ breuib⁹ & lõga tþoꝝ qnq; vt celeritas
¶ heteroplici pedes sũt illi q ex varioꝝ pedũ cõbinatiõe cõficiunt & diuidunt in pentasillabos & hexasillabos. Pentasillabi vt scribit diomedes sunt duo & triginta. hexasillaba vero sexagintaquattuor sed qꝛ in vsu frequenti nõ sunt. & in supiores resoluunt de his meminisse hic non decreuimus: igit q eos noscere cupit diomedẽ cõsulat.

¶ Cesura.

Est finis vocũ in versu cesura decorus
Cuius sex species pentimemeris catatriton
His heptimemerim iungas tetrapodiamq;
Bucolicen: sic spondeon catalecticon addas.

¶ Cesura metri est sectio et decora vocũ terminatio in versuũ medio vel post mediũ notata. Cesura siue sectio metrian sex species est diuisa in pentimemerim: catatriton: heptimemerim: tetrapodiam/catalecticon/spondeon/& bucolicen.

¶ Pentimemeris.

Quando pedes binos/partem cõplens rationis
Sillaba subsequitur: pentimemeris vocitatur

¶ Pentimemeris vel semiquinaria est/cũ post duos pedes sequit sillaba partẽ orationis cõplens. vt arma vi/rũq; ca/no/habet ex quinq; dimidium.

¶ Catatriton.

Tertia fit trochica aut catatriton qñ trocheus
In pede fit terno/partem claudens rationis

¶ Catatriton vel tertia trochica est: quũ finita pars orationis tertiũ trocheũ ponis. vt Nil no/stri; mise/rere.

¶ heptimemeris.

Est heptimemeris comitatur sillaba abundans
Quando pedes ternos/partem claudens rationis

¶ heptimemeris vel semiseptenaria est: quũ post tres pedes & vnã sillabã pars orõnis expletur. vt Itali/am fa/to. pfu/gus.

¶ Tetrapodia.

Quando pedes sequitur post ternos forte trocheus.
Dic tetrapodiam: partem complens rationis

¶ Tetrapodia vel quarta trochaica est: quũ post tres pedes et vnã sillabã pars orationis finiens/vt Sepe sinistra caua predixit: ab ilice cornix.

¶ Catalecticon.

Spondeon catalecticon est: partem rationis
Explens: quando pedes post tres spondeus comitat.

¶ Catalecticon spondeon vel quarta spondaica est cũ post tres pedes inueniť spondeus partem finiens rationis. vt alba/ in qꝫ pa/tres at/que alte.

¶ Bucolice.

Quando pedem quartũ comitať sillaba abundans
Que complet partem rationis: vel pede quarto
Dactilus est positus tu hanc bucolicen vocitabis

¶ Bucolice est: quũ post quattuor pedes sillaba superat in partẽ oronis desinens: vt Non om/nes ar/busta iu/uant humi/les. vel cũ in quarto pede dactilũ ponimus partem oronis finientẽ, vt Nos patri/e fi/nes ꝛ/dulcia.

¶ Locus.

In versu primus ternus quintus locus impar
Fertur: par quartus sextus locus atqꝫ secundus

¶ Loca in versu alia paria: alia vero imparia dicunť. Imparia loca sunt primus tertius ꝛ quintus. Paria aũt sunt secundus quartus ꝛ sextus. ꝛ sic deinceps.

¶ Ordo.

Est ordo membra cuiusuis dispositura
Quattuor has cuius species dicas: monocolon atqꝫ
Distrophon ꝛ dicolon: dicolon tetrastrophon addas
Quartam dic speciem tricolon tetrastrophon esse

¶ Ordo est membri cuiusqꝫ dispositio in versu. cuius species sunt quattuor. Nã carminũ aliud est monocolon. aliud dicolon distrophon. aliud dicolon tetrastrophon. aliud tricolon tetrastrophon.

¶ Monocolon Carmen.

Unius generis carmen dicas monocolon esse

¶ Monocolon carmẽ est illud: quod vbiqꝫ est vniforme vt prima ode flacci/ que asclepiadeo carmine est composita vt.

Aeneas atanis edite regibus
Distrophon ꝛ dicolon carmen generum esto duoꝝ
Quando post versum est replicatio queqꝫ secundũ

¶ Dicolon distrophon est illud carmen: quod duobus generibus versuũ cõstet a secundo facta replicatione. quale est illud horatianum.

Laudabunt alii clarã rhodon aut mitylenẽ
Aut ephesum bimarisue corinthi
Menia: vel baccho thebas: apolline dephos
Insignes: aut thessala tempe.

¶ Quod carmen constat primo heroico/ secundo falisco/ tertio iterũ heroico.

Binorum generũ dicolon tetrastrophon esto
Quando post quartũ queqꝫ est replicatio versum.

¶ Dicolon tetrastrophon Carmen est illud/qđ duobus generibus versuum constet) post quartũ quẽq; versũ facta replicatione: quale est illud horatianũ.

Jam satis terris niuis atq; dire
Grandinis misit pater & rubente
Dextra sacras iaculatus arces.
Terruit vrbem.

¶ Qđ metrũ constat tribus primis sapphicis endecasillabis et quarto adonio dimetro ab eo facta replicatione iterum ad sapphicum.

Ternorũ generum tricolon tetrastrophon esto
Quando post ternum quẽq; est replicatio versum.

¶ Tricolon tetrastrophon est illud: qđ tribus generibus versuũ constet: qñ post quartum quẽq; versum facta est replicatio. quale est illud horatianũ.

Quis multa gratilis te puer in rosa
Perfusis liquidis vrget odoribus
Grato pyrrha sub antro
Cui flauam religas comam

¶ Qđ metrũ cõstat duobus pmis asclepiadeis: tertio pheretratio: & quarto glyconio: ab eo facta replicatione. Iterum ad asclepiadeos.

¶ Mensura.

Conueniens metri mensura pedum numerus sit
Certis preceptis quem constituere poete

¶ Mensura metri est debitus pedũ numerus: scđm poetice regulas ordinatus.

Mensure species monometrum dic dimetrumq;
Tetrametrũ/trimetrũ/sic pẽthametrũ hexametrũq;

¶ Mensura metri in sex partes est diuisa. Nam carminũ aliud est monometrũ. aliud dimetrũ/aliud trimetrũ/aliud tetrametrũ/aliud penthametrũ/aliud hexametrũ.

Uno quod constat pede carmen dic monometrũ
Quod binis constat pedibus carmen dimetrũ sit
Quod tribus ex pedibus constat carmẽ trimetrũ dic
Quattuor ex pedibus quod constat tetrametrum sit
Pentametrũ est carmen qđ quinq; pedes tenet in se
Hexametrũ carmen dic quod senis pedibus fit.

¶ Monometrũ Carmen est illud quod vnico pede constat vt illud ionicum a minore diomedes.

¶ Dimetrum carmen est illud: quod duobus pedibus cõstat vt illud ionicũ a minore Sapientes amor odit.

¶ Trimetrũ carmen est illud: quod tribus pedibus constat vt illud dactilicum simonidium Indue pallia serica.

¶ Tetrametrũ carmen/est illud: quod quattuor pedibus cõstat vt illud dactilicũ Alcmaniũ/vir decens cumulans reliquas tibi.

¶ Penthametrũ carmen/est illud quod quinq; pedibus cõstat vt illud elegiacũ Ouidianũ. Res est sollicite plena timoris amor.

¶ Hexametrũ carmen est illud: qđ sex pedibus constat vt illud heroicũ virgilianũ. Nate mee vires mea magna potentia solus.

¶ Annotatio.

In metris iambis anapestis siue trocheis
Quod binis constat pedibus dic monometrũ
Quattuoꝛ ex pedibus cõstans dimetrũ quoq₃ fertur
Ex senis constans pedibus dicas trimetrumq₃
Tetrametrũ fertur pedibus quod conficis octo

¶ Illud tamen admonendũ est: qđ metra iãbica trochaica et anapestica duplicibus pedibus cõputant᷑ ascenduntq₃ vsq₃ ad tetrametrũ. Unde monometrũ iambicũ dicit᷑. quod duobus pedibus cõstat vt est illud iãbicũ. Immo aliud. Qđ quattuoꝛ pedibus cõstat dr̄ dimetrũ vt est illud iãbicũ dimetrũ flacci. Amice ꝓpugnacula. Trimetrum est illud: qđ sex cõstat pedibus. Quale est illud iãbicũ trimetrũ. Ibis liburnis inter alta nauiũ. Tetrametrũ dicitur illud qđ octo pedibus conficitur quo vtunt᷑ comici.

¶ Depositio.

Carminis est finis cuiusuis depositura
Quattuoꝛ he cuius species: catalecticon atq₃
Acatalecticon: hinc hyꝑ ⁊ bꝛacchicatalecticon addas

¶ Depositio metri/est vniuscuiusq₃ carminis desinentia: q̄ circa finē attendit᷑: depositio metri est quadꝛipartita. Nã carminũ aliud est Catalecticon: aliud acatalecticon: aliud hyꝑcatalecticon: aliud bꝛacchicatalecticon.

Sillaba cui desit carmen catalecticon esto
Acatalecticon est fine id quod clauditur apto
Sillaba cui super est sit hypercatalecticon illud
Cui desit pes/est bꝛacchicatalecticon illud

¶ Catalecticon carmen est illud: quod minus habet metrice cõstitutionis nã illi vna tantum sillaba deficit/quale est illud senarium iambicum trimetrum. Mea renidet in domo lacunam.
¶ Acatalecticon est illud: qđ apto ⁊ legitimo fine concludit᷑ integer singuloꝝ metrorũ existens. Quale est illud ꝑsianũ Nec fonte labꝛa ꝓlui caballino.
¶ Hypercatalecticon est illud qđ supꝛã versus finē: vnã vel duas plus sillabas habet Quale est illud hexametrũ dactilicon aut dulcis musti vulcano decoquit humoꝛem.
¶ Bꝛacchicatalecticon carmē est illud: cui vt ꝑfectũ sit deficit integer pes. Quale est illud Aristophaniũ dimetrũ/venit optima Calliope.

¶ Appellatio.

Ipsis vnde fuit metris ab oꝛigine pꝛima
Impositũ nomen: dicta appellatio metri

¶ Appellatio metri est qualitas vnde ipsis metris a pꝛima institutione nomen inditum fuit.

Metra acceperunt varie sua nomina pꝛimo
A diis (vt pythiũ) quibus hec sacrata fuerunt

Siue (vt pyndaricū) de autorum nomine crebro
Siue loco (velut attellanū) quo cauebantur
Siue a mensura: veluti dimetrū trimetrūq₃
Siue pedum structura vt dactilicū trochicūq₃
Nunc a fortuna inde elegiaca cōmica dicta
A numero interdū velut endecasillaba constant

¶ Appellatio metri in septez partes est diuisa nā metra aut dijs q̄bus sunt dedicata appellant vt pythiū. qd appollini pythio est consecratū. Aut ab inuentoribus ⁊ poetis frequēter vtentibus vt pyndaricum a pyndaro poeta sapphicū a sappho muliere lesbia simonidiū a simonide poeta.
Aut a locis vbi cani consueuerant: vt Attellana ab attelis oppido italie.
Aut a mensura: vt mononietrū dimetrum trimetrum.
Aut a pedum structura: vt dactilicum trochaicum.
Aut ab accidenti fortuna: vt elegiaca: ab amorum miseria.
Aut a sillabarum numero: vt endecasillaba.

¶ Figura.

Est excusatum vicium ratione figura
Ornatus causa: primo metri ve reperta

¶ Figura / vt inq̄t Sulpitius / est viciū ratione excusatū ⁊ ascribit eligantie. Ornatus metriue causa primo inuenta figurarū alie constructionis alie locutionis: alie dictionis: figure dictionis / nā alias hic pretereo / sunt q̄ sub metaplasmo continentur.
Metaplasmus / vt diffinit diomedes / est transpositio q̄dā recti solutiq₃ sermonis in alterā speciem: metri ⁊ decoris causa figurata. Huius species sunt he prothesis. Apheresis: Epenthesis. Sincopa. Paragoge. Apocopa. Ectasis. Diastole. Sineresis. Dieresis. Eclipsis. Antithesis. Methathesis. Synalepha.

Littera cū vocis capiti: vel sillaba detur
Prothesis est: tollens hec fertur apheresis esse

¶ Prothesis est appositio littere vel sillabe principio dictiōis littere vt in illo virgiliano. Turno gnatoq₃ patri. vbi gnato ꝓ nato posuit. Sillabe vt alibi apud eundē. Concitum tetuli gradum. vbi tetuli ꝓ tuli posuit. Huic contraria est. Apheresis q̄ est ablatio littere a principio dictionis littere: vt in illo Virgiliano. Vela dabat [illegible] spumas salis ere ruebant: vbi ruebant ꝓ eruebant posuit. Sillabe vt alibi apud eundē. Mortalia temnitis arma. vbi temnitis ꝓ contempnitis posuit.

Additur in medio vocis quomodo littera sine
Sillaba epenthesis est / his priuans sincopa fertur

¶ Epēthesis est additio littere vel sillabe in medio dictiōis littere vt apud Virgi. Relliquias dansū ꝓ reliquias posuit sillabe vt apud Horatiū. Fingere cinctutis ꝓ cinctis Hinc contraria est Sincopa q̄ est subtractio littere vel sillabe in medio dictionis / littere vt in illo Virgi. Audijt eurotas ꝓ audiuit Sillabe vt apud eundē. Vina bonus que deinde cadis onerarat acestes ꝓ onerauerat.

Littera cum fini vocis: vel sillaba detur
Est paragoge: demens hec apocopa fertur

¶ Paragoge q̄ a quibusdē ꝓparepsis dr. est appositio lr̄e vel sillabe in fine dictiōis lr̄e vt Sillabe vt apud Virg. Alacres admitier orant ꝓ admitti. Hinc contraria est apocopa q̄ est ablatio littere vel sillabe a fine dictionis. Littere vt in illo Virgil. Aut vari miles vlixi: ꝓ vlixis. Sillabe vt apud horatiū. ode scripta culpa deterrere ingeni: ꝓ ingeniū.

Sillaba que breuis est longā facit ectasis ipsam
Sistola productam contra facit abbreuiari

¶ Ectasis q̄ & diastole dr̄. est extēctio siue ꝓductio syllabe q̄ natura est breuis: vt in illo virgiliano. Italiā fato ꝓfugus. huic cōtraria est sistole q̄ syllabā natura lōgā breuiat: vt in illo virgiliano. Obstupui steterūtq̄ come. vbi penultimā in steterūt cōtra naturā corripuit/sed hm̄oi licentiam vitare tanq̄ a scopulo debemus.

Syllaba de binis conflata synerisis esse
Fertur: & in binas diuisa diresis vna

¶ Syneresis (que a quibusdam episynalepha dr̄) est cōflatio siue conglutinatio duarum syllabaꝝ in vnā: vt in illo virgiliano. Fixerat aeripidē ceruā scandendo ꝓferendum est eripidē. Symphonesis (que & sinerisis dici pōt) est cū due syllabe scādendo in vnā coeunt. Symphonesis in quinq̄ ptes est diuisa. Prima cū dictionē in vocalē vel in m finientem sequitur dictio a vocali incipiens. tūc em̄ illud m cū vocali p̄euncte abijcitur/vt superius est dictū. Scđa est/cū eadē dictione due syllabe longe ꝓ vna lōga ponuntur: vt in illo heroico. Unius obnoxam & furias aiacis oilei. oili ꝓnunciari debet. Tertia est. quū in eadē dictione due syllabe breues pro vna breui ponuntur: vt in illo heroico. Cornua velatarū obuertimus antēnarū. Quarta quū in eadē dictiōe lōga & breuis syllaba pro vna longa ponuntur: vt in illo heroico. Fixerat aeripidē ceruā pro eripidem ꝓnuncies. Quinta quū breuis & longa syllaba ꝓ lōga ponunt̄: vt in illo heroico. Atria dependent lichni laquearibus aureis. auris scādendo ꝓnūcies. huic cōtraria est dieresis/que est dissolutio vnius syllabe in duas: vt in illo Uirgiliano. Aulai in medio ꝓ aule. Idem in alibi. Uestis pictai pro picte.

¶ Annotatio.

I simul u cum consona sita: dieresis illa
Ambo in vocales aliquando soluere possit

¶ I et v qn̄ sita sunt vt cōsonantes/aliqn̄ in vocales solui possunt ꝑ dieresim: vt in illo Uirgiliano. Arma virū tabuleq̄ & troia gaza per vndas: vbi troia trisyllabū protulit. Similiter vt in illo Ouidiano. Te quoq̄ nūc soluo ꝑsoluenda mihi.

Subtrahit ecclipsis cum vocali preeunte
M: quando incipit a vocali dictio sectans

¶ Ecclipsis est elisio siue subtractio huius cōsonantis m cū precedente vocali. Et hoc quotiens dictio in m precedente vocali desinit & sequēs dictio a vocali incipit: vt in illo Uirgiliano. Littora multū ille & terris iactatus & alto. quod sic scandi debet. Littora mult ill et terris iactatus & alto.

Uocalem vocis de fine aufert synalepha
Quando a vocali comitans vox incipiatur

¶ Synalepha est ablatio & cōpressio vocalis a fine dictionis quotiens sequens dictio ab alia vocali incipit vt apud horatiū. Certat ter geminis tollere honoribus.

Cum post ponatur que anteiret littera: fertur
Esse metathesis: vt meleagre loco meleager

¶ Metathesis est transpositio littere ꝑpostera/cū littera q̄ preponi deberet postponitur: vt in illo Uirgiliano &c. At tibi tymbre caput euandrius abstulit ensis. Ouidius Agnoscens in me frater meleagre sororem.

Dicitur antithesis/quomodo littera ponitur vna
Pro altera: quem potest antistechon bene dici

¶ Anthithesis est positio vnius littere pro alia: que etiam anthisthecon dicitur: vt in illo Virgiliano. Olli pro illi: de ceteris memorabimus infra.

¶ De generibus metrorum inferius manifestabimus.

¶ Expositis iam sillabarum quantitatibus, necnon et earum accentibus ac punctuandi modo. que tam ad solutam quam pedestrem orationem pertinere videantur. Necnon metro et eius membris nunc ad diuersa metrorum et carminum genera iter est aggrediendum Et primo de illo carminis genere: quod vsitatius et frequentius grauius et prestantius inter cetera ducitur.

¶ Genus.

¶ Genus metri est terminus vniuocus multas sub se versuum varietates continens specie differentes: que inferius complectuntur.

¶ Carmen herouum hexametrum.

Herouum hexametrum carmen loco sex tenet in se.
Dactilus exposcit quintum: spondeus sibi sextum.
Hosque locis reliquis communes ponere possis.

¶ Heroicum carmen hexametrum dactilicum. dictum et olim pithium: sex loca siue sedes in se continet et duobus (vt Sulpitio placuit) legittime pedibus conficitur: dactilo et spondeo His duobus pedibus aliqui loci sunt propriati aut communes. Quintum vero locum dactilus: sextum spondeus sibi vendicat. Reliqui autem loci his pedibus sunt communes. Et sic scanditur siue modulatur. Carmen heroicum. Arma vi/rumque ca/no tro/ie qui/primus ab/ ous. heroicum dicitur quoniam poetarum princeps homerus ceterique deinceps secuti herouum (hoc est illustrium virorum) gesta hoc carminis genere scripserunt: dicitur etiam hexametrum quod sex locis siue sedibus constet. dicitur insuper dactilicum quod hoc precipue constet pede sicut a iambo iambicum. Et ante homeri etatem pithium dicebatur: quod appollinis pithij oracula hoc metro reddi consueuerant. Vel quod appollo cum pithona serpentem delphis propter vitionem matris necasset. accole primum in eius honorem hoc carmen contexuerunt. Exinde herouum laudibus describendis aptissimum. Quo genere carminis preter ceteros ornatius vsi sunt poete latini. Lucretius. Ennius. Virgilius. olim facile princeps. Naso. Horatius. Catullus. Propertius. Tibullus. Statius. Papinius. Iuuenalis. Ausonius. Marcialis. Silius italicus. Et hi ex gentibus omnes. Ex nostris vero christianis. Iuuencus. Arator. Prosper. Sedulius. Prudentius. Sidonius. Fortunatus. Archithrinus. Franciscus petrarcha. baptista/mantuanus et Remaclus florenas suscipit etiam hoc carmen alios pedes: sed rarius idque poetica licentia vt trocheum proceleumaticum/anapestum/iambum/Tribrachum. vt manifestant carmina sequentia.

¶ Carmen elegiacum penthametrum.

In se penthametrum carmen loca quinque tenebit
Dactilus et spondeus communes suntque duobus
Primis/semipedem debes quibus addere longum
Vt vult sulpitius penthimemerim vocitatum
Dactilicos binos poscunt duo posteriora
Semipede adiecto: qui iunctus superiori
Semipedi: quinto spondeum conficit apte.

¶ Carmen elegiacū penthametrū (autore diomede) est qđ hexametro versu penthametroqꝫ adinuicē positus cōficit: vt illud ouidianū: hanc tua penolope lento tibi mittit vlixes. Nil michi rescribas attamen ipse veni. Elegiacū (teste perrotto) hexametro ita connexū est: vt nunqꝫ sine eo positū reperiatur. vnde quidā vnū carmen illud esse voluerūt vndecim pedū. Elegia dicta siue a lugendis mortuis (defunctorū enim laudes hoc carmine describi cōsueuerant) siue elegia dicta ab eleos. grece hoc est miseratione. qđ tyrrheni grecique elegias illo carmine scriptitarūt: cui opinioni ꝯsentire videtur Horatius ad albiū tibullū elegiarū autorē scribens: q̃ ab ea (quā d. pinius) miseratione elegos miserabiles dicit hōc modo. Heu miserabiles decātes elegos. Idē in arte. Versibus impariter iunctis querimonia primū. Post etiā inclusa est voti sententia cōpos de inuentore huius carminis dubitat: vt idē asserit Horatius sic. Quis tn̄ exiguos elegos emiserit autor Grāmatici certant ꝛ adhuc sub iudice lis est. Hoc tn̄ carminis gn̄e scripserūt apud Romanos. Propertius/ Tibullus/ ꝛ Gallus imitati grecos Callimachum ꝛ euphorionē cōtinet autē hoc carmen quinqꝫ loca in se ꝛ duobus pedibus (vt sulpitio placuit) cōficit dactilo et spondeo recipit in primo ꝛ secūdo loco indifferenter spondeū vel dactilū deinde penthimemerim. hoc est sillabā superantē/ q̃ vel natura vel positiōe longa esse debet: deinde duos postremo sillabā superantē: longā vel breuē: q̃ cū semipede precedente pfectū pedē efficit. Et sic scandi debet. Nil michi rescri/bas. attamen/ipse ve/ni.

¶ Annotationes.

Carminis hexametri quinto quandoqꝫ poete
Spondeū ponūt: proceleumaticūqꝫ licenter
Et pro spondeo sexto dant sepe trocheum
Sed vetat heroo claudū miscere trocheum
Sulpitius/ cōmunis erit namqꝫ vltima semper
Sillaba: sic docet fabius: sic tullius inquit

¶ Illud non est pretereundū Spondeū quandoqꝫ in quinto loco pro dactilo a poetis licenter vsurpari vt apud Persium. Et costā longo subducimus appennino. Interdum etiā pceleumaticus in quinto p dactilo vsurpatur vt apud Virgiliū. Tuere pascentes a flumine reijce capellas. Aliquando in sexto (vt quibusdā placet) ponitur trocheus pro spondeo vt apud Virg. Laocoon ardens summa decurrit ab arce. Illud tn̄ vetat Sulpitius. Ultima enim sillaba semp est indifferens.

Ponitur interdū primis proceleumaticus pes
Et quāuis raro sibi vendicat hunc anapestus

¶ Proceleumaticus interdū in primo loco ponitur apud poetas vt apud Lucretium Tenui cauata oculi caua tempora frigida pellis. Quem locū vendicat licet raro anapestus vt apud Virg. Fluuiorū rex eridanus terrasqꝫ iacentes.

Carminis heroi terno quartoqꝫ licenter
Ponit iambum vel tribrachū q̃nqꝫ poeta

¶ Nonnunqꝫ in tertio ꝛ quarto loco iambū pedem et tribrachū (quāuis licentiose) admittit poeta vt in illo Eneidos nono. Terga fatigamus hasta nec tarda senectus. Idē in quarto pede. Ostendens artem pariter arcumqꝫ sonantem.

S cum preuincta vocali cedere fine
Debes: ꝛ sola a vocis sic fronte aliquando

¶ S littera finalis cū precedēte vocali aliqñ cedit in hexametro vt in illo Virg. Inter se coijsse viros et discernere ferro scandendo vires pnūcies p viros: ꝛ aliqñ etiam sola

ceditur: vt in illo Lucretiano. Arboribus veteres decidere falcibus ramos: scandendo pferendū est falciburamos. Cedit nonnunq̄ a principio dictionis. Cedit aliquā a principio dictionis: vt apud Tibullū. Opereat quicq̄ viridesq̄ smaragdes / scādendo pnuncies viridesq̄ maragdes sed hmōi iūcture cū rare fuit prorsus sunt vitande.

Carmen cum incipiat vel ab o vocali alia ve
Que per se vox est perfecta: et dictio sectans
Incipit a vocali fit subtraxio nulla.

¶ Quando carmen hexametrū aut aliud quoduis incipit ab o / vel alia vocali que per se perfectā vocē et partē orationis conficit vt sequens dictio a vocali incipit: tūc nulla erit subtraxio aut elisio. vt apud Tibullū. O ego ne posse tales sentire dolores. et apud Ouidiū. O vtinā tamen cū lacede. mona classe petebat.

U post l. q. g. si vocalis comitetur
Litterule perdit vim: testes lingua aqua suauis

¶ U post g. q. s. sequente vocali liquescit / vim lre amittens vt in lingua: aqua: suauis q̄ in scādendo bissillabe pferunt. Uirg. Munera sūt lauriq̄ et suaue rubēs hiacintus.

Iis in scandendis vocalem cede priorem
Dij dee dijs ijs sic ee pluralis et ijdem
Iisdem dehinc deinceps huic et cui deindeq̄ pinde
A desum ducta et vocali de comitante

¶ Subtrahitur prior vocaliū in scansione harū dictionū dij dee dijs ijs q̄ ee et ijdē plri ijsdem hinc dehinc deinceps cui deinde pinde: et deducta a desū quotiens post de immediate sequit vocalis. Uirgilius. dij deeq̄ oēs studiū quibus arua tueri. Idem alibi. ijdē venturos tollemus in astra nepotes. Idē bucolicis. Experiar tu deinde iubeto certer amyntas. Lucanus. Nō deest pirato ieiunus vēditor auri. Iuuenalis. Dehinc clamore pari cōcurrit et vice cessi. Horatius. Rede age q̄ deinceps risisti vididimus dū.

In fine hexametri superest cū sillaba abundans
Carmen hipermetrū est: que sillaba cesa sequenti
Cum versu semper scandendo adiungitur apte
Semper hypermetrum vocalis finiet aut m.

¶ Aliquā in fine carminis hexametri abundat sillaba: quod vbi fit Carmen dicitur hypermetrū. Et necesse carmen illud vel in vocali vel in. m. littera terminare: et sequens carmen a vocali incipere: et sillaba in fine abundans abscissa scādendo capiti sequentis carminis annecti debet vt in illo Uirgilij. Aut dulcis vulcano musti decoquit humorem. Et folijs vndam tepidi despuma aheni. Illa sillaba rem / in fine hexametri superans: cum principio sequentis carminis scandi debet. Aut dulcis vulcano musti decoquit humo Retfolijs vndam. et cetera.

¶ De varia hexametri cōpositione.

¶ In hexametro cōponendo sextuplex scdm quosdā est. varietas hexametrū eni dactilicū appellant: qd dactilo claudit: quale est illud pferimus manibus vitas et verba pcantia: qd et hypmetrū est. Sed aptius hoc exēplū. Sidera pallida destingūt fate territ a luminis. Spondaicū est illud: qd ex solis spōdeis cōstat vt Romani muris albani cinxerūt longā. Et dicunt equitēporanea: cū omes pedes vel dactilici vel spondaici sunt: sed spondaicū fugiendū est: quod tanq̄ soluta oratio incedit. Cōmune sine perio

dicũ quod alternis dactilis vel spõdeis cõstat: vt Italiã fato profugus lauinaq; venit. Sapphicũ qd inter duos spondeos/quattuor habet dactilos: vt inferretq; deos lacio genus vñ latinũ Antimachiũ: qd bis post duos dactilos habet spõdeũ vt ante fugã so boles si quis michi paruulus aula. Absolutũ: qd oẽs partes oratiõis habet vt est illud heu si tunc flentẽ rapuisset in ethera mauros. hec et alia carminũ diuersa genera tradunt aliqui sed cum superuacaneũ videtur omittimus.

¶ Hexametri carminis vicia.

¶ Vicia hexametri carminis cortiq; nosse opereprecium est iudicare. Ea sex putat Manlius Theodorus. Ego plura cõgessi. Acephalũ dr qd incipit a sillaba breui. vt fluuiorũ rex eridanus cãposq; p oẽs. Procephalũ qd in primo pede vltra quattuor tẽpora habet: vt Insule ionio in magno quas dira celeno. Lagarũ seu laxũ cui9 in medio vna aut plures syllabe claudicant. vt Cõgredior fer sacra pater ꝛ cõcipe fedus. Truncatum qd in penultima claudicat vt Mortẽ cõtennũt. Laudato vulnere gete hec et scazontes et ecades appellat diomedes cuius librũ tertiũ lege perdiligenter. Hypermetrum qd vna syllaba abundat: vt Iactemur doceas ignari hominũq; locorũq;. Grauidũ qd hz sillabã in medio superantẽ: aut qd synerisim patit: vt fixerit aeripidẽ ceruã licet aut erimanthi. Inane cuius sillaba in duas p dieresim scindit. vt Accipe pompei carmen deductũ ab illo. Ex vna em̃ sillaba due fiũt. Nã si longa corripit dr sistole. vt Obstupui steterũtq; come et vox faucibus hesit. Si breuis producit ectasis. Si due breues p vna longa vel due longe p vna ponant. Sinyphonesis est. hac greci frequẽter vtunt. Spondaicũ quod spõdeũ habet in quinto. vt cornua velatarũ obuertimus antennarũ. Colossum seu colobũ seu solutũ: quod prosa orone incedit: vt dono dicite doc q; volentibus cũ magnis diis. Asperũ qd horret iuncturis vt Nisee spioq; thaliaq; cymodoceq;. Nec vero est ignorãdũ quedã ex his vicia iã hexametri quã cuiusuis carminis esse posse. hypothymnũ in quo singuli pedes terminant dictionẽ: vt carmen doctũ femina simplex cõdere nescit. Cacophona que vocaliũ assiduitate squalent vt infernique lamus cercq; insula circes. Itẽ cũ ab eadẽ consonante singule dictiones incipiũt: vt O ti te tute tati tibi tãta tyranna tulisti. Equiuocũ cuius vltime sillbe sunt vt exiret mentes fraternas grata malis lis/diir et bicipitia si vltima verba simpliciter desinant. Item caudata cũ finis duor in consonãtes desinit dictiones. hemistichiũ qd inceptũ dũtaxat et semiplenũ est. qualia sunt apud maronẽ. vt huc cursus fuit hec sulpicius.

¶ De carminis heroici decore.

Carminis heroi si vis seruare decorum
Pes nunq̃ debet rationis claudere partem
Ni forte in primo: pentimemeri comitante:
Vel quarto: quintoue: offendit turpe secundo
Sed minus in terno: si illum monosyllaba claudat

¶ Heroici hexametri decor (vt ait Sulpicius) in apta pedum connexione ꝛ varietate seruabitur. Si pes nõ terminet partẽ orationis/nisi forte in primo loco: sequente pentimemeri: vt in illo Uirgiliano. Ast ego q̃ diuũ incedo regina iouisq;. Et soror ꝛ cõiunx Et nisi forte in quarto loco. vt Vela dabant leti et spumas salis/ere ruebant. Vel forte in quinto: vt musa michi causas memora quo numine leso. Illepidum est carmen prosa intercisaq; nimis oratione succusans: ꝛ maxime si secũdus pes partẽ oratiõis terminet vehementer offendit. vt impulit in latus: ꝛ venti velut agmine facto. Quod fiet minus indecore in tertio si monosillabã desinat et dictiões exigue sint. vt est illud horatij. Non vxor saluum te vult non filius omnes.

Herorum pulcrũ est vox quod trisyllaba finit
Illepidũ est penta/aut qđ vox tetrasyllaba claudit
Gratius incedit quod vox bisyllaba complet
Integra si fuerit vox quam ponis pede quinto
Distortum est carmen quod vox monosyllaba finit
Pulcrius at constat quod vox encletica claudit

¶ Decorũ est heroicũ qđ in trisyllabã desinit ꝛ fortius videt insurgere/quale est illud Virgilij. Urbs antiqua fuit tirij tenuere coloni Carthago. Illepidũ est carmen qđ in tetrasyllabã aut pentasyllabã desinit: vt est illud Virgilij. Nulla venus/nullicꝫ animũ flectere hymenei. Et illud Martialis. Omnis cesareo cedit labor amphiteatro: Gratius est illud carmen/qđ in bissyllabã desinit/maxime si pes quintus constet: vt est illud Virgilij. Musa michi causas memora quo numine leso. Distortũ est carmẽ qđ in monosyllabã desinit: vt est illud Virgilij. Eole nãcꝫ tibi diuũ pater atcꝫ hoim rex Pulcrius tamen incedit/si monosyllaba encletica fuerit: vt est illud Horatij. Scilicet vxorem cũ summa dote fidẽcꝫ. Et genus ꝛ formã regina pecunia donat.

Dactilici insurgunt connexi quincꝫ decore
Quattuor interdum spondei stantcꝫ venuste
Dactilus alternis spondeis itcꝫ decore.

¶ Insurgũt ꝛ fluũt canore quincꝫ continui dactili quale est illud Ennij. At tuba terribili sonitu ꝓcul ere canoro. Incedunt etiã cũ decoro quincꝫ spondei quattuor/si ipsa res exigat vt ẽ illud Virgilij. Occultũ inspires ignẽ/fallascꝫ veneno. Similiter decorũ est carmen cũ dactilici pedes alternis vel interiectis spondeis temperãtur: vt est illud Virgilij. Italiam fato profugus lauinacꝫ venit.

Cuũ precedentis: pendens sententia versus
Comma: colonue facit: versu conclusa sequenti
Laudatur carmen: quod fiet quando necesse
Est rem cõtinuas: vehemens vel suaue loquaris

¶ Laudabile est carmen quũ snia suspẽsa in sequenti ṽsu includit/cõma siue colon efficiens/multorũ carminũ inter se implicatio: quã cathenã appellãt plurimũ iocũditatis habet in loco: vt quũ opus sit vt rem cõtinuas/vel vehementia aut suauitate vtaris Id quod in carminibus proxime p̄cedentibus ꝑspicere satis est in promptu.

¶ De elegiaci carmine decoro.

Pentametrũ pulcrũ debet concludere censum
Precipue ornatum/quod vox bisyllaba claudit
Proximũ ẽ huic penta aut quod tetrasyllaba cõplet
Absurdum est quod vox tris/vel monosyllaba finit.

¶ Decorum pentametrũ elegiacũ sensum debet cõcludere et ornatissimum est quod in dissyllaba claudit: vt est illud Ouidij. Hãc tua penelope lento tibi mittit vlixes. Nil mihi rescribas attamen ipse veni. Proximũ huic est qđ in pẽtasyllabã aut tetrasyllabam desinit: vt est illud Maronis. Vidi concretas per gramma fessa ruinas Pendere aut olerum stare cacuminibus. Similiter illud eiusdem Maronis Vidi pestano gaudere rosaria cultu Ex oriente nouo roscida lucifero. Absurdũ est illud penthametrum

quod vox trissillaba aut monosillaba ꝑficit/quale est illud. Communis pax hic dea si=
deris et dea floris precipit vnius muricis esse habitum. Similiter illud Eneas atanis
edite regibus es.

¶ Annotatio.

Litterule eiusdem/vocum similes quoqꝫ fines
Crebras vocales: versus vetat ipsa venustas

¶ Ut decoꝝ carminis seruemus: eiusdẽ littere/aut sillabe assiduitatẽ: crebras etiã vo
calium concursiones dissonantiã/⁊ sibilationẽ magis etiam qua in soluta oratione vi=
tabimus. Permittuntur tamen aliquã (licet rarius) apud poetas huiusmodi iuncture:
sed figurate ⁊ licenter vt est illud Ciceronis. O fortunatã natam me cõsule romam. ⁊
illud Ennij. O tite tute tati tibi tanta tyranne tulisti. Et illud Ennij Merentes flentes
lachrimantes ac miserantes.

¶ Seruabimus etiã (vt inquit Sulpitius) in carminibus conterendis omnẽ cultum
cũ latinitatis integritate. verbis vtemur electis nũc suauibus nũc canoris vt res postu
lat. Carmẽ figuris aspergemus: facilitate affectibus aliquã cõcinnabimus. Fabulis histo
rijs ⁊ rerũ doctrina locupletabimus. duriciã ⁊ verboꝝ nouitatẽ vitabimus: ⁊ qȝ maxi
ma virtus orõnis est: vt Lactantius inquit aperte dicemus. Ambigue dicta et orna=
menta ambiciosa (vt monet flaccus) refugiemus a ꝑsonaꝝ ⁊ rerũ decoro nõ delibera=
bimus. Interdũ copiã: interdũ breuitatẽ: nũc pingue: nũc siccũ dicendi genus: nũc ma
turũ ⁊ graue: nũc ardens erectũ ⁊ ꝯcitũ amabimus. Carmẽ deducendũ leta intentaqꝫ
cura aggrediemur. Antea (si fieri poterit) vt lectiuncula. vel cõmemoratiõe similis car
minis excitati. In versu etiã faciendo/scabemus ꝑsepe caput rodemusqꝫ vngues: nõ
de industria: sed cũ distratione intenti: vñ inuento qȝ conabantur nobis quasi nõ sen=
tientibus pluteũ cedemus stilũ sepe vertemus singulaqꝫ diligenter examinabimus/
et an lectione sint digna senere censebimus. Amicorũ pleraqꝫ iudicio emendabimus.
paucis cõtenti lectoribus. ⁊ belle assentatoꝝ non admittemus. Luxurientia cõpesce=
mus. aspera leuigabimus. ⁊ carentia virtute tollemus. Libri editionẽ nõ precipitabi=
mus ne ⁊ ꝗ penitentia subsequaꝛ. sed diu vel nonũ in annũ castigabimus. Si qȝ antẽ
emissum fuerit: presertim in adolescentia. licet in iudiciũ cũ modestia reuocare ⁊ in suo
genere cõseruando corrigere fecere id multi. fecit ⁊ ipse Cicero. qui totos imitauit ar=
chademicos fecit ⁊ Marcialis iam grãdior ꝗ inquit/festinata prior decimi michi cura
libelli. Elapsum manibus nũc reuocabit opus. Nota leges quedã sed lima rasa recen
ti. pars noua maior erit lector vtriqꝫ faue. Ad qȝ etiã nos hortari videtur priscianus.
qui fateꝛ se quecũqꝫ in suis aduertit errata: quoad vixerit eme daturũ. Nã vt fabius
inquit supuacuus foret in studijs longior labor si nichil liceret melius inuenire prete=
ritis. In versibus etiã cõdendis lucilij ⁊ Crispini nimis cita ⁊ preceps extemporalitas
vitijs nõ vacat. Inquit eñ Horatius. Carmen reꝑhendite que nõ multa dies ⁊ multa
litura coercuit atqꝫ ꝑfectũ decies nõ castigauit ad vnguẽ. Laudabile erit carmẽ Euri
pidis maturitatẽ Maronis morã vrsino more ⁊ quintilij limã expertũ. Gloriãꝛ tñ ali
qui iuuatam sibi carminis facilitatẽ/quasi virgula (vt aiũt) diuina furore quodã diui=
no ꝯcitũ/vel a musis ipsis (tanqꝫ olim hesiodo fabulaꝛ) sine studio sibi donatũ. Sed au
diant eundẽ Horatiũ. Natura fieret laudabile carmen an arte Quesitum est ego nec
studiũ sine diuite vena. Nec rude quid ꝓsit video ingeniũ alterius/sed altera poscit
opẽ res: ⁊ cõiurat amice. Adiũgaꝛ ideo facili ⁊ extẽporali ingenio/matura diligentia.
Addo etiã doctrinã. Nã vt idẽ flaccus ait. Scribendi recte sapere est principiũ ⁊ fons
Multũ etiam cũ imitatione exercitatio conferet.

¶ Annotatio.

¶ Quãqꝫ et hec de carminis decoro diximus/nolim tñ ea a nobis sic dicta existimes:
vt hanc legẽ semꝑ ⁊ vbiqꝫ quasi affectatã ⁊ nimis rigidã obseruare sis astrictus. Ipse
eñ poetaꝝ princeps Maro/nedũ poeta alij crebro hãc legẽ (vt in suis est ꝑspicere mo
numentis) pretermiserũt. Nimirũ nã vt idẽ inquit Nõ oĩa possumus oẽs. Ille etiam
insignis apud grecos Homerus hec ⁊ hmõi obliuisti. fateꝛ flaccus. Quãqꝫ bonus dormi
tat Homerus. Permittuntur autẽ preter hanc legẽ multa poetica licentia: vt idem ait

Sunt delicta tñ quibus ignouisse velimus. Naꝫ neqꝫ corda sonũ reddit quẽ vult manus et mens. Nec semꝑ feriet quodcũqꝫ minabit̃ arcus. Quo magis tñ (vitato indecoro) propius decoro accedas: eo laudabilius erit carmẽ. minusqꝫ offendet. vt idẽ ait. Uerũ vbi plura nitent in carmine non ego paucis offendar maculis: quas aut incuria fudit. Aut humana paꝝ cauit natura. quid ergo vt scriptor si peccat idẽ librarius vsqꝫ quãuis est monitus: venia caret: et cytharedus ridetur corda q̃ semꝑ oberrat eadem. si latius de hac re cognoscere libeat horatium de arte poetica consulito.

¶ De licentia poetica.

¶ Carmina scribenti permittunt̃ nonnulla poetica licentia. sed hac in re aduertendũ est/ hmõi licentiã/ nõ vsqꝫ adeo ꝓtendi posse: quasi liberũ sit scriptori litterarie artis deserere precepta: ⁊ pro suo voto: vel verba transformare: vel viciose inter se iungere dictiones. Uerũ que in grãmaticis ⁊ oratorijs disciplinis a magnis auctoribus tradunt̃ ea negligere nõ decebit. Sũt enĩ cuius arti limittes prestituti: quos licẽter ꝑ auctoris iudicio preuaricari nephas est. Imitabimur ergo celebres poetas: ⁊ in quibus illi fere ad viciũ: cũ dignitate tñ sunt deflexim illa incidere (nisi carminis cõmoditate/ aut necessitate cogam) minus decet. Nam illud vnũ memoria tenere debemus: vnam quãqꝫ orationẽ aurium iudicio examinari debere/ hic ergo ꝑmissus: siue licentia poetica in lr̃is sillabis/ dictionibus: ⁊ orationibus inuenit̃. Nã ab his singulis fit a poetis contra precepta trãsgressio. In litteris quidẽ (vt superius in figuris diximus) Adiectione detractione/ immutatione/ transmutatione peccat̃. Addit̃ nãqꝫ in dictione littera que precedentẽ vocalẽ breuẽ facit longã: vt relliquias relligo. redduco. Uirgilius. Relliquias danaũ. Horatius in epodis. Deus hec fortasse benigna reducet in sedẽ vice. Detrahitur nõnunq̃ littera. Uirgil. Atqꝫ immitis achilli. S enĩ vitandi sibili causa detraxit Immutatur. vt olli pro illi. Cũqꝫ opus est longa sillaba. r. in s. mutatur. vt honos: labos. arbos. pro honor. labor. arbor. Transmutant̃ vt teucre: euandre: meleagre: ꝑ teucer/ euander/ meleager. Qḋ ideo fit. qḋ duplex in ijs noibus est terminatio nõiatiui dicimus. Euandrus teucrus. Uirgil. in septimo. Tum pater euandrus.

¶ De licentia innouandaꝝ sillabaꝝ.

¶ Idem quoqꝫ fit in sillabis. Nã dictioni vt cõmodius quadret versibus sillaba adiũgitur vt induperator ꝑ imꝑator. mauorcia pro marcia. vel subtrahitur vt accestis pro accessistis. Uirgil. Accestis scopulos. Aut mutat̃ vt caudicibus ꝑ codicibus. Uirgil. in geor. Caudicibus sectus. Cõnixa ꝑ enixa. Idẽ. Spem gregis ab silice in nuda connixa reliquit. Item euantes pro ouantis. Idem in. vi. Eneidos. Illa chorum simulans euantes orgia circum.

¶ De innouandis dictionibus.

¶ Dictiones quoqꝫ additionem seu interpositionem alterius dictionis recipiunt: vt septem subiecta trioni/ pro subiecta septentrioni. Immutationem siue innouationem vt miseresco ꝑ misereor/ horresco ꝑ horreo/ vel diminutionem: vt pusillus pro paruus Uel cõparationẽ vt senior ꝑ senex/ tristior pro tristis. Uirgilius. Tristior ⁊ lachrymis Uel deriuationẽ Uerg. Frondea tecta/ pro frondosa. Cõpositiõe vt belliger thurifer Que ⁊ si in oratione quoqꝫ soluta occurrũt/ in pedestri tñ licẽtius permittũtur. Sciendum est etiã in dictionibus grecis licere vti grõ/ vel suo vel latino quo ad metri cõmoditas exposcit. Uerg. in vi. eneidos. In foribus letum androgeũ/ ꝑ androgei. Transmutari etiã a poetis solent dictiones interdũ. Uerg. Maris ola circum.

¶ De oratione.

¶ Fit insuꝑ nonnunq̃ ad orationẽ supuacua dictionis adiectio/ ⁊ frequẽtibus cõiunctionibus cõpacta/ qḋ greci polysinthetõ appellant. Uerg. Athamasqꝫ/ thoasqꝫ/ pelidesqꝫ/ neoptolemusqꝫ/ primusqꝫ machaon. Idem alibi. Ore locuta est/ qḋ ꝑ pleonasmum. i. accumulationẽ dr̃. Detrahitur similiter aliqḋ orationi qḋ eclipsis vnius verbi defectus. Uergi. hec secũ me ne incepto desistere victam. in prima oratiõe deest. dixit in scḋa aũt decet. Aliqñ detrahit̃ dictio ꝑ aposiaposim siue vt Cicero per reticentiam

Idē alibi. Quos ego: sed prestat intelligi͛ puniꝫ. Subtrahunt͛ aliq̄ñ cōiunctiones per dyaliton. Idē. Ite forte citi date flāmā impellite remos. Trāsponit͛ aliq̄ñ oratio ꝑ hysteron ꝓteron: q̄ñ retrouerso ordine ꝓfert͛. Terētius. Symbolū dedit cenauit. Transponitur etiā oratio cū casibus vice versis res significatur vt trade rati ventos: vbi intelligitur. Trade ratos ventis.

De cōmutatione vocabuloꝝ per omnes partes orationis.

Animaduertunt͛ ꝑterea poete vocabulis abuti: ⁊ aliud ꝑ oēs ꝑtes orōnis vocabulū ꝓ alio ponere. In noīe quidē vt Iuuenalis bacchanalia viuūt. i. bacchanaliter hoc furiose ⁊ crapulose. Uirgilius in georgicis. Armētaq̄ pasces sole recēs orto: hoc est recenter. Idē in georgicis flos ap̄p̄ma tenax. hoc est apprime. In ijs oībus nomen ꝓ aduerbio ponit͛. Ponit͛ etiā ꝓꝓriū ꝓ appellatiuo. Uirg. Hauriat hūc oculis ignē crudelis ab alto dardan⁹. i. dardanius de enea cū loq̄tur q̄ a dardano rege troiano venit. Loco etiā ḡnis species ponit͛. Uirg. in georgicis de equabus amore feruentibus: illas ducit amor trans gargara transq̄ sonantē ascaniū. vbi gargara pro q̄buscq̄ mōtibus posuit. ⁊ Ascaniū pro q̄buscq̄ fluminibus. Inuētor etiā ꝓ re inuenta ponit͛. Uirg. Cererēq̄ canistris expediūt. Cerē q̄ est dea frugū ꝓ pane posuit. Itē equitē ꝓ equo. Idē in georgicis. Frena pelethronij laphite gyrosq̄ dedere. Impositi dorso atq̄ equitē docuere sub armis. Insultare solo. Equitē. i. equū. Numerus certus ꝓ incerto ponit͛. Idem. O ter quaterq̄ beati numerus singularis ꝓ plr̄i. Idem. pars in frustra secant. Casus ꝓ casu Uirg. Currucq̄ volans dat lora secūdo. Curru ꝓ currui fit etiā alteratio in verbis. Uirg. Hunc ego si potui tm̄ sperare dolorē. sperare ꝓ timere posuit. Modus etiā pro modo ponitur. vt Itis paratis quā primū arma viri. i. ite ⁊ parate. Significatio pro significatione. Uirg. prora aduertit: pro aduertitur. Idē in georgicis. Longiq̄ vrgent ad littora fluctus. pro vrgent͛. Itē vna ꝑpositio ꝓ alia ponit͛. Terētius. Ecquid nos amas de fidicina hac. i. propter hanc fidicinā. hec ⁊ multa alia vsurpant poete.

De omni genere metroꝝ quo vsus est Horatius apud latinos īter poetas liricos facile princeps.

Metroꝝ vndeuiginti generibus vsus est Horatius libro carminū que ode inscribitur. de quibus oībus inferius dicemus.

Carmē Asclepiadiū Choriambicū.

Tetrametrū carmen chorianibū asclepiadis fit
Spondeo ⁊ binis choriambis pyrrhichioq̄
Uel sic conficitur spondeo dactiloq̄
Cum pentimemeri dehinc dactiliciscq̄ duobus
Acatalecticon ⁊ dicatur monocolon esse.

Primū genus est carmē monocolon choriābicū Asclepiadiū tetrametrū acatalecticon. ⁊ dr̄ monocolon. i. vniforme: q̄r nullo est cōiunctū. Dicit͛ etiā Asclepiadiū ab inuētore asclepiade poeta lirico. Et choriambicū a pede choriambo ꝑdomināte. Et tetrametrū q̄d quattuor pedes cōtinet. Et acatalecticon q̄d ꝑfecto fine claudit͛. Cōficit͛ aūt ex spondeo. duobus choriābis ⁊ pyrrhichio: ⁊ sic scādit͛. Mece/nas atauis/edite re/gibus. Et scd̄m diomedē sic cōficit͛. Spōdeo dactilo cesura ⁊ duobus dactilis ⁊ sic scandit͛. Mece/nas ata/uis/edite/regibus. Et hoc metro tris odas dūtaxat scripsit.

Mecenas athanis edite regibus
Exegi monumentum ere perennius
Donarem pateras grataqꝫ cōmodis.

¶ hoc metro scripsit prudentius illum hymnum de accensione ignis.

Hymni. Inuentoꝛ rutili dux boue luminis

¶ Secundum est dicolon tetrastrophon constans ex sapphico ꝛ Adonico.

¶ Dactilicum sapphicū penthametrum endecasillabum.

Sapphicū est carmen confectum dactilicum sic
Penthametrū: pꝛimo semper pede pone trocheum
Hinc spondeum: hinc dactilicū: binosqꝫ trocheos.

¶ Dactilicū adonicū dimetrum.

Dactilicon dimetrum sic carmen adonidis esto
Ex pede dactilico & spondeo siue trocheo

¶ Sapphicon penthametrum endecasillabum conficitur ex trocheo spondeo dactilo et duobus trocheis ꝛ sic scanditur. Jam sa/tis ter/ris niuis/atqꝫ/dire. huic coniunctū est adonicum constans ex dactilo ꝛ spondeo vel trocheo ꝛ sic scanditur. Terruit/vrbem. hoc metro tres ꝛ viginti odas scripsit.

Jam satis terris niuis atqꝫ dire
Marcuri facunde nepos atlantis
Quem virum aut heros lyꝛa vel acri
Vile potabis modicis sabinum
Integer vite scelerisqꝫ purus
Parcius iunctas quatiunt fenestras
O venus regina gnidiqꝫ paphiqꝫ
Poscimus si quid vacui sub vmbꝛa.
Persicos odi puer apparatus
Nullus argento coloꝛ est auaris
Ne sit ancille tibi amoꝛ pudoꝛi
Septimi gades aditure mecum
Illa si iuris tibi peierati
Rectius viues licini neqꝫ altum
Ocium diues rogat in patenti

Marcis celebs quid agam calendis
Marcuri nam te docilis magistro
Herculis ritu modo dictus o plebs
Fame nympharum fugientum amator
Non vides quantum moueas pericło
Montium custos nemorumq; virgo
Impios sparte retinentibus omen
Pindarum quisquis studet emulari.
Diue quam proles mebea magne
Est michi nouum superantis annum
Phebe siluarum quam potens diana

¶ Hoc metro etiam scripti sunt hymni quos frequentant ecclesiastici.

Nocte surgentes vigilemus omnes
Ecce iam noctis tenuiatur vmbra
Quod chorus vatum venerandus olim
Ut queant laxis resonare febris
O sator rerum reperator eui
Antra desert teneris sub annis
O nimis felix meritiq; celsi
Christe sanctorum decus angelorum
Uirginis proles opifexq; matris
Iste confessor domini sacratus.

¶ Illud notandum quod in secundo huius hymni versu dicendum est hoc die & non hodie: quia primum pedem oportet esse trocheū & omnes he predicte odes manifestāt O pater sancte mitis atq; pie.

¶ Ille hymnus pedes non seruat: qui hunc hymnum scripsit sillabas tantum seruare pedes vero minime curauit.

¶ Tertium est dicolon distrophon cōstans Choriambico gliconico & asclepiadeo. sic;

¶ Gliconicum Choriambicum.

Sic carmen trimetrum choriambū conde gliconis
Ex pede spondeo. choriambo. pyrrhichioq;
Uel pede spondeo: sic dactilicisq; duobus

¶ Gliconicū choriambū trimetrū cōstat spondeo choriambo & pyrrhichio sic scanditur. Sit te/dina po/tens cipri/vel secundū alios cōstat ex spondeo et duobus dactilis sic scanditur. Sic te/dina po/tens cipri. huic coniungitur Asclepiadiū choriambicum & dicit dicolon distrophon scripsit hoc metro odas duodecim.

Hymni.

Sic te diua potens cipri
Cum tu lypia telephi
Mater cena libidinum.
Et ture & fidelibus iuuat
Donec gratus eram tibi
Uxor pauperis ibici
Quantum distat ab inacho
Intactis opulentior
Festo quod potius die
Quod me bracchi rapis tui
Intermissa venus diu
Quem tu melpomene semel.

¶ Dactilicū archilochiū tetrametrū.

Dactilicū archilochi sic carmen tetrametrū fit
Quattuor herois pedibus: tribus atq trocheis
Et quartus debet semper pes dactilus esse
Bucolici in morem partem claudens rationis.

¶ Endecasillabū archilochium.

Ex binis iambis pentimemeri atq trocheis
Ternis: conficies endecasillabon apte
Sepius at primo pro iambo pone trocheum

¶ Dactilū archilochiū conficit ex quattuor pedibus heroicis (ita qd quartus semper sit dactilicus partē orōnis finiens more bucolici) & ex tribus vltimis trochaicis & sic scandit. Soluit/acris hy/emis gra/ta vice/veris/& fa/uoni. huic cōnectit endecasillabū archilochiū cōstans duobus iambis pentimemeri. & tribus trocheis: & sepius primo loco pro iambo ponit spondeus: & sic scanditur. Trahunt/que sic/cas/machi/ne ca/rinas/ scripsit hoc metro hanc oden solam.

Soluitur acris hyemps grata vice veris & fauoni.

¶ Quintū est tricolon tetrastrophon ↄstans ex primis duobus versibus coriambicis asclepiadeis: de quo metro superius est dictū. Tertius versus est pherecratius trimeter heroicus q cōficit ex spondeo dactilo & spondeo sic scandit. Grato/pyrrha sub/antro. Quartus versus est gliconicus de quo sup diximus. hoc metro septē odas scripsit.

Quis multa gracilis te puer in rosa
Quauis referent in mare te noui
Dianam tenere dicite virgines

Uites humiles me similis chloe
O fons blandusie splendidior vitro
Audivere lice dii mea vita dii
Quis fles asterie quas tibi candidi

¶ Sextū est dicolon distrophon. tres enim primi versus sunt Asclepiadij Choriambici sive dactilici. Quartus gliconicus de quibus superius est dictum. scripsit hoc metro odas novem.

Scriberis vario fortis & hostium
Pastor cum traheret per freta navibus
Quis desiderio sit pudor aut modus
Albi ne doleas plus nimio memor
Nolis longa fere bella numantie
Extremum tanaim si biberes lice
Inclusam donaen turris et cura
Divis arte bonis optime romule
Jam veris comites que mare temperent

¶ Hic duobus metris viz Asclepiadeo choriābico & Gliconico scripsit divus Ambrosius de sanctis martyribus illum hymnum.

Sanctorum meritis inclita gaudia — Hymni.

¶ Est etiam alius hymnus de eukaristia.

Sacris solenniis iuncta sunt gaudia

¶ Qui tū hūc scripsit pedū mēsurā & metrū naturā nō curās sillabarū tm̄ nūerū fuauit.
¶ Est etiam alius hymnus de assumptione dive virginis marie.

O quam glorifica luce choruscas.

¶ Videretur hic hymnus Asclepiadio carmine cōtextus sed contra illius metri naturam in postremo pede ponitur spōdeus vel trocheus pro dactilo: qui hūc scripsit/nullum ducē secutus/visus est monocolo tetrastropho hoc quattuor versibus eiusdē metri inde post quartum replicatione facta.
¶ Quartum est dicolon distrophon Constans dactilico archilochio tetrametro & endecasillabo archilochio.

¶ Dactilicū phaliscū tetrametrū.

Dactilicū tu tetrametrū sic conde phaliscum
Quattuor herois spondeis: dactilicisve
Sive alternis: sed ternus pes sepius esto
Dactilicus: quartus spondeus fit quoq; semper

¶ Septimū est dicolon distrophon. Primus enī versus est heroicus archilochius de quo superius est dictū. Secūdus phaliscus dactilicus tetrameter achatalecticus. cōstans ex quattuor pedibus heroicis vel dactilicis vel spondaicis ultimus tm̄ semꝑ spondeus erit. Ternus sepius dactilus sic scanditur.

Lauda/bunt ali/j cla/ram rhodon/aut myti/lenen.
Aut ephe/sum bima/ris de co/rinthi.

¶Scribit hoc metro quattuor odas.

Laudabunt alij claram rhodon aut mytilenen.
Albus vt obscuro detergit nubila celo.
Te matris et terre numeroqꝫ carentis harene
Quid tibi vis mulier nigris dignissima barrhis

¶Choriābicū aristophanū monometrū.

Carmen aristophanis choriambum cōditur apte
Ex pedibus binis ꝙ erit primus choriambus
Bacchius(arbitrio) fiet amphibrachus ve secundus

¶Choriambicū alcaicū trimetrū.

Alcei trimetrum choriambium condere carmen
Sic debes: primo tu pone secundum epitritum
Hinc binos choriambos: bacchius vltimus esto
Amphibrachum ve loces illius sub vice sepe.

¶Octauū est dicolō distrophon. pmus vsus ē choriābicus aristophanis cōstās choriābo ꝛ amphibrachio siue bacchio ꝛ sic scādit. Lydia dic/p oēs. Sequēs est choriābicus alcaicus trimeter cōstās epitrito scdo. duobus choriābis et amphibracho siue bacchio sic scādit. Te deos o/ro sibarim/cur pperas/amādo hoc metro hāc oden solā scripsit.

Lydia dic per omnes
Te deos oro sibarim cur properas amando

¶Dactilicū alcaicum trimetrū.

Alcaicum trimetrum carmen sic dactilicum fit
Ex binis iambis: vel sic spondeo et iambo
Huic pentimemeri post dactilicisqꝫ duobus

¶Iambicum archilochium trimetrum hypercatalecticon.

Archilochi iambum fit hypercatalecticon apte
Sic dimetrum: primo pede spondeum vel iambum
Ponas spondeum terno: iambumqꝫ secundo
Et semper quartus sit iambus pyrrhichius ve
Postremo semper ponatur sillaba abundans

¶ Dactilicū pindaricū tetrametrū.

Pindaricum tu dactilicū fac tetrametrum sic
Dactilicis binis necnon binisqȝ trocheis

¶ Nonū ē tricolon tetrastrophō ꝑmi duo v̄sus sūt dactilici alcaici trimetri catalectici. Cōstāt aūt duob⁹ iābis: vel spōdeo ⁊ iābo cesura. duobusqȝ dactilis. Tertius est archilochius dimeter hypcatalecticus ꝯstās ex primo pede iābo vel spondeo scdo iābo tertio spōdeo: quarto iābo vel pyrrhichio. deinde sillaba abūdans. Quartus est pindaricus dactilicus tetrameter cōstans duobus dactilis ⁊ duobus spondeis ⁊ sic scandit.

Uides / vt al / ta / stet niue / candidum
Sora / cte nec / iam / sustine / aut onus
Silue / labo / rantes / gelu / que /
Flumina / constite / rint a / cuto

¶ Scripsit hoc metro triginta nouem odas.

Uides vt alta stet niue candidum
O matre pulcra filie pulcrioꝛ
Uelox amenum sepe lucretilem
Musis amicus tristiciam ⁊ metus
Natis in vsum leticie styphis
Icti beatis non arthum inuides
Quid dedicatum poscit apollinem
Parcu deoꝛum cultoꝛ ⁊ infrequens
O diua gratum que regis ancium
Nunc est bibendum nunc pede liberto
Motum ex metello consule cinicum
Equam memento rebus in arduis
Nudum subacta ferre iugum valet
O sepe mecum tempus in vltimum
Non semper imbꝛes nubibus hispidos
Quid bellicosus cancabar ⁊ scytes
Ille ⁊ ne fastote posuit die
Heu heu fugaces posthume posthume
Iam pauca aratro iugera regie
Cur me querelis exanimas tuis
Bacchum in remotis carmina rupibus

Non vsitata nec tenui ferar
Odi prophanum vulgus & arceo
Angustam amice pauperiem pati
Descende celo et dic age tibia
Iustum & tenatem propositi virum
Celo tonantem credimus iouem
Delicto maiorum inmeritos lues.
Eli vetusto nobilis ab lamo
O nata mecum consule maulio.
Celo supinas si tuleris manus
Uix est puellis nuper idoneus
Tirrhena regum progenies.
Qualem ministrum fulminis alitem
Ne forte credas interituraque
Que cura patrum queue quiritium
Phebus volantem prelia me loqui

Alcaicū choriambicū pentametrū.

Penthametrum alcei choriambum conficies sic
Spondeo atque tribus choriambis pyrrhichioque

Decimū est monocolon Choriambicū alcaicū penthametrū constans ex spondeo tribus choriambis & pyrrhichio. hoc metro tris odas scripsit. sic scanditur.

Tu ne/quesieris/scire nephas/quē michi quē/tibi
Nullam/varre sacra/vite prius/severis ar/borem
O cru/delis adhuc/& veneris/muneribus potens:

Iambicū trimetrū archilochiū.

Archilochi iambicū dimetrū primo amphimacro fit
Et binis iambis vel spondeus sit vternis

Iābicū trimetrū hypponactiū catalecticō.

Hypponacteū dimetrū catalecticon esto
Iambū: ex quinis iambis. quis sillaba abundans
Additur; imparibusque locis spondeusque aliquando

¶ Undecimũ est dicolon distrophon. primus v̄sus est Iambicus archilochius dimeter acatalecticus ꝯstat em̄ amphimacro / ⁊ duobus iābis siue alterno spōdeo. Sequēs versus est iambicus termeter hipponactius catalecticus. Cōstat aūt quinqꝫ iambis: ⁊ sillaba superante hoc metro solā vnā oden scripsit q̄ sic scanditur.

Non ebur / neqꝫ au / reum
Mea / rem / det in / domo / lacu / nar.

¶ Sapphicũ alcaicũ trimetrũ ionicũ.

Sapphicũ alcaicũ trimetrũ ionicũqꝫ a minori
Conficitur solis tribus a ionicisqꝫ minori

¶ Duodecimũ est monocolon carmen ionicũ sapphicon a minori trimetrũ acatalecticũ. Cōstans tribus ionicis a minori hoc metro solā vnā oden scripsit q̄ sic scandit.

Miseratũ est / ne amori / dare ludum.

¶ Dactilicũ archilochiũ dimetrũ.

Dactilicum dimetrũ catalecticon archilochi fit
Dactilicis binis post quos sit sillaba abundans.

¶ Tertiũdecimũ est dicolon distrophon. primus v̄sus est heroicus hexameter de quo supradiximus. Scḋs est dactilicus archilochius dimeter catalecticus. Cōstans duob᷑ dactilis ⁊ sillaba superanti: hoc metro scripsit solā vnā oden q̄ sic scanditur.

Diffu / gere ni / ues rede / unt iā / gramina campis
Arbori / busqꝫ co / me

¶ Iambicum hipponactiũ trimetrum achatalecticon.

Hypponacteũ iambũ trimetrũ achatalecticon illud
Precipue ornatum senis quod constat iambis
Sedibus imparibus recipit spondeũ aliquando

Iābicũ archilochiũ dimetꝝ acatalecticō.

Archilochi iambũ dimetrum acatalecticon illud
Quattuor ex iambis constans apprima venustum
Sedibus imparibus recipit spondeum aliquando

¶ Quartũdecimũ est dicolon distrophon: primus v̄sus est iābicus hypponactius trimeter acatalecticus p̄cipue ornatus est q̄ sex iābis cōstat: sic scādit. Bea / tus il / le q̄ / procul / negocijs. Admittit tn̄ q̄nqꝫ spondeũ in locis imparibus vt in illo. Lupis et a / gnis quan / ta sor / tito ob / tigit. Sequēs est iābicus archilochius dimeter acatalecticus constans: quattuor iābis ⁊ ille apprime venustus qualis est hic sequēs. Magis / ve rhom / bus aut / stari. Recipit tn̄ in locis imparibus spondeũ vt in illo. Malue / salu / bres cor / pori. his duobus iambicis scripsit odas decem.

Ibis liburnis inter alta nauium
Beatus ille qui procul negocijs

Parentis olim si quis impia manu
Lupis et agnis quanta sortito obtigit
At o deorum quidquid in celo regit.
Quid immerentes hospites vexas canis
Quoquo celesti ruitis aut cur dexteris
Rogare longam pudicam te seculo
Quando repostum cecubum ad festas dapes
Mala soluta nauis exit alite.

¶ Iambici metri duo genera. alterum de quo diximus supra quo vsi sunt recentiores alterũ apud vetustissimos comicos tragicos in vsu fuit qđ testatur horatius hunc socci sumpsere pedẽ grandesq cothurni / primusq hoc carmine scribere cepit archilochus de quo idẽ archilochũ proprio rabies armauit iambo. huic archilocho licambes ciuis lacedemonius neobolen filiã desponsauit: qua postea negata / indignatus archilochus in patrẽ et filiã iambicis carminibus ita mordaciter inuectus est. vt pater impatiens contumeliarũ morte iambos illius vitare studuit. Nam ad laqueum confugit seipsum suspendit vnde Ouidius in ibin. Tincta licãbeo sanguine tela feram. Erat aũt archilochus poeta parius. Iambicum carmen est maledicũ. a iambizin qđ est maledicere vt scribit diomedes. Alij a iapto grece qđ est noceo. Alij a iambizo qđ apud antiquos dicebatur cõtumeliosi vitupero violo. Inde iambographus q̃ iambicis carminibus scribit apud grecos precipui huius carminis scriptores fuerunt Archilochus ꝛ hipponax apud romanos aũt Lucilius ꝛ Catullus. Scribit priscianus veteres comicos ac tragicos latinos in iambico olim in locis indifferẽter posuisse quinq pedes. videlz iambũ tribrachũ anapestum dactilum ꝛ spondeum: sed vltimo loco iambũ vel pyrrhichium solum de quo latius paulo inferius dicemus.

¶ Iambico archilochio dimetro (de quo superius diximus) scribuntur etiã quos sancta canit ecclesia sexaginta decẽ hymni. In locis imparibus immiscetur quoq pyrrhichius ꝛ trocheus cõtra illius metri legem. Et sunt monocoli tetrastrophi: q post quartum quemq versum fit replicatio eiusdem metri ꝛ sunt isti qui sic scanduntur.

O lux/bea/ta tri/nitas.
Conditor alme siderum
Adesto sancta trinitas.
Eterne rerum conditor
Magne deus potentie
Summe deus clementie.
Telluris ingens conditor
Tu trinitatis vnitas
Celi deus sanctissime
Deus creator omnium
Lucis creator optime
O satis rerum conditor
Iesu/quadra/gena/rie.
Iesu saluator seculi
Iesu nostra redemptio
Iam xp̃s astra ascenderat
Iesu saluator seculi
Iesu redemptor omnium
Iesu corona virginum
Nũc sancte nobis spiritus
Ueni creator spiritus
O gloriosa femina
Quẽ terra ponthus ethera
Eterne rex altissime

Rector potens verax deus
Rerum deus tenax vigor
Audi benigne conditor
Summe largitor premij
Christe redemptor omniũ
Consors paterni luminis
A patre vnigenitus
A solis ortus cardine
Saluator mundi domine.
Te lucis ante terminum.
Splendor paterne glorie.
Plasmator hominis deus
Primo dierum omnium
Rerum creator optime
Ecce tempus idoneum
Tu christe nostrũ gaudiũ.
Ueni redemptor gentium
Uerbũ supnũ pdiẽs:a pře
Uox clara ecce intonat
Uexilla regis prodeunt
Martir dei qui vnicum
Deus tuorum militum
Rex gloriose martyrum
Xpe qui lux es & dies
Ex more docti mistico
Ad cenam agni prouidi
Aurora lucis rutilat
Sermone blando angelis
Jam lucis orto sidere
Somno refectis artubus.
Ales diei nuncius
Clarum decus ieiunij
Jmpleta gaudent viscera
Exultent celũ laudibus.
Uerbũ supernũ prodiens
Jesu dulcis memoria
Jesu amator clementie
Exultet cor precordijs
Jn anne puerperio
Nox et tenebre et nebula
Lux ecce surgit aurea
Eterna celi gloria
Chorus noue hierusalem.
Tu xpe nostrum gaudiũ
O nata lux de lumine
Celestis formam glorie.

¶ Sũt enĩ aliq̃ hymni: qui iambico hypponactio trimetro acatalectico monocolo decurrere videntur: sed contra illius metri naturam recipiũt locis imparibus aliqñ trocheũ in paribus aũt spondeũ vel pyrrhichiũ aliqñ trocheũ: sed q̃ hos scripserũt sillabarum numero seruato pedũ legẽ non curabant: sic scanduntur.

Annu/e chris/te se/culo/rum do/mine
Aure/a lu/ce et/deco/re ro/seo.

¶ Trochaicum dimetrum alcinauium acatalecticon.

Trocchaicũ dimetrũ acatalecticon alcinaueum
Quattuor ex puris debet constare trocheis

¶ Alij preterea sunt hymni q̄ trochaico dimetro alcmanico acatalectico incedere videntur. sed q̄ eos edidit huius metri naturā neutiq̄ obseruauit. immiscet enī in oībus locis iā spondeū iambū q̄ pyrrhichiū. ꝛ synalepham ꝛ ecclipsim nō admittit. Trochaicum alcmaniū dimetrū acatalecticū cōstat ex quattuoꝛ trocheis ꝛ sic scandit. Quod videsse/vere/celso. hoc metro videt̄ hi conscripti de beata anna.

Jn an/ne pu/erpe/rio.
Felix/anna/pꝛe a/lijs.

Trochaicū dimetꝝ catalecticō euripideū

Trochaicum dimetrum catalecticon euripideum
Semipede adiuncto. de ternis esto trocheis

¶ Trochaicū dimetrū catalecticū euripidiū cōstat ex tribus trocheis ꝛ semipede hoc est sillaba superante.

¶ Trochaico alcmanico (de quo diximus) ꝛ hoc trochaico euripidio hymni sequentes vident̄ incedere: sed qui eos scripserūt (vt in alijs hymnis) nō pedū mensurā: sed sillabarū numerū (vt sepius diximus) obseruant. Confundūt enī alios pedes indifferenter nunc iambū nunc spondeū nunc pyrrhichiū. sic scanduntur.

Pange/lingua/gloꝛi/osi
Pꝛeli/um cer/tami/nis

¶ Et dicunt̄ dicoli distrophi versus: q: post scdm quenq̄ versum fit replicatio primus versus acatalecticus q̄ pfecto fine claudit̄. Scds est catalecticus q̄ in fine deest sillaba que perficeret carmen hoc modo incedunt sequentes.

Pange lingua gloꝛiosi
Coꝛpoꝛis misterium
O maria noli flere
Collaudemus magdalene
Estimauit hoꝛtulanum
Urbs beata hierusalem
Tibi chꝛiste splendoꝛ patris
Sancte dei pꝛeciose
Chꝛisti miles gloꝛiosus
Festum matris gloꝛiosi.
Mundi salus affutura
Lustra sex qui iam peracta
Crux fidelis inter omnes

Jābicū dimetrū anacreontiū catalecticon

Jambum fit dimetrum catalecticon annacreontis
Ex ternis iambis. post quos sit sillaba iuncta

¶ Iambicũ dimetrũ catalecticon anacreontiũ cõstat ex tribus iambis & sillaba sic scã dit. Preceps/amo/re se/no. hoc metro & trochaico dimetro alcmanio acatalectico in cedere videt ille hymnus. Cultor dei memẽto. & dr dicolos tetrastrophos: qr duo pmi versus sunt anacreontiĩ iãbici: & duo posteriores trochaici alcmanij. sed in scda replicatione solo iambico anacreontio p quattuor versus vtit. In replicatiõibus sequẽtibus (nullo ordine seruato) hec metra inuicẽ confundit hoc modo scanditur.

Cultor/dei/memen/to
Te fon/tis et/laua/cri
Rorem/subi/isse/sanctum
Te cris/mate/innouo/natum

¶ Trochaicũ dimetrũ ithiphalicum bracchicatalecticon.

Trochaicũ dimetrũ bracchicatalecticon apte
Fertur ithiphalicũ ternis constare trocheis.

¶ Trochaicũ dimetrũ ithephalicũ bracchicatalecticon dr illud qd ɔstat ex tribus trocheis vt bacche/linge/tigres. hoc metro hymni sequentes sunt scripti q sic scandunt.

Aue/maris/stella.
Aue/mater/anna.

¶ Et sunt monocoli tetrastrophi. qr post quartũ queq versũ fit replicatio hec de hymnis collegimus. ¶ De odis quas sequentias appellant. qm pauce ac potius nulle debitã metri mensurã cõplectunt. de iis aliquid precipere omittimus.

¶ Iambicũ sapphicũ acatalecticon.

Sapphicon est dimetrũ iambũ acatalecticon apte
Heroa pentimemeri: iambisq quaternis

¶ Quintumdecimũ est dicolon distrophon primus versus est hipponactius trimeter acatalecticus de quo pauloante diximus hoc modo. Pecti/nichil/me si/cut an/tea/iuuat. Secundus est sapphicus iambicus dimeter acatalecticus cõstans heroica pentimemeri. & quattuor iambis hoc modo. scribere/versicu/los amo/re per/cussum/graui hoc metro hanc oden dumtaxat scripsit.

Pecti nichil me sicut antea iuuat

¶ Iambicũ archilogiũ heroicũ.

Heroum iambũ sic archilochi dimetrum fit
Quattuor ex iambis. hinc dactilicisq duobus
(Heroa vt pentimemeris) dehinc sillaba detur.

¶ Sextũdecimũ est dicolon distrophon. pmus vsus ẽ heroic⁹. hoc mõ horrida/tẽpestas ce/lũ cõ/traxit &/ignes. Sequẽs est archilochius iãbicus heroicus ɔstãs dimetro iãbo duobus dactilis cũ syllaba superante vt pentimemeri heroica. hoc mõ scandit. Niues/q de ducũt/iouẽ/nũc mare/nũc silue. Ubi diligẽter attẽdas vltimũ dactilũ nũc silue apprime licenter esse positũ. Nã silue trisillabũ fecit Horatius. Qd priscianus et post eũ Tortellius affirmat. scripsit hoc metro vnã oden.

Horrida tempestas celum contraxit & ignes

¶ Septimūdecimū est dicolon distrophon primus versus est heroicus hoc mō. Mollis in/ertia/cū tan/tā dif/fuderit/imis. Scd's iābicus archilochius dimeter acatalecticus de quo supradictū est hoc modo scandit. Obli/uio/nem/sen/sibus. scribit hoc metro duas odas.

Mollis inertia cum tantum deffuderit imis

Nox erat & celo fulgebat luna sereno.

¶ Duodeuigesimū est dicolon distrophon pmus versus est heroicū hoc modo: altera iam bel/lis/teri/turci/viribus/etas. Alter iābicus hypponactius trimetrus acatalecticus de quo supra dictū est hoc mō scandit. Suis/et ip/sa ro/ma vi/ribus ruit. scripsit hoc metro vnam dumtaxat oden.

Altera iam bellis teriturci viribus etas

Unde vigesimū ē monocolon. Cōstās iābico hypponactio trimetro acatalectico: dēq dipthm⁹: hoc mō scādit. Iā ief/fica/ci do/man⁹/scie/tie. hoc metro hāc solā odē scripsit.

Iam iam efficaci do manus scientie.

¶ Habes iam candide lector: de omni genere metrorum quo vsus est horatius flaccus.

¶ De comedia & tragedia.

¶ Comedia (vt inqt diomedes) est priuate ciuilisqz fortune sine periculo vite cōprehēsio. dicto apo tou comen. Come enim greco appellant pagi. i. conuenticula rusticorum. Ita iuuentus (vt ait varro) attica circa vicos ire solita est. Et questus sui causa hoc genus carminis pnūciabat. Nā postq̄ athenas ex agris commigratū est: & hi ludi constituti sunt sicut rome compitalicij ad canendū pdibāt: & ab vrbana come: & oda comedia dicta est.

¶ De poetis comicis.

¶ Poete pmi comici fuerūt. Sussarion Rullus: & magnes. hi veteris discipline iocularia/quedā minus scite & venuste pnunciabant. Scd'a etate fuerunt Aristophanes: Eupolis. & Cratinus: q̄ & pncipiū vicia sectati acerbissimas comedias cōposuerūt. Tercia etas fuit menandri perynthie & philomonis: q̄ oēm acerbitatē comedie mitigarūt atqz multiplicia argumenta grecis erroribus secuti sunt. Ab his romani fabulas transtulerūt. Et cōstat apud illos primo latino sermone comediā liuiū andronicū scripsisse huic plautū & Terentiū sub secutos Tragedia (vt idē ait) est heroice fortune in aduersis cōprehensio. Tragedia vt quidā volunt dr a tragos q̄ est hircus & ode. i. cantus qm̄ olim autorib⁹ tragicis: tragos. i. hircus pmiū cantus pponebat q̄ liberalibus die festo libero patri ob hoc ipm imolabat qr vt varro hirci depascūt vites. vnde horatius in arte poetica Carmine q̄ tragico vilem certauit ob hircū. Mox etiā agrestes nudauit. Alij putant a fece: quā grecorum quidā trigon appellant: tragediā notatā per mutationē litterarū i videlicet in a. qm̄ olim nōdū psonis a thespide aut thespi repertis tales fabulas pmitti ora: fecibus agitabāt vt rursū horatius testat. Ignotū tragice genus inuenisse camene dicit & plaustris vexisse poemata thespis. Que canerēt agerētqz pūcti fecibus ora.

¶ De comedie & tragedie differentia.

¶ Comedia & tragedia differūt: qm̄ in tragedia intro ducunt duces heroes reges in comedia humiles atqz pūate psone. In illa luctus: exilia: cedes. In hoc amores virginū raptus. Deinde q̄d illa frequēter & pene semp dant reb⁹ letis exitus tristes & liberorum fortunarūqz priorum in peius admissio. tristicia nāqz tragedie ppriū est. Ideo euripides petēte archilao rege vt de se tragediā scriberet Abnuit & pcatus est ne accideret archilao aliqd tragedie ppriū ostēdēs nihil aliud esse tragediā q̄ miseriarum cōprehensionē.

De metris q̄b⁹ comici & tragici scripserūt.

¶Metro iambo scripserūt tā comici q̄ tragici vt testat̄ priscianus in opere suo de co
micis versibus. Cum nō solū Terentius. sed plautus enī Ennius Acciusq̄ ⁊ Nevius:
paccuuius turpiliusq̄ ⁊ omnes tā tragedie q̄ comedie latine veteris scriptores: eodē
etiam mō iambici sunt vsi: vt in oībus locis indifferenter ponerent quinq̄ pedes id est
iambū anapestū dactilū spondeum. absq̄ postremo loco vel iambum vel pyrrhichiū
omnino posuisse inueniuntur. Mirer quosdam abnegare in terentij cōmedijs metra:
vel ea quasi archana quedam. et ab oīb9 doctis semota sibi solis esse cognita affir
mare. Quod vt vel imperície vel irrogantie vicium effugiamus: breuiter de supradi=
ctis metris autorū testimoniū et vetustissimorum afferamus. Sciendum est igitur q̄d
iambici versus vel monometri sunt ex duobus pedibus simplicibus coniuncti vel di=
metri ex quattuor pedibus. vel trimetri ex sex. vel tetrametri ex octo. Nam pentame=
tri ex decem. vel hexametri ex duodecim rarissime inueniuntur. Ergo trimetris et te=
trametris frequentius vtuntur comici. Alijs vero raro. ⁊ in medio dispersis pnuncia=
tionis rythmice causa/⁊ distinctionis ideo autem spondeū vel dactilum: in secundo lo
co vel quarto posuerunt quod inuenerunt etiam apud grecos vetustissimos. Quis ta=
men raro fieri hoc idē s: q̄d rarissime necessitate carminis vim consonantis amittit
apud comicos hec aūt frequentia dactili ⁊ spōdei facit vt pene dissoluta p̄ pedestri si=
milia esse videant̄ psonarum sermocinatio. hec priscianus.
¶Iambici metri (vt inq̄t Sipontinus) duo sunt gnā. alterū apud vetustissimos comi=
cos tragicosq̄ in vsu fuit. Q̄d testat̄ horatius. Hunc socci sumpsere pedē grandesq̄ co
thurni. Primusq̄ hoc carmine scribere cepit Archilochus de quo idē archilochū p̄p̄o
rabies armauit iambo altero autem minores vsi sunt.
¶Vetus iambicum comicum ac tragicum dicitur: hoc autem p̄prie purum trimetrū
appellatur suscipitq̄ tres pedes inuicem mutatos iambum pyrrhichiū ⁊ spondeū nec
nisi raro apud veteres in vsu fuit atq̄ vetus iambicū in sedibus imparibus hoc est pri
ma tertia et quinta/quinq̄ pedes scripsit dactilū spondeū chorū siue trocheū anape=
stum ⁊ a quo nominat̄ iambū. In sedibus paribus hoc est secunda ⁊ quarta anapestū
chorū ⁊ iambū. sexta sedes ⁊ si varie vsurpetur: proprie tamen iambū vel pyrrhichiū
requirit. Nouum autē in primo tertio quinto pede iambicū aut spondeū recipit in se=
cundo quarto iambū in sexto iambū vel pyrrhichiū. Illud diligēter animaduertendū
est metrū ab eo pedē ex quo precipue ↄstat vocari: neq̄ tn̄ eo solo ↄfici sed alios pedes
suscipere. Optimū tn̄ esse iambū quod vno pedum genere hoc est iambo a quo nomi=
natur constat.

¶De scansione metrorum comicorum.

¶Cū comici ⁊ tragici nūc monometro iābico: nūc dimetro: nūc trimetro: aut tetrame
tro vtuntur. restat vt de eorum scansione aliq̄d dicamus. Et primo de trimetro iambico
hypponactio: quo primū vsus est Terentius comicus in prologo andrie sic.

¶De trimetro iambico hypponactio.

¶Poe. iambus. ta cū. iambus. primaui. dactilus. mad scri. spōdeus. bendap. spōdeus
plicit pyrrhichius. In hoc iambico trimetro multe fiunt elisiones. per synalepham. et
eclipsim sicut ⁊ alibi quare in comicis scandendis oportet hoc precipue annotare: di=
ligens lector.

¶De iambico trimetro hyppo=
nactio ⁊ dimetro archilochio.

¶Vos i/spondeus/stec in/iambus/traffer/spondeus/tabi/iambus/te/so/ pyrrhichi=
us/sta/iambus. Ades/iambus/dum pau/spondeus/cis te/spondeus/volo/ iambus/
vel pyrrhichius.

¶ De monometro iambico.

¶ Imma/trocheus/liud/iambus. hoc aduertendū qđ comici trocheū loco iambi se-
pius admittunt vt diximus.

¶ De tetrametro.

¶ Quid est/iambus/quod ti/chorius bi me/pyrrhichius/ars es/spōdeus/sice/pyrrhi-
chius/r hoc pos/spondeus/sit am/iambus plus pyrrhichius.

¶ Illud annotandū comicos non idem metrum continue seruare: sed nunc monome-
trum aut dimetrum: nunc vero trimetrum aut tetrametrum secundum varios sermo-
nis affectus.

¶ Finis.

**¶ Explicit Whyttintoni editio: nuper im-
pressa Londoñ. per Wynandū de Worde in
vico vulgariter nūcupato (the Fletestre-
te) ad signū solis cōmorantem. Anno post
ṽgineū partū .xiij. supra sesquimillesimū.
duodecimo die mensis Augustij.**